

**UCHWAŁA NR XVII/121/25
RADY GMINY KOZY**

z dnia 25 listopada 2025 r.

**w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028
z perspektywą na lata 2029-2032”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.)

**Rada Gminy Kozy
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kozy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Miłosz Zelek

Załącznik do uchwały nr XVII/121/25
Rady Gminy Kozy
z dnia 25 listopada 2025 r.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY KOZY
NA LATA 2025-2028
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2029-2032**

Kozy, 2025 rok

ZLECENIODAWCA:

GMINA KOZY

ul. Krakowska 4, 43-340 Kozy
tel.: 33 829 86 50, fax: 33 829 86 74
mail: ug@kozy.pl, www.kozy.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Gminy Kozy,
- Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Nadleśnictwo Bielsko,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej,
- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, Oddział w Bielsku-Białej,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie,
- AQUA S.A.

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.*

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	9
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	9
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	9
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	11
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOZY	16
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	18
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	18
4.1.1.	OPIS STANU OBECNEGO	22
4.1.1.1.	Jakość powietrza na obszarze Gminy Kozy	22
4.1.1.1.	Emisja z emitorów liniowych	26
4.1.1.2.	Niska emisja na terenie Gminy Kozy	27
4.1.1.3.	Zaopatrzenie w ciepło sieciowe	28
4.1.1.4.	Zaopatrzenie w gaz	28
4.1.1.5.	Warunki wykorzystania OZE	29
4.1.2.	ANALIZA SWOT	31
4.1.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	32
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	33
4.2.1.	OPIS STANU OBECNEGO	33
4.2.1.1.	Hałas przemysłowy	33
4.2.1.2.	Hałas drogowy	34
4.2.1.3.	Hałas kolejowy	35
4.2.2.	ANALIZA SWOT	35
4.2.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	35
4.3.	POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	37
4.3.1.	OPIS STANU OBECNEGO	38
4.3.2.	ANALIZA SWOT	40
4.3.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	40
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	41
4.4.1.	OPIS STANU OBECNEGO	42
4.4.1.1.	Wody powierzchniowe	42
4.4.1.2.	Monitoring rzek w rejonie Gminy Kozy	44
4.4.1.3.	Wody podziemne	46
4.4.1.4.	Monitoring wód podziemnych	47
4.4.1.5.	Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy	48
4.4.2.	ANALIZA SWOT	52
4.4.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW WÓD	52
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	54
4.5.1.	OPIS STANU OBECNEGO	59
4.5.1.1.	Zaopatrzenie w wodę	59
4.5.1.2.	Odbiór ścieków	60
4.5.2.	ANALIZA SWOT	62
4.5.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	62
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	64
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO	64
4.6.1.1.	Surowce naturalne	64
4.6.1.2.	Osuwiska	66
4.6.2.	ANALIZA SWOT	67
4.6.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	67
4.7.	GLEBY	68
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO	69
4.7.1.1.	Gleby	69
4.7.1.2.	Struktura użytkowania terenu	70
4.7.1.3.	Rolnictwo	70

4.7.1.4.	Badania gleb	71
4.7.2.	ANALIZA SWOT	72
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GLEB	72
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	73
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO	75
4.8.1.1.	Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy Kozy	77
4.8.1.2.	Ilości zebranych odpadów	78
4.8.1.3.	Azbest	80
4.8.2.	ANALIZA SWOT	81
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW	81
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	82
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO	84
4.9.1.1.		84
4.9.1.2.	Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kozy	84
4.9.1.3.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	85
4.9.2.	ANALIZA SWOT	87
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	87
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	89
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO	90
4.10.2.	ANALIZA SWOT	91
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI PRZEMYSŁOWYMI	91
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	92
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	92
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	93
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	93
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	95
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	96
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	119
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	120

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA GMINY KOZY NA TLE POWIATU BIELSKIEGO	16
RYSUNEK 2	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W BIELSKU BIAŁEJ UL. KOSSAK-SZCZUCKIEJ W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	22
RYSUNEK 3	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI W BIELSKU BIAŁEJ UL. KOSSAK-SZCZUCKIEJ W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	23
RYSUNEK 4	ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIEŃ H/ROK	29
RYSUNEK 5	MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPŁEGO NA OBSZARZE POLSKI	30
RYSUNEK 6	LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ I NADAJNIKÓW DVB-T NA TERENIE GMINY KOZY	39
RYSUNEK 7	WODY POWIERZCHNIOWE W REJONIE GMINY KOZY	43
RYSUNEK 8	LOKALIZACJA LZWP ORAZ WYDAJNOŚĆ POTENCJALNA UJĘĆ WÓD PODZIEMNYCH W REJONIE GMINY KOZY	47
RYSUNEK 9	OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO NA TERENIE GMINY KOZY	50
RYSUNEK 10	ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ NA TERENIE GMINY KOZY	51
RYSUNEK 11	CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGU PUBLICZNEGO NA TERENIE GMINY KOZY W LATACH 2021-2024	60
RYSUNEK 12	ZUŻYCIE WODY W GMINIE KOZY W LATACH 2023-2024	60
RYSUNEK 13	CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE GMINY KOZY W LATACH 2021-2024	61
RYSUNEK 14	GRANICE ZŁÓŻ ORAZ TERENÓW GÓRNICZYCH NA TERENIE GMINY KOZY	65
RYSUNEK 15	MAPA GLEBOWO-ROLNICZA GMINY KOZY	70
RYSUNEK 16	IŁOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH I ODEBRANYCH Z TERENU GMINY KOZY W LATACH 2021-2024 (MG)	79
RYSUNEK 17	REALIZACJA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W LATACH 2021-2024 NA TERENIE GMINY KOZY	80
RYSUNEK 18	OBSZARY CHRONIONE NA TERENIE GMINY KOZY	84

SPIS TABEL

TABELA 1	RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	10
TABELA 2	ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2025-2028 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2029-2032”	11
TABELA 3	WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCZĄCEGO POŚ	18
TABELA 4	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	21
TABELA 5	STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W GMINIE KOZY W 2023 ROKU, UZYSKANE NA PODSTAWIE MODELOWANIA MATEMATYCZNEGO ORAZ SZACOWANIA, NA PODSTAWIE POMIARÓW Z NAJBLIŻSZEJ STACJI	23

TABELA 6 ŚREDNIE DOBOWE NATĘŻENIE RUCHU NA DROGACH KRAJOWYCH I AUTOSTRADACH W REJONIE GMINY KOZY W 2020/2021 ROKU	27
TABELA 7 WSKAŹNIK WIELKOŚCI PRODUKCJI BIOGAZU W PRZELICZENIU NA SZTUKI DUŻE [M ³ /SD/D]	31
TABELA 8 POGLÓWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA TERENIE GMINY KOZY ORAZ PRODUKCJA BIOGAZU	31
TABELA 9 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	33
TABELA 10 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	33
TABELA 11 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	37
TABELA 12 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	38
TABELA 13 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	41
TABELA 14 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	42
TABELA 15 JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH W REJONIE GMINY KOZY	45
TABELA 16 KLASYFIKACJA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKCIE POMIAROWYM SIECI KRAJOWEJ W POBLIŻU GMINY KOZY	48
TABELA 17 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	54
TABELA 18 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	58
TABELA 19 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	64
TABELA 21 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	68
TABELA 21 SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI GMINY KOZY	70
TABELA 22 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	73
TABELA 23 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	75
TABELA 24 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	82
TABELA 25 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	84
TABELA 28 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	89
TABELA 27 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	90
TABELA 28 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA DOTYCZĄCE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	96
TABELA 29 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	97
TABELA 30 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	98
TABELA 31 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻENIA HAŁASEM	100
TABELA 32 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	101
TABELA 33 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	101
TABELA 34 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	102
TABELA 35 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	102
TABELA 36 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	102
TABELA 37 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	103
TABELA 38 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	104
TABELA 39 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	104
TABELA 40 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	105
TABELA 41 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	105
TABELA 42 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	106
TABELA 43 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	108
TABELA 44 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	108
TABELA 45 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GLEB	109
TABELA 46 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GLEB	109
TABELA 47 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	110
TABELA 48 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	111
TABELA 49 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	112
TABELA 50 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	114
TABELA 51 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	115
TABELA 52 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	117
TABELA 53 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	117
TABELA 56 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	118
TABELA 55 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	119

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MPHP	-	Mapa Podziału Hydrograficznego Polski
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”
PGS	-	Przedsiębiorstwo Górnicze "SILESIA" Sp. z o.o.
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
PMŚ	-	Państwowy Monitoring Środowiska
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RWMŚ	-	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SOOŚ	-	strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WINB	-	Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WPF	-	Wieloletnia Prognoza Finansowa
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentu pt.: „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032**” (zwany dalej Programem) jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Kozy.

Gmina w chwili obecnej posiada „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” przyjęty uchwałą nr XXXIV/247/21 Rady Gminy Kozy z dnia 21 listopada 2021 roku.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dla przedmiotowego Programu zostało uzgodnione odstąpienie od przeprowadzenia SOOŚ.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina Kozy zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.).

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Bielskiego „**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032**” zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Kozy do realizacji.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z wykonania „**Programu...**” Wójt Gminy Kozy powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

Realizacja „**Programu...**” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032**” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne. Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Kozy oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Kozy, Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie Gminy w tym między innymi Zarządów Dróg, Nadleśnictw, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, WIOŚ, GIOŚ, RDOŚ, ODR i ARiMR, a także większych podmiotów gospodarczych.
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**.
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2024 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2023 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli (wymienione w rozdziale 2), danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi

udostępnionymi przez Urząd Gminy Kozy oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje.

- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania.
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, w nazewnictwie kierunków/ obszarów interwencji użyto w programie dla gminy nazw z tego drugiego dokumentu. Poniżej w tabeli wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji użytych w polityce ekologicznej oraz w wojewódzkim programie ochrony środowiska.

Tabela 1 Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Obszary interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenia poważnymi awariami
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptacje do zmian klimatu, edukacje oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Gospodarka wodno-ściekowa Pola elektromagnetyczne Zagrożenie hałasem

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032 odpowiadają i są spójne z kierunkami Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego i zawierają następujące elementy:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pole elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie gminy, powiatu oraz na poziomie wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, • Rozwój obszarów wiejskich.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa	Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa, Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa, Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, tam, gdzie są one przekraczane oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego	1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego 3. Ograniczenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w miastach, polityka miejska 4. Zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii 5. Edukacja ekologiczna 6. Źródła finansowania działań określonych w aKPOP

	PM2,5 także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego	7. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Zadaniem KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.: 1) szeroko pojęte ZPO, ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności; 2) wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu; 3) dążenie do 55% dla 2025 r. i 65% dla 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych; 4) minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r.; 5) utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.; 6) zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów; 7) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych; 8) dokończenie likwidacji mogiłników zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne; 9) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku; 10) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postępowania z odpadami. 1. Przedstawione w KPGO 2028 cele i zadania dotyczą lat 2023–2028, zaś perspektywicznie obejmują okres do 2035 r.	
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla Województwa śląskiego	Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest ewaluacja działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego	- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej - Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza - Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów - Ograniczenie emisji z sektora transportu
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"	Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego	Cele: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu bielskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych Cel: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż Cel: Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	

	Cel: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi Cel: Racjonalna gospodarka odpadami Cel: Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu Cel: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Cel: Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska
--	--

Źródło: „Wytoczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020

3. Ogólna charakterystyka Gminy Kozy

Gmina Kozy to gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim. Gminę tworzą 3 historycznie ukształtowane dzielnice: Kozy Dolne, Kozy Górne i Kozy Małe.

Powierzchnia gminy wynosi obecnie około 26,9 km².

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Kozy na tle powiatu bielskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Kozy graniczy:

- od południa z gminami Czernichów i Wilkowice,
- od zachodu z miastem Bielsko-Biała,
- od północy z gminą Wilamowice,
- od północnego-wschodu z gminą Kęty,
- od wschodu z gminą Porąbka

Gmina Kozy wg fizyczno-geograficznego podziału Polski położona jest w Podprovincji „Zewnętrzne Karpaty Zachodnie”, na styku dwóch mezoregionów: Beskidu Małego należącego do makroregionu Beskidy Zachodnie i Pogórza Śląskiego (Cieszyńskiego) należącego do makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie. Część południowa to fragment mezoregionu Beskid Mały ukształtowany w formie bloków górskich wznoszących się wyraźnym progiem denudacyjnym nad obszarem Pogórza. Część środkowa i północna to garby i wysoczyzny o wysokości 330 - 440 m n.p.m. pokryte utworami zwietrzelinowymi należące do Pogórza Śląskiego opadające łagodnie w kierunku północnym (Kotlina Oświęcimska).

Położenie na styku dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych powoduje, że rzeźba terenu gminy jest bardzo urozmaicona. Teren generalnie opada z południa w kierunku północnym, a deniwelacje sięgają ok. 520 m.

Obszar gminy należy w całości do prawostronnego dorzecza rzeki Wisły odwadnianego przez dopływy rzek Soły i Białej. Na terenie Gminy znajdują się źródłowe odcinki rzeki Piszczółki, która wraz z dopływami: Kozówka i Czerwonka odwadnia większość obszaru gminy i uchodzi do Soły na terenie Gminy Wilamowice.

Położenie części gminy w Beskidzie Małym oraz dobra komunikacja - korzystne połączenia drogą krajową i linią kolejową z miejscowościami Śląska i Krakowem decyduje o atrakcyjności tych terenów pod względem turystyczno-wypoczynkowym. Gmina posiada dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i motorowej oraz wypoczynku sobotnio - niedzielnego. Kompleksy leśne na terenie parku krajobrazowego są atrakcyjne dla grzybiarzy i zbieraczy runa leśnego, a także dla miłośników polowań.

Na terenie Gminy, zwłaszcza na stokach tutejszych gór występuje zabudowa letniskowa, której właścicielami są przede wszystkim mieszkańcy Bielska-Białej i innych miast województwa śląskiego. Gmina posiada dogodne warunki do uprawiania turystyki rowerowej i tradycyjnej turystyki pieszej.

Gmina Kozy jest członkiem następujących stowarzyszeń, związków i organizacji:

- Śląski Związek Gmin i Powiatów,
- Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny (BZPG),
- LGD „Ziemia Bielska”,
- Spółdzielnia Socjalna „Kino Marzenie”,
- Stowarzyszenie „Region Beskidy”,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka,
- Spółdzielnia Socjalna „Synergia”.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Kozach, na dzień 31 grudnia 2024 roku gminę zamieszkiwało 13 091 osób, z czego 48,43% to mężczyźni, a 51,57% to kobiety. Współczynnik feminizacji wynosi 106. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców Gminy Kozy wzrosła o około 18%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W 2024 roku zarejestrowano 192 zameldowań oraz 60 wymeldowań.

57,1% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 20,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W 2024 roku zmarło 111 osób, zaś urodziło się 86. Przyrost naturalny w 2024 roku wyniósł -25

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028”			
Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Kozy	Gmina Kozy W 2022 roku w ramach realizacji zadania przygotowano dokumentację projektowo-kosztorysową oświetlenia dwóch przejść dla pieszych przy ul. Przecznej, modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie Gminy, dokumentację dla zadania „Budowa oświetlenia ulicznego ul. Krakowska”. Wydatkowano łącznie 73 308,00 zł. Ponadto zapłacono za budowę doświetlenia przejść dla pieszych na ul. Przeczna w rejonie ul. Akacjowej i Klonowej. Wydatkowano 56 543,10 zł. W 2023 roku wymieniono 40 opraw oświetlania ulicznego oraz zamontowano 30 nowych punktów świetlnych. Wydatkowano środki w wysokości 323 108,03 zł. W 2024 roku wykonano następujące zadania: - Projekt sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych ul. Przeczna za kwotę 12 300,00 zł, - Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu w Gminie Kozy, doświetlenie przejść dla pieszych za kwotę 74 221,12 zł. W 2024 roku spółka Tauron w ramach umowy na usługę oświetleniową wymieniła 40 sztuk opraw oświetleniowych. Na terenie Gminy Kozy, według stanu na koniec 2024 roku znajdowało się: 241 opraw oświetleniowych starego typu należących do Gminy, 129 opraw energooszczędnych należących do Gminy, 600 opraw oświetleniowych starego typu należących do innych podmiotów, -129 opraw energooszczędnych należących do innych podmiotów. W 2024 roku zużycie energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia wyniosło 390,44 MWh. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad W latach 2023-2024 wybudowano w ciągu drogi krajowej nr 52 systemy oświetlenia przejść dla pieszych w ilości 10 sztuk.	wymiana lub montaż nowych opraw (110 szt. w latach 2023-2024)
2.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Gmina Kozy W 2024 roku wykonano opracowanie „Termomodernizacja obiektu obejmującego SP2 i LO” za kwotę 48 400,00 zł.	2 obiekty poddane termomodernizacji
3.	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych Poprawa efektywności energetycznej budynków przedsiębiorstw	Gmina Kozy W 2022 roku dofinansowano wymianę 50 starych kotłów węglowych na nowe kotły gazowe oraz 5 starych kotłów węglowych na nowe kotły węglowe ecodesign. W 2023 roku dofinansowano wymianę 26 kotłów: 25 starych kotłów węglowych na kotły gazowe, 1 stary kocioł węglowy na nowy kocioł węglowy ecodesign. Ww. modernizację dofinansowano w wysokości 153 940,00 zł, ze środków budżetu Gminy. W 2024 roku dofinansowano wymianę 15 kotłów: 14 starych kotłów węglowych na kotły gazowe, 1 stary kocioł węglowy na pompę ciepła. Ww. modernizację dofinansowano w wysokości 90 000,00 zł, ze środków budżetu Gminy.	wymiana 96 szt. nieekologicznych źródeł ciepła – w latach 2022-2024 125 umów dotyczących na przedsięwzięcia związane z termomodernizacją budynków oraz wymianą źródeł ciepła w latach 2023-2024

		WFOŚiGW w Katowicach W 2023 roku, w ramach programu Czyste Powietrze, złożono 84 wnioski i rozliczono 65 umów dotacyjnych na przedsięwzięcia związane z termomodernizacją budynków oraz wymianą źródeł ciepła. W 2024 roku, w ramach programu Czyste Powietrze, złożono 82 wnioski i rozliczono 60 umów dotacyjnych na przedsięwzięcia związane z termomodernizacją budynków oraz wymianą źródeł ciepła.	
4.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Kozy W latach 2021-2024 realizowano następujące działania edukacyjne: • Artykuły w lokalnej prasie "Koziańskie Wiadomości", stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Facebook dot. uchwały antysmogowej, zakazie i skutkach spalania odpadów w paleniskach domowych, zagrożeniach z tym związanych, • Spotkania edukacyjno-informacyjne programu Czyste Powietrze, • Wydruk i dostarczenie do mieszkańców broszur informacyjnych o programie Czyste Powietrze • Pomiar emisji zanieczyszczeń za pomocą urządzenia bezzałogowego typu "dron", • Wydruk ulotek odnośnie Uchwały Antysmogowej i dostarczenie do mieszkańców wraz z wymiarami podatkowymi od nieruchomości, • Warsztaty szkolne dla dzieci z klas I-III o tematyce ochrony powietrza, • Prowadzenie punktu konsultacyjnego "Czyste Powietrze", • Prowadzenie punktu konsultacyjnego "Ekodoradca" • Oplacono abonament za czujniki jakości powietrza "AIRLY" zlokalizowane na terenie Gminy, prowadzące pomiary w trybie ciągłym, • Oplacono abonament za urządzenia "eko-słupki" do pomiaru i sygnalizowania jakości powietrza za pomocą koloru światła, prowadzące pomiary w trybie ciągłym, • zakupiono 2 szt. eko-słupków.	artykuły prasowe, spotkania, broszury, udzielenie porad oraz przyjmowanie wniosków w ramach „Czyste Powietrze”, „Ciepłe mieszkanie”
5.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	GIOŚ Oceny jakości powietrza wykonuje się w strefach. W województwie śląskim wydzielonych zostało pięć stref, w tym: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa, strefa śląska. Gmina Kozy znajduje się w strefie śląskiej. Roczne oceny jakości powietrza, wykonywane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, ujmują wszystkie substancje, dla których obowiązek sporządzenia oceny wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (t. j. Dz. U. 2024 poz. 870). Są to substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu – tj. Dz.U. 2021 poz. 845) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/ docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Na terenie Gminy Kozy nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy w województwie śląskim, również te na terenie których nie ma stacji pomiarowej, ponieważ metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Mieszkańcy każdorazowo powiadamiani są o prognozowanej złej jakości powietrza poprzez strony internetowe urzędów gmin, a także z wykorzystaniem powiadamiania SMS-owego poprzez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB). Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane są czujniki jakości powietrza "AIRLY", prowadzące pomiary w trybie ciągłym.	jakość powietrza monitorowana na terenie Gminy przez czujniki AIRLY, 3 czujniki airly + 11 ekosłupków
6.	Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ Katowice W latach 2023-2024 przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie ochrony powietrza. Nie stwierdzono nieprawidłowości.	1 kontrola

7.	Modernizacja, rozbudowa i poprawa stanu sieci infrastruktury technicznej na obszarze gminy	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze W 2023 roku wybudowano 1 967 mb sieci gazowej, w tym 1 368 mb sieci średniego ciśnienia i 599 mb przyłączy. Podłączono 79 odbiorców, w tym 78 budynków mieszkalnych. W 2024 roku wybudowano 1 741 mb sieci gazowej, w tym 1 227 mb sieci średniego ciśnienia i 514 mb przyłączy. Podłączono 81 odbiorców, w tym 77 budynków mieszkalnych.	wybudowano 3,48 km sieci gazowej na terenie Gminy
8.	Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych i drogi krajowej	Gmina Kozy W 2021 roku prowadzono następujące działania: • przebudowa ciągu drogowego dróg gminnych ul. Lipowa, Kalinowa, Morelowa w Kozach, koszt: 1 499 446,07 zł, • przebudowa ciągu dróg gminnych ul. Irysów, Lazurowej, Wiśniowej i Bukietowej w Kozach, koszt: 1 322 929,79 zł, • zakończono prace związane z projektem pn. „Budowa odwodnienia ul. Jaskółczej i Spokojnej w Kozach”. Wydatkowano 236 841,86 zł, • zlecono i wykonano projekty odwodnienia ul. Jaskółczej i Jesionowej oraz ul. Górnej i Słonecznej na łączną kwotę 31 980,00 zł, • na projekty dróg gminnych oraz odwodnienia dróg gminnych wydatkowano 33 888,00 zł. W roku 2022 przebudowano drogi gminne na Osiedlu 100 w Kozach. W ramach zadania przebudowano następujące drogi: • ulica Zdrojowa odcinek do od skrzyżowania z ulicą Zamkową do numeru 41 - długość przebudowanego odcinka drogi 163,13 m, • ulica Wiśniowa odcinek od skrzyżowania z ulicą Irysów do skrzyżowania z ulicą Azaliową - Przebudowano odcinek drogi o długości 191,17 m, • ulica Lazurowa odcinek od skrzyżowania z ulicą Irysów do skrzyżowania z ulicą Azaliową - Przebudowano odcinek drogi o długości 188,20 m, • ulica Zdrojowa i ulica Liliowa - długość przebudowanej drogi wynosi 661,32 m, • ulica Storczyków od ulicy Krakowskiej do ulicy Liliowej - długość przebudowanej drogi 183,92 m, • ulica Zamkowa od ulicy Beskidzkiej do ulicy Zdrojowej - długość przebudowanej drogi 113,31 m, • ulica Bukietowa od skrzyżowania z ulicą Zdrojową do skrzyżowania z ulicą Wiśniową - długość przebudowanej drogi 279,84 m, • w ulicy Zdrojowej wybudowano dwa odcinki kanalizacji sanitarnej - Odcinek pierwszy o długości 42,00 m, odcinek drugi o długości 219,00m. Średnica kolektora 200 mm. Wybudowano również przyłącza kanalizacyjne o długości 17,00m i średnicy 160 mm, Łącznie wydatkowano 100 947,00 zł. W 2023 roku prowadzono następujące działania: • przebudowano drogę wewnętrzną, ul. Malinową za kwotę 586 427,54 zł, • realizowano zadanie pn „Przebudowa ciągu dróg na osiedlu 100 w Gminie Kozy” – poniesiono wydatki w wysokości 9 189 557,63 zł, zadanie realizowane było przy współudziale środków z Programu Inwestycji Strategicznych - Polski Ład (w tym, ze środków PIS-PL wydatkowano 7 410 000,00 zł), • realizowano zadanie pn. „Zagospodarowanie terenu Kamieniołomu wraz z przebudową dróg dojazdowych”, zadanie realizowane było ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i środków z budżetu gminy, wydatkowano 3 123 654,73 zł (w tym, ze środków RFIL wydatkowano 3 069 482,53 zł). Ponadto wykonano: • projekty przebudowy ul. Nadbrzeżnej i Wiosennej, wydatkowano łącznie 230 774,81 zł,	24 odcinków dróg gminnych przebudowanych lub wybudowanych

	• program funkcjonalno-użytkowy przebudowy dróg gminnych (ul. Topolowa, Poprzeczna, Młyńska, Jutrzenki i Jasna) za kwotę 14 999,99 zł. W 2024 roku prowadzono następujące działania: • zrealizowano zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej ul. Błękitna” za kwotę w wysokości 518 258,01 zł, • zrealizowano zadanie pn. „Rozbudowę ul. Panienki” w wysokości 1 164 146,00 zł, zadanie realizowane przy współudziale środków z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (otrzymane środki to 1 000 000,00 zł), • dokończono realizację zadania pn. „Zagospodarowanie terenu Kamieniołomu wraz z przebudową dróg dojazdowych”, zadanie realizowane ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i środków z budżetu gminy, wydatkowano 2 084 115,29 zł (w tym, ze środków RFIL wydatkowano 1 836 452,57 zł). Ponadto wykonano projekt przebudowy ul. Św. Walentego za kwotę w wysokości 53 000,00 zł oraz remont ulic: Mostowej oraz Panienki za kwotę 214 820,00 zł. Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej W latach 2023-2024 nie prowadzono działań w tym zakresie.	
--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

Od 1 lipca 2021 roku istnieje system informacji o źródłach ogrzewania budynków w Polsce (Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków - CEEB). Proces składania deklaracji był obowiązkowy i należało wypełnić deklaracje do 30 czerwca 2022 roku. Miał na celu zebranie wszystkich danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Według danych na koniec 2024 roku na terenie Gminy zlokalizowanych było łącznie 1 475 kotłów na paliwo stałe, z czego 588 szt. to kotły klasy 3 i niższych. Są to kotły do wymiany w pierwszej kolejności.

Gmina Kozy na mocy porozumienia z dnia 19 maja 2022 roku dołączyła do Klastra Energii Powiatu Bielskiego. Głównym założeniem związanym z działalnością w ramach Klastra Energii dla Gminy Kozy będzie przeprowadzenie działań prowadzących do produkowania i dystrybucji energii elektrycznej z Odnawialnych Źródeł Energii, co w przyszłości wiązać się będzie z obniżeniem kosztów związanych z płatnościami za energię elektryczną.

Aktualnie 2 przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Gminy posiadają pozwolenie na emisję do powietrza. W latach 2021-2024 Starosta Powiatu Bielskiego nie udzielił żadnego pozwolenia zintegrowanego dla przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Kozy¹.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy. Część wskaźników została zaczerpnięta z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy, a część z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Stężenie średnioroczne NO ₂ [µg/m ³]	26 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej / poziom dopuszczalny 20 µg/m ³	14,5 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej / poziom dopuszczalny 20 µg/m ³
2	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m ³]	6,3 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	4,52 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
3	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM ₁₀ [µg/m ³]	25 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	19,21 µg/m ³ Bielsko Biała ul. Kossak-Szczuckiej/ poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
4	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży gmina	Klasa C: PM ₁₀ , benzo(a)piren w pyłe PM ₁₀ , PM _{2,5}	Klasa C dotyczy: PM ₁₀ , benzo(a)piren w pyłe PM ₁₀

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Kozy, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

¹ pismo Starostwo Powiatowe w Bielsko-Białej – pismo nr WS.604.15. 2025. OA z dnia 10.04.2025 roku

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Gminy Kozy

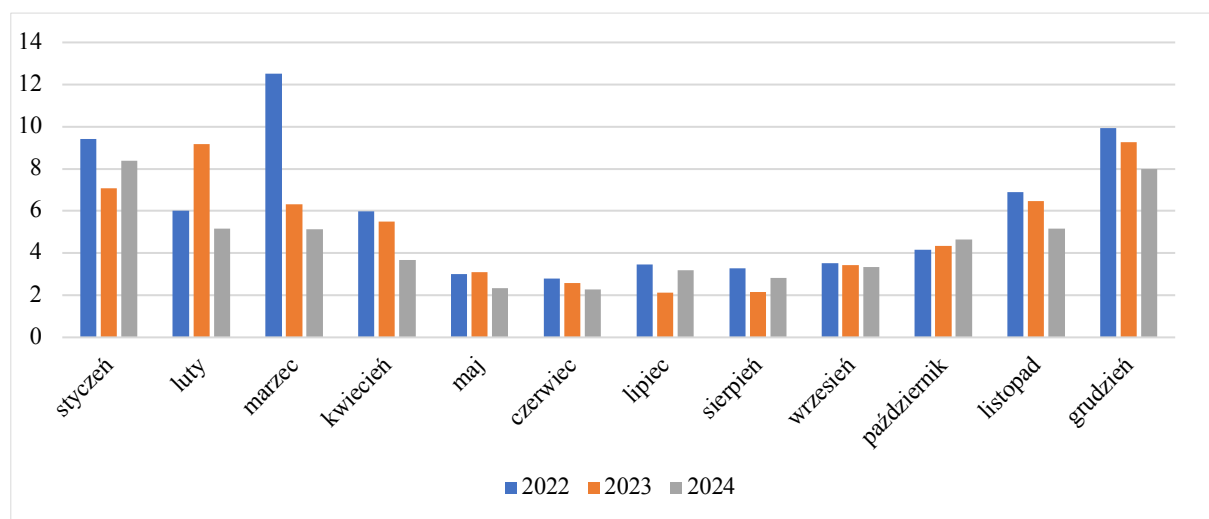
Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Kozy przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2024.

Ocena przeprowadzona jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (obejmująca Gminę Kozy),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Bielsku Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej, gdzie prowadzone są pomiary tlenków azotu, tlenu azotu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ozonu, pyłu zawieszonego (PM_{2,5}, PM₁₀), benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Bielsku Białej ul. Kossak-Szczuckiej uwzględnianej przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa śląskiego w latach 2022-2024.

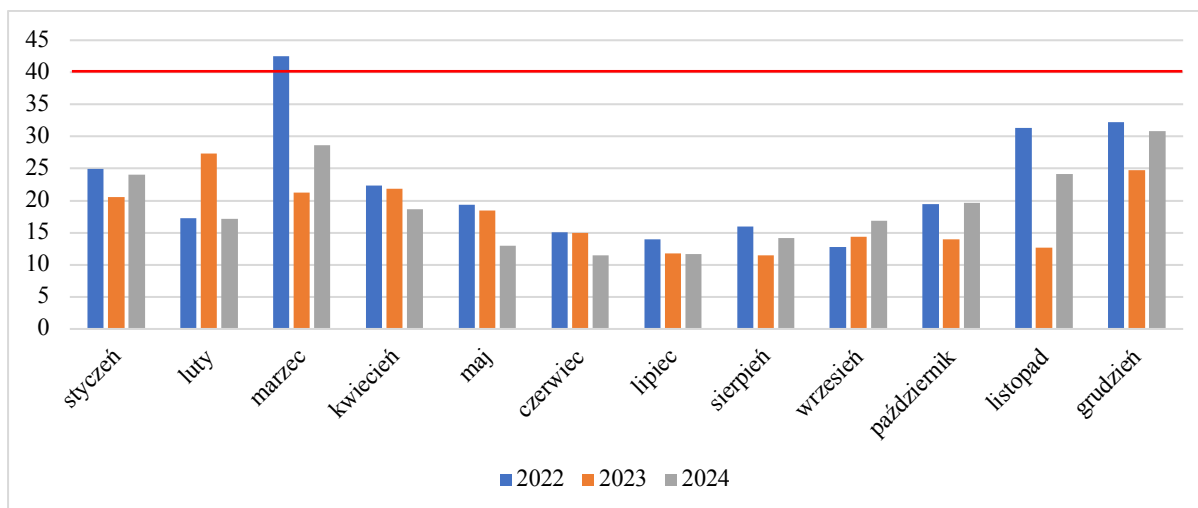

Rysunek 2 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Bielsku Białej ul. Kossak-Szczuckiej w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w marcu 2022 roku tj. 12,52 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 5,92 µg/m³ w 2022 roku, 5,1 µg/m³ w 2023 roku oraz 4,52 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 14,4 µg/m³ w 2023 roku oraz 14,5 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne utrzymują się na podobnym poziomie.

LEGENDA:

— czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 3 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Bielsku Białej ul. Kossak-Szczuckiej w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w marcu 2022 tj. 42,54 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 22,34 µg/m³ w 2022 roku, 17,73 µg/m³ w 2023 roku oraz 19,21 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM10.

Tabela 5 Stężenia zanieczyszczeń powietrza w gminie Kozy w 2023 roku, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji

Rok	NO ₂ µg/m³	SO ₂ µg/m³	PM10 µg/m³	PM2,5 µg/m³	Benzen µg/m³	Pb µg/m³	As ng/m³	Cd ng/m³	Ni ng/m³	BaP ng/m³	CO ng/m³
2023	9-15	5-6	16-24	12-19	0,6-1	0,01	0,7-0,8	0,1-0,2	2,5	1-2	185-296
Poziom dopuszczalny/ docelowy *)	40	20	40	20	5	0,5	6	5	20	1	10000

*) dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. 2021 poz. 845)

**) Stężenia dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10

uzyskano na podstawie wyników modelowania matematycznego, natomiast stężenia benzenu, arsenu, ołowiu, kadmu, niklu i tlenku węgla uzyskano metodą szacowania na podstawie pomiarów z najbliższej stacji.

Źródło: DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 roku

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM10 zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza) zostały

sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2. Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna).

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin².

Na przestrzeni ostatnich lat przeanalizowano uchwalone programy ochrony powietrza, których zadaniem była diagnoza stanu jakości powietrza oraz wskazanie działań naprawczych, skutkujących poprawą lub utrzymaniem jakości powietrza na obszarach wykonywanych pomiarów.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku. Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględni charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2022, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz B(a)P wymagana do zredukowania do w latach 2022-2026 na terenie Gminy wynosi:

- pył PM₁₀ – 52 Mg/rok,
- pył PM_{2,5} – 48 Mg/rok,
- B(a)P – 0,028 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2402ZSO w latach 2022-2026 wynosi:

- wymagana liczba kotłów do wymiany – 2 595 szt.
- wymagana powierzchnia lokali – 259 500 m²,
- szacunkowe koszty – 44115 000,00 zł³.

² DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 roku

³ Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, 2023 rok

Obowiązki Wójta Gminy Kozy w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

Zgodnie z danymi ze Sprawozdania z realizacji zadań wyznaczonych dla Gminy Kozy w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego przyjętym uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, w gminie w 2024 roku realizowano 3 działania naprawcze:

- Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych – w ramach zadania wydatkowano 3 882 947,44 zł oraz:
 - zlikwidowano 380 szt. pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe,
 - suma powierzchni lokali, w których zlikwidowano pozaklasowe źródła ciepła na paliwo stałe 6 042 m²,
 - zastąpiono ogrzewaniem gazowym na powierzchni 4 183 m²,
 - zastąpiono odnawialnym źródłem energii (pompy ciepła) na powierzchni 1 303 m²,
 - zastąpiono kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu na powierzchni 555 m²,
 - w 74 budynkach jednorodzinnych przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania (na łącznej powierzchni 13 746 m²),
 - osiągnięto następujące efekty ekologiczne: PM₁₀ – 7,13 Mg/rok, PM_{2,5} – 5,93 Mg/rok, B(a)P – 0,003894 Mg/rok,
- Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza – w ramach zadania wydatkowano 37 371,10 zł oraz:
 - przeprowadzono 11 wydarzeń i akcji edukacyjnych ściśle związanych z tematem ochrony jakości powietrza,
 - przeprowadzono 7 akcji informacyjnych,
 - przeprowadzono 4 akcje szkolne,
 - działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi objętych zostało 758 osób,
 - przygotowano 4 222 szt. materiałów edukacyjnych,
 - działaniami z zakresu edukacji ekologicznej objęto 4 placówki oświatowe (100%),
- Prowadzenie kontroli przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów – w ramach zadania przeprowadzono:
 - 50 rutynowych kontroli instalacji w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale antysmogowej dla województwa śląskiego oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych,
 - 50 przeprowadzonych rutynowych kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych,
 - 12 przeprowadzonych kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów POZIOMU II,
 - 10 przeprowadzonych kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów POZIOMU III.

„Śląskie. Przywracamy błękit” (LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY) to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza, czyli opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Bierze w nim udział 83 współbeneficjentów, tj. 74 gminy i 4 związki subregionalne województwa śląskiego, Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu oraz 4 partnerów merytorycznych (Instytut Technologii Paliw i Energii, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny Związek Stowarzyszeń oraz Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA). Całkowita wartość projektu to: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł),
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł)

- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł),
- z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

Realizację projektu zaplanowano na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2027 roku.

Na terenie Gminy Kozy znajduje się aktualnie 11 EkoSłupków zlokalizowanych przy:

- przed Domem Kultury,
- ul. Panienki, w pobliżu kapliczki „Matki Bożej Koziańskiej”,
- ul. Agrestowej,
- ul. Gajowej,
- obok Szkoły Podstawowej nr 1,
- ul. Wrzosowej przy placu zabaw,
- ul. Irysów przy placu zabaw,
- ul. Przeczni 1, na terenie Szkoły Podstawowej nr 2,
- ul. Akacyjowej 8, teren Przedszkola Publicznego w Kozach,
- ul. Zagrodowej przy placu zabaw,
- ul. Słonecznej przy placu zabaw

oraz 3 czujniki jakości powietrza airfly zlokalizowane:

- na placu Księdza Karola Kochaja 1,
- ul. Cedrowej w Kozach,

W latach 2023-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie Gminy Kozy przeprowadził łącznie 6 kontroli w 6 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony powietrza przeprowadzono 1 kontrolę. Nie stwierdzono naruszeń⁴.

4.1.1.1. Emisja z emitorów liniowych

Obszar Gminy Kozy obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, powiatowej i gminnej oraz sieć dróg wewnętrznych. Długość dróg publicznych zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy to około 61 km, w tym:

- droga krajowa nr 52 o łącznej długości 5,043 km (100% stan ostrzegawczy)⁵,
- drogi powiatowe – 3 odcinki o łącznej długości 5,959 km, w tym:
 - 4482S Hałcnów-Kozy-Podlesie ul. Sobieskiego, Kęcka – 3,828 km,
 - 44484S Pisarzowice-Kozy ul. Przecznia – 1,775 km,
 - 7409S ul. Witosa w Kozach – 0,356 km⁶,
- drogi gminne – około 50 km (Stan techniczny dróg można określić jako dostateczny)⁷.

Na drogach powiatowych zlokalizowane są również 3 mosty o długości 21,2 mb nad rzekami Pisarzówka, Czerwinka i Potokiem Kozówka. W przebiegu dróg krajowych występują 2 obiekty mostowe o długości 16 mb.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku Białej,
- dróg gminnych – gmina Kozy.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

⁴ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.72.2025.MR z dnia 10 kwietnia 2025 r.

⁵ GDDKiA Oddział w Katowicach – pismo nr OKA.I-2.531.3.7.2025.SZ z dnia 16.04.2025 r.

⁶ ZDP w Bielsko-Białej – pismo nr ZDP.7013.0.3.2025.WT13 z dnia 25.03.2025 r.

⁷ Gmina Kozy – pismo nr BRG.6744.4.2025.WR z dnia 26 marca 2025 roku

Pomiary na terenie Gminy Kozy przeprowadzono na 2 odcinkach drogi krajowej nr 52: Bielsko-Biała /gr. miasta/ - Kozy oraz Kozy – Kobiernice /ul. Żywiecka (DW948).

Na potrzeby opracowania użyto wyników z punktu pomiarowego Bielsko-Biała /gr. miasta/ - Kozy z punktem pomiarowym w miejscowości Kozy.

Tabela 6 Średnie dobowe natężenie ruchu na drogach krajowych i autostradach w rejonie Gminy Kozy w 2020/2021 roku

DK nr 52 Bielsko-Biała /gr. miasta/ - Kozy	Procentowy udział pojazdów na drodze w roku 2020/2021	Liczba pojazdów w roku 2020/2021 (poj./dobę)	Liczba pojazdów w roku 2025 – prognoza (poj./dobę)
Samochody osobowe	85,49%	15 867	17 772
Motocykle	0,35%	65	73
Lekkie samochody ciężarowe	9,43%	1 751	1 839
Samochody ciężarowe	4,29%	796	916
Autobusy	0,40%	74	79
Ciągniki rolnicze	0,04%	7	8
SUMA	100%	18 560	20 687

Źródło: GPR, 2020/2021

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegającej przez teren gminy drodze krajowej nr 52, największy udział mają samochody osobowe 85,49%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 13,72%. Najmniejszy udział przypadł autobusom (0,40%), motocyklom (0,35%) oraz ciągnikom (0,04%).

Transport publiczny

Organizatorem transportu publicznego na terenie Gminy Kozy jest Beskidzki Związek Powiatowo Gminny. Przez teren gminy Kozy bieżą dwie trasy komunikacji autobusowej:

- I trasa (ul. Bielską i Krakowską przez Kozy - kierunek Kęty, Porąbka, Międzybrodzie, Kozy-Kamieniołom,
- II trasa (ul. Jana III Sobieskiego przez Kozy) - kierunek Bielsko-Biała, Kęty Podlesie, Kamieniołom

Ponadto usługi przewozu busami wykonują: Przedsiębiorstwa Przewóz Osób, Mechanika Pojazdowa Leszek Janiso oraz BUS JANISO, sp. j. Przemysław Janiso.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie Gminy Kozy

Niska emisja to emisja szkodliwych pyłów i gazów przez emitory znajdujące się na wysokości nie większej niż 40 m. Jej źródłem jest nieefektywne spalanie paliw w domach i samochodach oraz kotłowniach przemysłowych. Wprowadzane do powietrza na tej wysokości zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania wyrządzając szkody lokalnie (zazwyczaj są to miejsca zwartej zabudowy mieszkalnej).

Niska emisja została szczegółowo omówiona w przyjętym w 2016 roku „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kozy”.

Gmina Kozy, na przestrzeni ostatnich lat, skutecznie realizowała działania na rzecz likwidacji przestarzałych kotłów na paliwa stałe zastępując je nowoczesnymi kotłami, w większości na paliwo gazowe. Dzięki zaangażowaniu Gminy jak i jej mieszkańców w latach 2021-2023, tj. w okresie trwania poprzedniej edycji PONE, udało się wymienić aż 148 kotłów starego typu, tzw. „kopciuchów”. Mieszkańcy Gminy Kozy podczas realizacji zadań związanych z wymianą kotłów wykazywali tendencję do wybierania kotłów gazowych jako jednostek zastępujących dotychczasowe źródło ogrzewania. Niewiele uczestników Programu skorzystało z możliwości wymiany kotła starego typu na kocioł węglowy nowego typu. Na przestrzeni lat odnotowano tendencję spadkową, jeśli chodzi o ilość wymian przestarzałych źródeł ciepła w obiektach. Oznacza to, że realizacja poprzednich edycji PONE przyniosła zamierzone efekty, a większość mieszkańców obszaru została zaopatrzona w nowe, sprawne i ekologiczne jednostki. Z wymianą źródeł ciepła, wiązały się dotacje dla mieszkańców Gminy o łącznej wysokości ponad 835 tys. zł. W roku 2023 Gmina Kozy finansowała prowadzone wymiany źródeł ciepła ze środków własnych, nie posilując się preferencyjnymi źródłami finansowania.

W 2025 roku Rada Gminy Kozy przyjęła uchwałę w dniu 27 lutego 2025 r. uchylającą uchwałę w sprawie przyjęcia Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Kozy na lata 2024-2026. Głównym celem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Kozy na lata 2024-2026 była redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery

zachodzącej podczas procesu spalania paliw na cele grzewcze w indywidualnych budynkach mieszkalnych. Cel główny zrealizowano poprzez wypełnienie poniższych celów częściowych:

- uświadomienie mieszkańcom Gminy zagrożeń środowiskowych wynikających z prowadzenia nieracjonalnej gospodarki energetycznej w budynkach,
- wskazanie kierunków działań prowadzących do optymalizacji zużycia energii na cele grzewcze,
- wskazanie korzyści ekonomicznych będących skutkiem eksploatacji wysokosprawnych urządzeń,
- opracowanie i wdrożenie mechanizmu zachęt finansowych dla przyspieszenia procesu modernizacyjnego (pod względem energetycznym) w budynkach.

Ponadto w zakresie ochrony powietrza realizowano program „Czyste powietrze” (działał Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu w Urzędzie Gminy Kozy), a także podpisano porozumienie dotyczące Klastra Energii. W okresie 2025-2026 planowana jest realizacja projektu pn.: Ekoenergia dla budynków użyteczności publicznej w ramach którego wykonany zostanie będzie montaż instalacji fotowoltaicznych na 4 budynkach użyteczności publicznej w gminie Kozy w tym na budynku:

- Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Kozach przy Pl. Ks. K. Kochaja 1,
- Centrum Sportowo-Widowiskowym w Kozach Pl. Ks. K. Kochaja 1,
- Domu Kultury w Kozach przy ul. Krakowskiej 2,
- Gminnym Przedszkolu Publicznym przy Pl. Ks. K. Kochaja 2.

W latach 2023-2024 Gmina Kozy przeprowadziła łącznie 98 kontroli kotłów.

4.1.1.3. Zaopatrzenie w ciepło sieciowe

W Gminie Kozy nie funkcjonuje typowy scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki mieszkalne w gminie zasilane są głównie z przydomowych kotłowni indywidualnych.

Podstawowym nośnikiem energii wykorzystywanym w gminie do celów grzewczych jest gaz ziemny, węgiel, następnie drewno, odnawialne źródła energii, olej opałowy oraz w niewielkim stopniu gaz płynny, i energia elektryczna.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Kozy jest gminą zgazyfikowaną. Operatorem oraz właścicielem sieci gazowej średniego ciśnienia na terenie Gminy Kozy jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze.

Na terenie Gminy nie występuje sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-System S.A. Oddział w Świerklanach.

Obszar gminy Kozy zasilany jest w gaz za pomocą dwóch magistrali gazowych o średnicy 400 i 150 mm, wyprowadzonych z głównej rozdzielni gazu w Oświęcimiu, w kierunku Bielska-Białej i Kęt poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe usytuowane w Bielsku-Białej oraz gminach Porąbka i Wilamowice.

Sieć rozdzielcza zaopatrująca mieszkańców gminy Kozy w gaz pozostaje w eksploatacji Rozdzielni Gazu w Kętach i Rozdzielni Gazu w Bielsku-Białej. Pobór gazu następuje z sieci średniego ciśnienia poprzez zastosowanie indywidualnych reduktorów przydomowych. Gmina Kozy zasilana jest w gaz ziemny wysokometanowy typu E. Gaz ziemny wykorzystywany jest przez różne grupy odbiorców zlokalizowanych na obszarze gminy, w tym m.in. przez mieszkańców, przedsiębiorców i obiekty użyteczności publicznej.

Według stanu na 31.12.2024 rok sieć gazowa wraz z przyłączami wynosi 177,958 km, w tym:

- sieć gazowa średniego ciśnienia bez przyłączy – 122,950 km,
- przyłącza gazowe średniego ciśnienia – 55,008 km,
- przyłącza gazowe – 3 648 szt., w tym 3 568 szt. do budynków mieszkalnych,

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych stacji gazowych.

Sieć gazowa na terenie Gminy jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie objętym planem.

Liczba odbiorców oraz zużycie gazu w latach 2021-2024 wyniosły:

- w 2021 roku – 5 175,9 tys. m³/h dla 3 693 odbiorców,
- w 2022 roku – 5 012,9 tys. m³/h dla 3 745 odbiorców,
- w 2023 roku – 4 762,3 tys. m³/h dla 3 767 odbiorców,
- w 2024 roku – 4 615,4 tys. m³/h dla 3 834 odbiorców.

Przedsięwzięcia inwestycyjne na rozwój sieci gazowej w latach 2025-2027 nie przewidują realizacji zadań związanych z rozbudową sieci gazowej oraz związanych z modernizacją i odtworzeniem sieci gazowej na terenie Gminy Kozy⁸.

4.1.1.5. Warunki wykorzystania OZE

Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien być wynieść 15%, a do 2030 roku 21%.

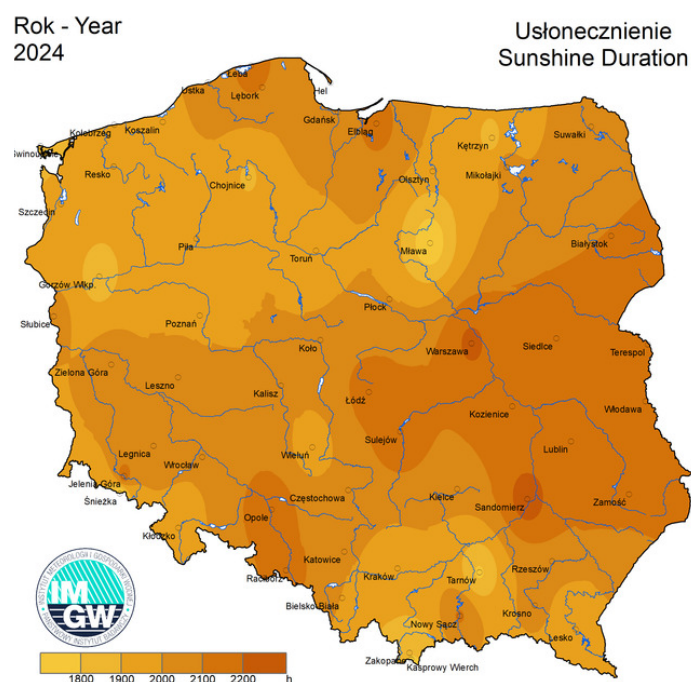
Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przezroczystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 4 Średnie roczne sumy usłonecznienia h/rok

Źródło: www.klimat.imgw.pl (Klimat Polski 2022, dostęp 10.05.2025)

Gmina Kozy położona jest na obszarze rejonu południowego, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900-950 kWh/m², natomiast średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach 1900-2000 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że gmina dysponuje dość dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być, zatem

⁸ PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze – pismo nr PSGZA.RODZ.OA.422.244.25 z dnia 01.04.2025 roku

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w gminie Kozy jest nieuzasadniona. Według mapy gęstość strumienia ciepłego w rejonie gminy wynosi maksymalnie 70-80 mW/m². Potencjał ten jest mały, zaś pozyskanie energii geotermalnej wiąże się z koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażniających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej.

Na terenie całej gminy można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

Biogaz

Najczęściej stosowanymi substratami do produkcji biogazu rolniczego są nawozy naturalne, wśród których wymienić należy gnojowicę oraz obornik. Obliczenie możliwego zysku energetycznego z biomasy pochodzącej z hodowli zwierząt opiera się na wskaźniku wielkości produkcji biogazu oraz wykorzystaniu liczby sztuk dużych zwierząt. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże zwierząt.

Tabela 7 Wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże [m³/SD/d]

Bydło	Trzoda chlewna	Drób
1,5	1,5	3,75

Źródło: Odchody zwierząt jako substrat dla biogazowni [http://bio-gazownie.edu.pl/]

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zwierząt w gospodarstwach na terenie Gminy Kozy. Zakładając, że z 1m³ biogazu można wyprodukować 2,1 kWh energii elektrycznej (przy zakładanej sprawności układu 33%) potencjał energetyczny przedstawia się następująco:

Tabela 8 Pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Kozy oraz produkcja biogazu

Rodzaj zwierząt	Liczba zwierząt* [szt.]	Biogaz [m ³ /rok]	Produkcja energii [MWh/rok]
Bydło	71	106,5	0,223
Drób	1 829	6 858,75	14,403
SUMA		6 965,25	14,626

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020

Jak ukazuje powyższa tabela biogaz i energię elektryczną można pozyskać głównie wykorzystując kurze odchody. Potencjał energetyczny nawozów naturalnych jest niewielki i wynosi jedynie 14,626 MWh/rok. Biorąc pod uwagę trudności z zebraniem całości zwierzęcych odchodów przyjęto redukcję zysku energetycznego o 40 %.

Na obszarze gminy Kozy nie ma przedsiębiorstw wytwarzających energię elektryczną z odnawialnego źródła energii i przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne

dotychczasowe działania, a także plany modernizacji oświetlenia miejskiego brak dużych zakładów przemysłowych zanieczyszczających powietrze nakłady na bieżące modernizacje i remonty dróg	niska efektywność energetyczna części budynków niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych brak potencjału zastosowania części OZE część dróg w złym stanie technicznym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii możliwe dofinansowanie z programów rządowych realizacja POP oraz tzw. uchwały antysmogowej	możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy brak środków na finansowanie inwestycji słabe zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych duży przyrost liczby pojazdów poruszających się w obrębie gminy

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Kozy przeanalizowano w oparciu o dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - dane ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Bielsku-Białej przy ul. Kossak-Szuckiej. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w ostatnich latach ulegała ona poprawie i odpowiada ona obowiązującym normom.

W ostatnich latach mieszkańcy gminy brali udział w programach realizowanych przez Gminę Kozy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (Czyste Powietrze), dzięki czemu w ostatnich latach wymieniano nieekologiczne źródła ciepła oraz prowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

Wpływ na złą jakość powietrza w mieście niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków. Znaczną emisję charakteryzuje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich ilością, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również słabe zainteresowanie mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zmniejszającymi energochłonność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Kozy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 9 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Redukcja hałasu przemysłowego poprzez zastosowanie przez zakłady odpowiednich rozwiązań technicznych i organizacyjnych	Starosta Bielski W latach 2023-2024 nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu. Aktualnie 6 przedsiębiorstw posiada decyzje ustalające dopuszczalne poziomy emitowanego hałasu do środowiska.	-
2.	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	RWMŚ w Katowicach W ramach PMŚ na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego. Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu drogowego, kolejowego, lotniczego i przemysłowego. W oparciu o wykonane strategiczne mapy hałasu Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 10 czerwca 2024 r. uchwalił „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”, w którym zawarto szczegółowe informacje odnośnie działań planowanych do podjęcia w sprawie ograniczenia poziomu hałasu w środowisku.	brak pomiarów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1	Przekroczenie poziomów emisji hałasu kolejowego	brak pomiarów	brak pomiarów

* dane z POŚ z 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością gospodarczą na terenie Gminy Kozy uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów (przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych), które stanowią źródło emisji hałasu.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Funkcjonowanie ich jest czasem źródłem konfliktów z mieszkańcami, gdyż przedsiębiorstwa te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości, co skutkuje kontrolą WIOŚ, a w przypadku przekroczeń przekazaniem sprawy do Starosty Powiatu Bielskiego, co skutkuje wydaniem decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

Funkcjonowanie małych zakładów jest niejednokrotnie źródłem konfliktów mieszkańców z przedsiębiorcami, gdyż zakłady te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają fakt uciążliwości do Urzędu Gminy, co skutkuje kontrolą, a w przypadku przekroczeń wydaniem decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Aktualnie na terenie Gminy 4 przedsiębiorstwa posiadają decyzję na wytwarzanie odpadów.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru gminy Kozy nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do WIOŚ lub RWMS), na terenie Gminy w latach 2023-2024 roku wykonywano pomiaru hałasu przemysłowego¹⁰.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie Gminy przeprowadził łącznie 6 kontrole w 6 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Nie prowadzono kontroli w zakresie ochrony przed hałasem¹¹.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie Gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie Gminy są:

- drogi krajowe – 5,043 km,
- drogi powiatowe – 5,959 km,
- drogi gminne – ok. 50 km.

W granicach administracyjnych gminy Kozy nie ma ekranów akustycznych.

Na drogach krajowych i powiatowych jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego na bazie których planowane są niezbędne prace remontowe do realizacji. Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych przez zarządców dróg środków finansowych. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych oraz odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie głównych dróg.

Układ komunikacyjny na terenie Gminy, jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny, lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bezpośredniej bliskości ciągów komunikacyjnych jest przyczyną emisji hałasu do środowiska. Obciążenie dróg na terenie Gminy Kozy, szczególnie w sezonie letnim należy zaliczyć do dużych.

Na ograniczanie oddziaływania hałasu ma niewątpliwy wpływ zieleń izolacyjna szczególnie wzdłuż dróg oraz na posesjach mieszkańców, co chroni mieszkańców przed hałasem okolicznych dróg i działalności w najbliższym sąsiedztwie. W ramach utrzymania zieleni przydrożnej, rosnącej w pasie dróg powiatowych wydatkowano środki na nasadzenia i wycinkę drzew.

Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Białej realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) opracował strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych w powiecie bielskim. Opracowaniem nie zostały objęte drogi znajdujące się w obrębie gminy Kozy.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Kozy nie zaproponowano żadnych działań inwestycyjnych w zakresie ograniczenia hałasu drogowego.

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazany do WIOŚ lub RWMS), na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu drogowego, kolejowego, lotniczego i przemysłowego.

Teren gminy Kozy został objęty strategiczną mapą hałasu wykonaną na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach w 2022 r. dla drogi krajowej 52 na odcinku: od Bielsko Białej/ gr. miasta - do Kozy.

Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego wykazała, iż zabudowa mieszkaniowa we wskazanej lokalizacji znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników L_{DWN} oraz L_N . Klasy

¹⁰ DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 19.03.2025 roku

¹¹ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.72.2025.MR z dnia 10 kwietnia 2025 r.

przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla wskaźników L_{DWN} zawierają się w przedziale: 1-5 dB, 5-10 dB, 10-15 dB, a dla wskaźnika L_N w przedziałach 1-5 dB, 5-10 dB w zależności od położenia zabudowy mieszkaniowej¹².

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Przez obszar Gminy Kozy przebiega jedna linia kolejowa – nr 117 Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko Biała Główna na odcinku Wadowice – Bielsko Biała Główna w km 7+862 do km 52+259 (drugorzędna jednotorowa, zelektryfikowana).

Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa – Kozy oraz jeden przystanek osobowy – Kozy Zagroda.

W latach 2023-2024 wykonano następujące działania na liniach kolejowych:

- Remont obiektów inżynierskich na linii 117 odc. Kęty – Bielsko-Biała Wschód wraz z pracami towarzyszącymi,
- Rewitalizację obiektów inżynierskich na linii 117 Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko Biała Główna wraz z pracami towarzyszącymi,
- Przebudowę infrastruktury obsługi podróżnych w lokalizacji Kozy wraz z robotami towarzyszącymi.

W ww. PKP PLK S.A. nie przeprowadzała badań hałasu wzdłuż linii kolejowych na terenie Gminy Kozy¹³.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Kozy nie zaproponowano działań inwestycyjnych w zakresie ograniczenia hałasu kolejowego.

W ramach PMS na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego¹⁴.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępność komunikacyjna gminy	niezadowalający stan niektórych dróg powiększająca się liczba pojazdów brak badań hałasu drogowego, co nie daje skali zagrożenia
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych bieżące kontrole WIOŚ w przedsiębiorstwach	zwiększanie się ilości pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż drogi krajowej oraz dróg powiatowych.

W sytuacjach przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Powiatu Bielskiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

¹² Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.72.2025.MR z dnia 10 kwietnia 2025 r.

¹³ PKP PLK S.A. – pismo nr IOS.4511.22.2025.2.K.Ś. z dnia 03.04.2025 roku

¹⁴ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.72.2025.MR z dnia 10 kwietnia 2025 r.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną gminy jest jej dobra dostępność komunikacyjna. Na terenie Gminy zlokalizowane są odcinki: drogi krajowej oraz dróg powiatowych i gminnych, które w ostatnich latach były modernizowane m.in. przez zarządców dróg. W kolejnych latach planowane są dalsze prace modernizacyjne.

W związku z takim stanem w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż zadaniami do realizacji są modernizacje dróg krajowej, powiatowych oraz gminnych. Zadania te zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych – do realizacji przez Gminę Kozy oraz zadań monitorowanych do realizacji przez zarządców dróg.

Bardzo ważnym, ciągłym zadaniem do realizacji w każdej dziedzinie środowiskowej w tym także w zakresie hałasu jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych do realizacji przez gminę, a finansowane ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub innych źródeł zewnętrznych.

4.3. Pole elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 11 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Kozy Prace planistyczne związane z lokalizowaniem źródeł promieniowania elektromagnetycznego odbywają się zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw. W obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Kozy istnieją zapisy dotyczące ograniczeń w zakresie zabudowy względem źródeł promieniowania elektromagnetycznego, jak np.: „W celu ochrony osób i mienia przed oddziaływaniami pól elektromagnetycznych uwzględnia się w planie „strefy techniczne napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć” 110kV i 220kV. W zagospodarowaniu terenów położonych w strefach obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy wymienione w przepisach dotyczących poziomów pól elektromagnetycznych i hałasu w środowisku, w tym zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych i obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi w odległości mniejszej niż: 1) 25 metrów - od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV, 2) 15 metrów - od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV”. W 2021 roku uchwalono zmianę do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy - Uchwała Nr XXIX/227/21 z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kozy.	1 zmiana MPZP
2.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Bielski W zakresie przyjmowania zgłoszeń emitujących pola elektromagnetyczne Starosta Bielski w latach 2023-2024 przyjął 13 zgłoszeń dotyczących prowadzenia instalacji emitujące pola elektromagnetyczne.	13 zgłoszeń
3.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	RWMŚ w Katowicach Nie realizowano bezpośrednio na terenie Gminy Kozy. W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie powiatu bielskiego i m. Bielsko – Biała przeprowadzono pomiary okresowe (monitoringowe) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 5 punktach pomiarowych: w Bielsku – Białej na ul. Sterniczej, Wapiennej, Wyspiańskiego i Łagodnej, a także na rynku w Wilamowicach. Wyniki półgodzinnych, ciągłych pomiarów monitoringowych, nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości od 80 MHz do 60 GHz, o wartości minimalnej 28 V/m. Dla lokalizacji w Wilamowicach uzyskano wynik na poziomie 1,8 V/m. Dla lokalizacji w Bielsku – Białej uzyskano wynik na poziomie 0,8 – 1,4 V/m. Ponadto zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach gminy Kozy nie wykazano występowania takich terenów.	brak pomiarów na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektro-magnetycznych (GIOŚ) [V/m]	brak pomiarów	brak pomiarów
2.	Liczba punktów z przekroczeniami norm oddziaływania pól elektro-magnetycznych (GIOŚ) [szt.]	0	0

* dane z POŚ z 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia,
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Głównym źródłem zasilania sieci SN gminy Kozy są:

- stacja transformatorowa 110/15/6 kV GPZ Soła, wyposażona w dwa transformatory 25/25/10 MVA. GPZ Soła jest zasilana pośrednio liniami 110 kV relacji Komorowice – Soła, Kęty – Soła,
- stacja transformatorowa 110/15/6 kV GPZ Metalowe, wyposażona w dwa transformatory 31,5/31,5/10 MVA. GPZ Metalowe jest zasilany pośrednio liniami 110 kV relacji Metalowe – FSM, Komorowice – Metalowe.

Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są poprzez napowietrzno-kablowe i kablowe sieci średniego napięcia, stacje transformatorowe SN/nN i linie niskiego napięcia.

Według stanu na dzień 01.01.2025 r. na terenie Gminy Kozy we własności TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsko-Białej znajduje się łącznie 262,68 km linii napowietrznych i kablowych, w tym:

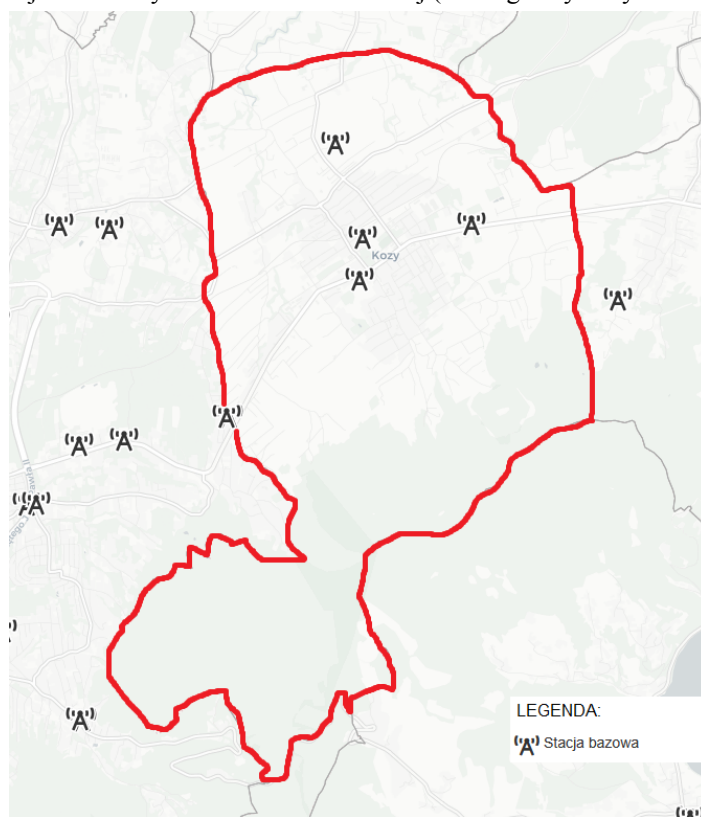
- 183,622 km linii napowietrznych niskiego napięcia (nN do 1 kV),
- 61,132 km linii kablowych niskiego napięcia (nN do 1 kV),
- 8,215 km linii napowietrznych średniego napięcia (SN),
- 4,948 km linii kablowych średniego napięcia (SN),
- 4,761 km linii napowietrznych wysokiego napięcia (WN).

oraz 48 stacji transformatorowych SN/nN, w tym:

- 45 szt. będących w własności TAURON Dystrybucja S.A.,
- 2 szt. obcych,

- 1 wspólna¹⁵.

Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest tu także 10 anten telefonii komórkowej zlokalizowanych w 6 stacjach bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)¹⁶.

Rysunek 6 Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Gminy Kozy

Źródło: www.si2pem.gov.pl

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej. Starosta Bielski prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W latach 2023-2024 13 przedsiębiorstw z terenu Gminy dokonało zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rok 2020 był ostatnim rokiem, w którym monitoringowe badania PEM realizowane były w trzyletnich cyklach – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 nr 221 poz. 1645). Od 2021 roku obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311), które znacznie zmieniło system monitoringowy pomiarów PEM w Polsce.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,

¹⁵ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsko-Białej – pismo nr TD25-03-0299117-03 z dnia 02.04.2025 r.

¹⁶ <http://beta.btsearch.pl>

- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono pomiarów okresowych (monitoringowych) promieniowania elektromagnetycznego (PEM). Pomiary prowadzono w miastach i gminach sąsiadujących z gminą Kozy - w 6 punktach pomiarowych: 4 w miejscowości Bielsko-Biała, w Międzybrodziu Bialskim przy ul. Kościelnej oraz w Wilamowicach (Rynek).

Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej PEM w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448).

Ponadto zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach gminy Kozy nie wykazano występowania takich terenów¹⁷.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
na terenie Gminy i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania	możliwość zwiększenia się poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOS prowadząc pomiary w ramach PMŚ.

Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Wójta Gminy Kozy fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak brakuje w miejscowych planach ograniczeń dla powstawania nowych instalacji, dlatego w perspektywie lat może nastąpić wzrost poziomu promieniowania.

¹⁷ DMŚ RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 9 kwietnia 2025 roku

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 13 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028”			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	RWMŚ w Katowicach Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczych dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6 letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcwp), zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w przypadku Gminy Kozy na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). W granicach administracyjnych Gminy Kozy, zlokalizowanych jest fragmentarycznie 4 JCWP, z których żaden nie znajduje się na terenie Gminy. Wszystkie JCWP objęte są badaniami monitoringowymi i były badane w latach 2023-2024.	badanie monitoringowe 4 JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy
2.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń wodnych	Gmina Kozy W 2024 roku wykonano budowę kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Jaskółczej i ul. Jesionowej 420 393,68 zł. PGW WP W ramach „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną” na terenie przedmiotowej gminy zrealizowane zostały niżej wymienione zadania utrzymaniowe: - w 2023 roku wykonano zadanie pn. „Usługi interwencyjne związane z wycinką drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu” na potoku Pisarzówka – usunięto wywrot 1 drzewa oraz 1 złomu, koszt: 1 069,42 zł, - w 2024 roku wykonano zadanie pn. „Usługi interwencyjne związane z wycinką drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu” na potoku Pisarzówka (ścięcie 3 drzew), potoku Kozówka (ścięcie 7 drzew, pielęgnacja 2 drzew), potoku Leśniówka (ścięcie 2 drzewa), koszt: 17 722,36 zł.	usługi interwencyjne stwarzające zagrożenie bezpieczeństwa, związane z wycinką drzew i usuwanie złomów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

Na terenie Gminy Kozy w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach od 2020 roku prowadzony był Program Moja Woda. Program ten ma na celu ochronę zasobów wodnych oraz minimalizację zjawiska suszy w Polsce poprzez zwiększenie poziomu retencji na terenie nieruchomości z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym oraz wykorzystywanie zgromadzonych wód opadowych lub roztopowych, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury. Dotacja z WFOŚiGW to maksymalnie 5 tysięcy złotych, przy czym nie więcej niż 80% kosztów zakupu, montażu i uruchomienia instalacji pozwalających na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie nieruchomości objętej przedsięwzięciem. Otrzymane pieniądze można było przeznaczyć na: przewody odprowadzające wody opadowe (zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego, podziemnego), zbiornik retencyjny podziemny lub nadziemny, oczko wodne, instalację rozsączającą lub elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 14 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarowanie wodami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2024
1.	Jakość wód podziemnych	I klasa	I klasa
2.	Jakość wód powierzchniowych	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

* dane z poprzedniego POS

4.4.1. Opis stanu obecnego

Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W obszarze tych jednolitych części wód odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożeń oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

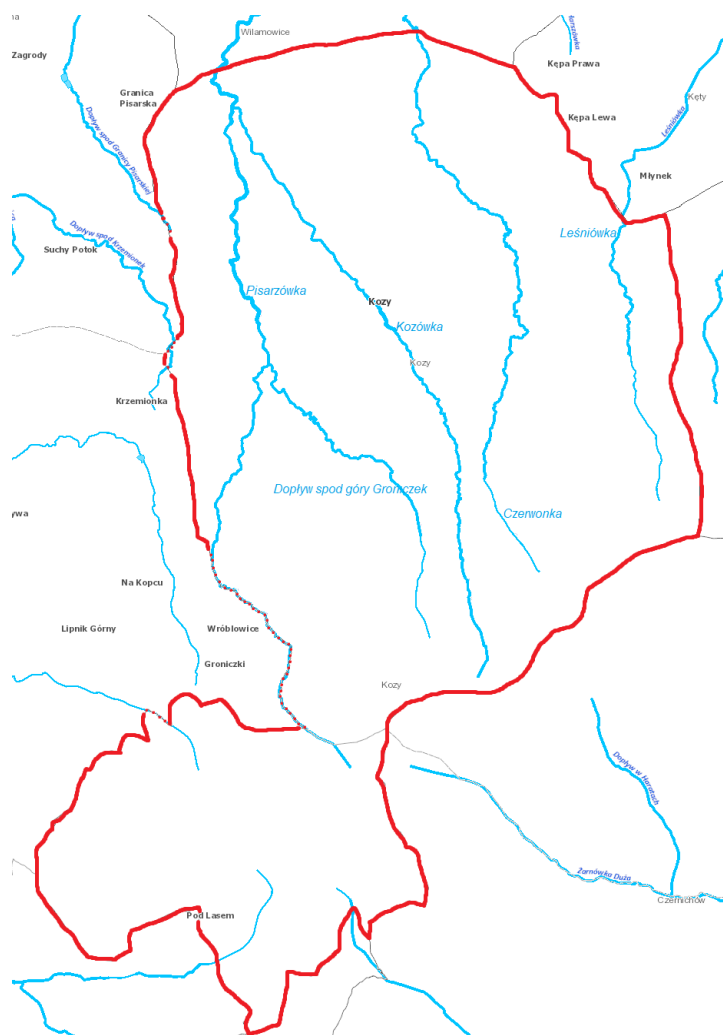
W latach 2020-2024 prowadzone były prace planistyczne kolejnego cyklu wynikającego z wdrażania Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Prowadzono działania zmierzające do opracowania drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami, w tym w szczególności prowadzono półroczne konsultacje społeczne oraz przygotowywano projekt rozporządzenia w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, na terenie którego znajduje się Gmina Kozy. W efekcie prac, dnia 17.02.2023 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300).

Zaktualizowany plan obowiązuje na kolejny rok planistyczny, tj. na lata 2022-2027. Jest on wynikiem szczegółowych analiz związanych z korzystaniem z wód w tym identyfikacji presji antropogenicznych mających wpływ na wody. W wyniku tych analiz w odniesieniu do poszczególnych jednolitych części wód w celu zachowania lub poprawy ich stanu sporządzono programy działań naprawczych.

4.4.1.1. Wody powierzchniowe

Obszar gminy należy w całości do prawostronnego dorzecza rzeki Wisły odwadnianego przez dopływy rzek Soły i Białej. Na terenie Gminy znajdują się źródłowe odcinki rzeki Piszczówki, która wraz z dopływami: Kozówka i Czerwonka odwadnia większość obszaru gminy i uchodzi do Soły na terenie Gminy Wilamowice. Wschodni i południowo - wschodni skraj gminy odwadniają odpowiednio potok Leśniówka i potok Ponikiewka, które także są lewobrzeżnymi dopływami Soły. Na zachodnim i południowo - zachodnim skraju gminy biorą początek potoki Niwka i Straconka, które wpływają do rzeki Białej na terenie Bielska-Białej. Dział wodny II rzędu między zlewniami rzek Białej i Soły przebiega z południa na północ przez zachodnią część obszaru gminy. W zlewni rzeki Białej położone jest ok. 370 ha terenów, co stanowi ok. 13,7% obszaru gminy.

Sieć rzeczna jest gęsta i dobrze rozwinięta, a jej układ i gęstość uzależnione są od rzeźby terenu. Cieki zasilane są powierzchniowo, głównie z opadów atmosferycznych i roztopów, w mniejszym stopniu z zasilania podziemnego, co powoduje częste wezbrania stanów wody. Naturalny bilans zlewni odznaczający się wysokimi sumami opadów i odpływu, w przybliżeniu zachowuje równowagę pomiędzy odpływem i stratami.

Rysunek 7 Wody powierzchniowe w rejonie gminy Kozy

Źródło: wody.isok.gov.pl

PGW WP Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie na terenie Gminy Kozy administruje łącznie 25,878 km rzek i cieków wodnych, w tym:

- Dopływ spod Granicy Pisarskiej – 0,142 km,
- Dopływ spod Krzemionek – 0,211 km,
- Ponikwa – 0,223 km,
- Leśniówka – 2,797 km,
- Dopływ spod góry Groniczek – 3,517 km,
- Kozówka – 6,163 km,
- Czerwonka – 6,230 km,
- Pisarzówka – 6,593 km.

Na terenie Gminy występują również cieki o nieokreślonym charakterze nie ujęte w Mapie Podziału Hydrograficznego Polski z 2023 roku o łącznej długości około 34,141 km.

Zgodnie z MPHP na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych zbiorników wodnych.

PGW WP nie administruje urządzeniami melioracji wodnych. Zgodnie z art. 205 ustawy Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.) „Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie Gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie Gminy – do tej spółki lub związku spółek wodnych”¹⁸.

¹⁸ pismo PGW WP RZGW w Krakowie nr K.RZI.0145.96.2025.KP z dnia 08.04.2025 r.

4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie Gminy Kozy

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczeniach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW).

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027. Opracowany program ma charakter wstępny i będzie podlegał corocznej aktualizacji.

Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), w przypadku gminy Kozy w PGW na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe ciekły mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie jcwp badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej jcwp. W granicach administracyjnych Gminy Kozy, zlokalizowanych jest fragmentarycznie 4 jcwp, z których żadna nie ma punktu reprezentatywnego do oceny na terenie Gminy. Wszystkie jcwp są objęte badaniami monitoringowymi i były badane w latach 2023-2024.

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 roku w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. poz. 1475 z 2021 r.)) klasyfikacje stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego¹⁹.

Zgodnie z wytycznymi cyklu planistycznego 2022-2027 oraz obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych obszar terenu Gminy Kozy położony jest w zasięgu 4 jednolitych części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP objęte są badaniami w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) realizowanego w latach 2022-2027:

- PLRW20000421149 Biała,
- PLRW20000621329789 Pisarzówka,
- PLRW20000421329349 Ponikwa,
- PLRW2000082132999 Soła od zb. Porąbka do ujścia.

W 2024 roku wykonano klasyfikację wskaźników jakości wody badanych w 2023 roku (wyniki tej klasyfikacji zaprezentowano w tabeli poniżej).

¹⁹ DMŚ RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 roku

Tabela 15 Jakość wód powierzchniowych w rejonie gminy Kozy

Kod ppk	PL01S1301_1695	PL01S1301_2144	PL01S1301_2145	PL01S1501_1744
Nazwa ppk	Biała - ujście do Małej Wisły	Pisarzówka – ujście do Soły	Ponikwa – ujście do zbiornika Międzybrodzie	Soła - Oświęcim
Kod jcwp	PLRW2000042114 9	PLRW2000062132 9789	PLRW2000042132 9349	PLRW2000082132 999
Nazwa jcwp	Biała	Pisarzówka	Ponikwa	Soła od Poroąbka do ujścia
Program monitoring	MD/MO	MO	MO	MO
Klasa elementów biologicznych	2	nb.	nb.	4
Klasa elementów hydromorfologicznych	nb.	nb.	nb.	nb.
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	2	1	1
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	nb.	nb.	nb.	nb.
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	-	-	-	-
Klasa wskaźników chemicznych	2	2	1	2
Stan chemiczny	-	-	-	-
Ocena stanu jcwp	-	-	-	-

Źródło: pismo DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 rok

Ostatnia klasyfikacja i ocena stanu wód wykonana była w 2022 roku na podstawie danych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i obejmowała lata 2016-2021.

W okolicach gminy w 2021 roku badane były 4 Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP), tj.:

- PLRW20000421149 Biała
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,
- PLRW20000621329789 Pisarzówka
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego,
- PLRW20000421329349 Ponikwa
 - dobry potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.
- PLRW2000082132999 Soła od zb. Porąbka do ujścia
 - słaby potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
 - aktualny stan zły,
 - zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

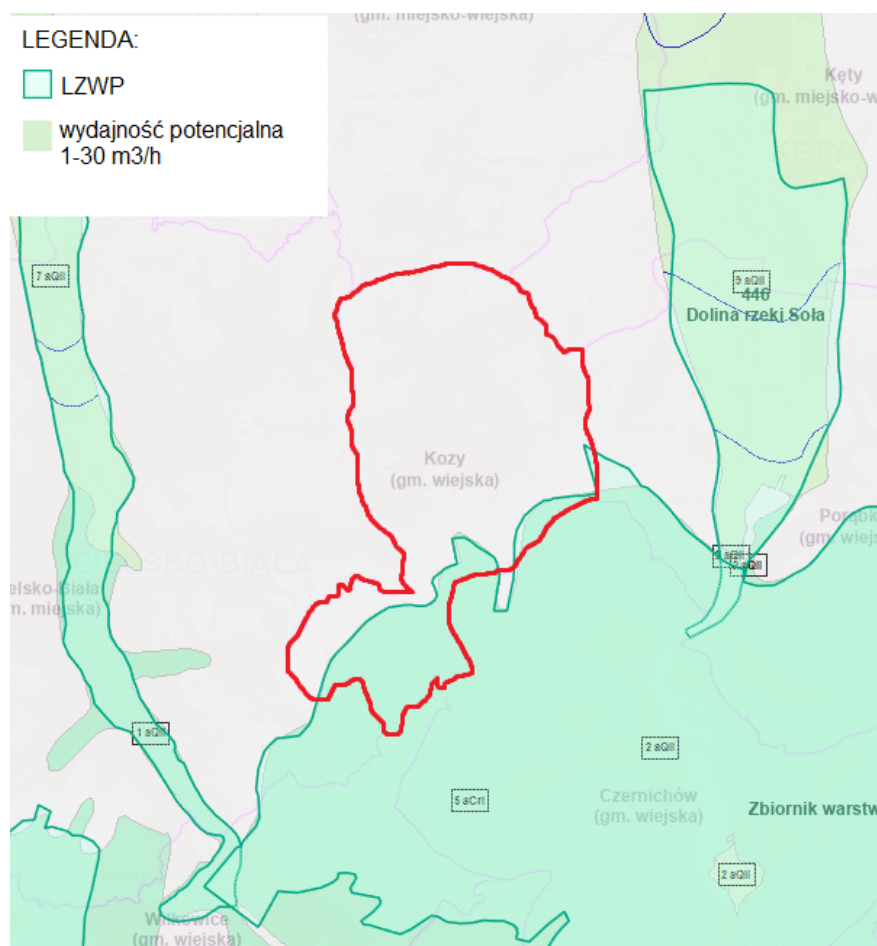
W jednym JCWP odnotowano dobry stan ekologiczny, w czterech pozostałych JCWP słaby stan ekologiczny. W 4 badanych JCWP stan chemiczny został określony jako stan chemiczny poniżej dobrego. Aktualny stan jakości badanych JCWP na terenie Gminy określono jako zły.

4.4.1.3. Wody podziemne

Obszar gminy należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego gdzie można wyróżnić dwa poziomy wód podziemnych:

- Wody kredowo - trzeciorzędowego poziomu wodonośnego związane z masami Beskidu Małego mają charakter szczelinowy lub szczelinowo-porowy. Występują w obrębie warstw piaskowców i łupków. Poziom wodonośny jest nieciągły o zmiennej głębokości. W dnach większych dolin i w obrębie starych stożków napływowych zalega na głębokości 2 - 5 m, na stokach i grzbietach może zalegać nawet na głębokości 20 m pod powierzchnią terenu. Znaczenie gospodarcze mają głównie wody występujące w strefie spękań piaskowców oraz rzadziej łupków, głównie w pobliżu stref uskokowych ułatwiających krążenie wód podziemnych. Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5m³/godz., w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 1m³/godz.
- Poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych występuje w pokrywach zwietrzelinowych na stokach wzniesień i utworach aluwialnych w korytach rzek i potoków:
 - w utworach zwietrzelinowych na stokach na kontakcie utworów zwietrzelinowych z podłożem skalnym nie tworzy warstwy wodonośnej, występuje na różnych głębokościach 0,1 - 5,0 m ppt, zbiornik charakteryzuje się niewielką wydajnością podlegającą znacznym wahaniom, w zależności od przepuszczalności podłoża, ilości opadów i nachylenia stoków,
 - w utworach aluwialnych, w piaskach i żwirach częściowo zaglinionych teras i stożków napływowych pozostaje w stałym kontakcie hydraulicznym z wodą w ciekach, zwierciadło wody na głębokości 1 - 5 m ppt. podlega wahaniom w zależności od poziomu wody w rzece²⁰.

²⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy, 2013 rok

Rysunek 8 Lokalizacja LZWP oraz wydajność potencjalna ujęć wód podziemnych w rejonie gminy Kozy

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl> (dostęp 30.05.2025)

W części południowej gminy (Beskid Mały) usytuowany jest fragment Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 447 – Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały). Jest to zbiornik kredowy szczelinowo-porowy, pod względem hydrochemicznym dominowały w nim wody wodorowęglanowo - siarczanowo - wapniowe. Na terenie Gminy nie prowadzi się eksploatacji wód z tego zbiornika. Poziom wodonośny związany z czwartorzędowymi pokrywami zwietrzelinowymi występuje w utworach aluwialnych i fluwiogłacjalnych. Płytkie zwierciadło wody pozostaje w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi. Charakteryzuje się swobodnym zwierciadłem leżącym na głębokości 1 - 3 m pod powierzchnią terenu. Wody w utworach czwartorzędowych pozostając w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi, w dużym stopniu narażone są na zanieczyszczenia związane z działalnością bytową ludności i działalnością gospodarczą. Na terenie Gminy nie prowadzi się eksploatacji wód z tego zbiornika.

W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który obowiązuje w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021.

Według ww. podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar Gminy Kozy znajduje się w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych:

- nr 157 (PLGW2000157) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- nr 158 (PLGW2000158) – zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

W 2023 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych

pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie Gminy Kozy w latach 2023-2024 nie prowadzono badań monitoringowe wód podziemnych w sieci krajowej.

W najbliższej odległości do granic gminy wykonane zostały badania w punkcie sieci krajowej Id Monitoring: 339 Kamienica (gmina Bielsko-Biała), oddalonym ok 7 km w kierunku południowo – zachodnim²¹.

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2019 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W latach 2020-2024 badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywanych na terenie Gminy do celów pitnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

W latach 2023-2024 na terenie Gminy Kozy nie były prowadzone badania wód podziemnych w ramach PMŚ. W najbliższej odległości od granic gminy wykonane zostały badania sieci krajowej Id monitoring w punkcie 339 Kamienica (gmina Bielsko-Biała), oddalonym o ok. 7 km w kierunku południowo-zachodnim²².

Tabela 16 Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym sieci krajowej w pobliżu Gminy Kozy

Gmina	Miejscowość	Nr JCWPd	ID Monitoring	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Klasa jakości 2023 końcowa	Klasa jakości 2024 końcowa
Bielsko-Biała	Kamienica	157	339 Kamienica	K2	10. Lasy	I	I

Źródło: DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 roku

4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

²¹ DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 09 kwietnia 2025 roku

²² DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 19.03.2025 roku

Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo Wodne, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez Wody Polskie.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Jednakże przystosowanie terenów szybkiego reagowania w przypadku powodzi jak i stworzenie systemu ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodziowego nie jest ustawowym zadaniem PGW WP. Opracowanie systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach jest elementem gminnych planów zarządzania kryzysowego, co na podstawie zapisów Ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 122 z późn. zm.) pozostaje kompetencją wójta, burmistrza lub prezydenta gminy. Zgodnie z art. 31a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) wójt/burmistrz/prezydent miasta jest organem odpowiedzialnym za opracowanie planów operacyjnych przed powodzią.

W latach 2016–2018 dokonano przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (aWORP) w II cyklu planistycznym. Została ona zrealizowana w ramach projektu POIS.02.01.00-00-0014/16, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

Na lata 2016–2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego” (aPZRP), którego całkowita wartość projektu wynosiła 63 929 386,0 zł. Publikacja zaktualizowanych PZRP dla obszaru dorzecza Wisły, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły nastąpiła 23 grudnia 2022 roku, a ich wejście w życie miało miejsce 23 marca 2023 roku.

Na terenie Gminy Kozy w ww. aPZRP planowane do realizacji zostało zadanie: „Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego wzdłuż Potoku od Flaków w m. Kozy w gm. Kozy”. Działanie to obejmuje opracowanie koncepcji zabezpieczenia przeciwpowodziowego w formie indywidualnych zabezpieczeń zabudowań w strefie zalewowej wzdłuż rzeki Leśniówka w m. Kozy w gm. Kozy. Zadanie zaplanowano do realizacji w latach 2022 – 2027. Koszt: 0,4 mln zł.

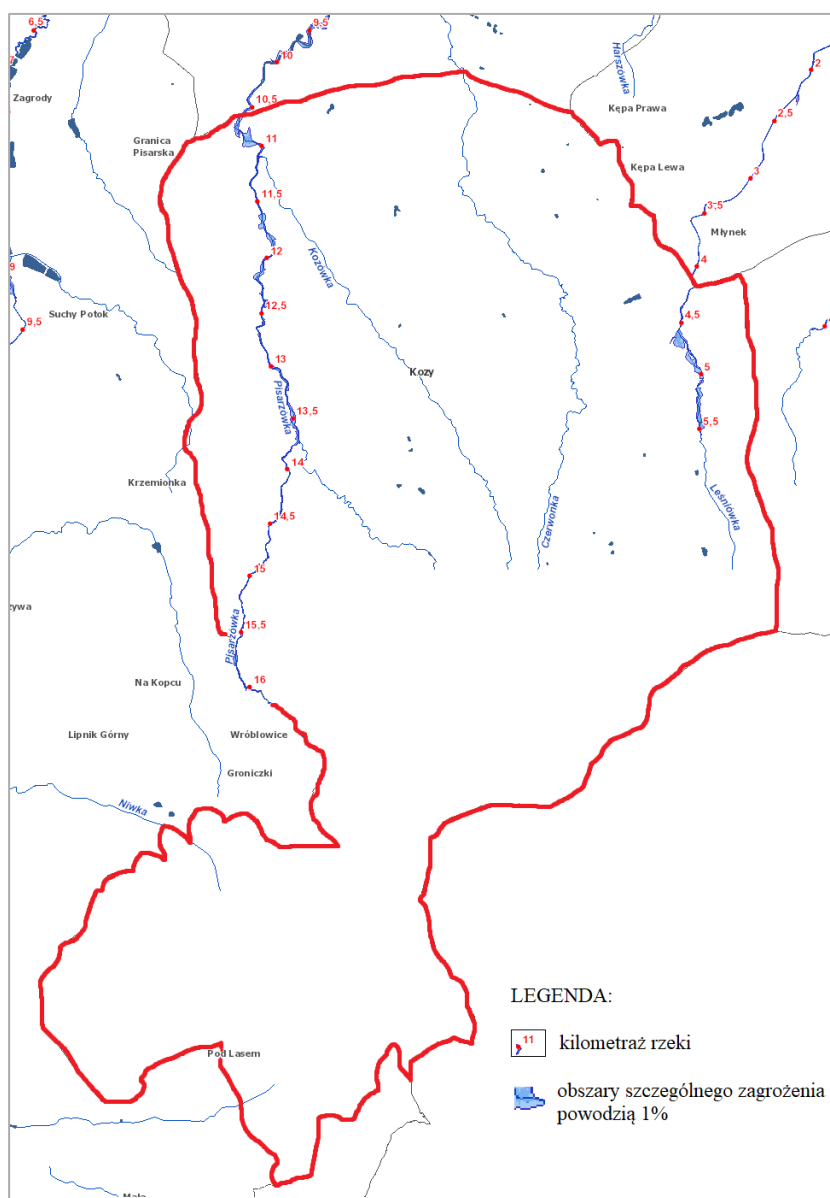
Zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne) zostały podane do publicznej wiadomości przez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu w dniu 22 października 2022 r. Są one dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapami ryzyka powodziowego (MRP) opublikowanymi na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, które jako oficjalne dokumenty planistyczne, stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym, na terenie Gminy Kozy zostały wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego od rzeki Leśniówka i Pisarzówka²³.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawione są obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

²³ pismo PGW WP RZGW w Krakowie nr K.RZI.0145.96.2025.KP z dnia 08.04.2025 r.

Rysunek 9 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Kozy

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>

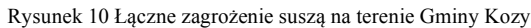
Zgodnie z danymi PGW WP na terenie Gminy nie występują wały przeciwpowodziowe.

Według danych zawartych w Systemie Informacyjnym Gospodarowania Wodami (SIGW) na terenie Gminy Kozy nie występują urządzenia zabudowy hydrotechnicznej²⁴.

Gmina Kozy posiada jeden magazyn przeciwpowodziowy, zlokalizowany przy ul. Szkolnej 1. Jest on wyposażony w niezbędny sprzęt przeciwpowodziowy. W 2024 roku w ramach doposażenia magazynu zakupiono worki i piasek.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów.

²⁴ pismo PGW WP RZGW w Krakowie nr K.RZI.0145.96.2025.KP z dnia 08.04.2025 r.

Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Są to: susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

Susza rolnicza pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana jest również suszą glebową.

Susza hydrogeologiczna definiowana jest jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju jest zwykle poprzedzone wcześniej wymienionymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

jako umiarkowanie zagrożenie suszą w części południowej. Nie zidentyfikowano terenów silnie i ekstremalnie zagrożonych tego rodzaju suszą²⁵.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobrze zasoby wód powierzchniowych dobra jakość wód podziemnych	zły stan wód powierzchniowych występowanie niewielkich terenów zagrożonych podtopieniami i powodzią
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym, realizowane w ramach II cyklu planistycznego dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania zmiany prawa wodnego, w zakresie własności wód	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów wód

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi wykraczają znacznie poza możliwości Gminy Kozy, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością.

Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla całej gminy jest oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMiGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie magazynów ochrony przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw rumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencionowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,

²⁵ Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty 18 września 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Z analizy przeprowadzonej w rozdziale dotyczącym wód można stwierdzić, iż ich stan ulega powolnej poprawie. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 17 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kozy	Gmina Kozy W ramach realizacji zadania w 2021 roku realizowano następujące inwestycje: • budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Kozy – etap X, wartość wykonania w 2021 roku dla projektu: 11 262 066,35 zł, • budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie kolektora Czerwonka. W ramach zadania wykonawca wybudował ok. 11 143 mb kanalizacji sanitarnej, koszt: 4 948 348,69 zł, • budowa kanalizacji sanitarnej w Kozach wzdłuż potoku Pisarzówka (rejon Krzemionki). W ramach zadania wykonano ok. 8 314 mb kanalizacji sanitarnej oraz 581 m tłoczni, • budowa sieci kanalizacyjnej wzdłuż potoku Pisarzówka (Małe Kozy, Wróblowice). W ramach zadania wykonano ok. 7 261 mb kanalizacji sanitarnej, koszt: 1 044 539,01 zł, • budowa kanalizacji sanitarnej wzdłuż potoku Pisarzówka (rejon Stary Dwór). W ramach realizacji zadania wybudowano ok 4 776 mb kanalizacji, koszt: 1 418 929,16 zł, • poniesiono także wydatki poza projektem „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Kozy etap X” związane z wykonaniem projektów, uzgodnień oraz wykonanie dodatkowych sięgaczy w łącznej wysokości 100 238,89 zł, • w ramach zadania „Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej etap X b” (dotyczy rejonu Krzemionki w tym m.in. Ulice Pod Grapą, Chmielowa, Cedrowa) sporządzono dokumentację projektową oraz rozpoczęto budowę sieci kanalizacji - wydatkowano 424 126,52 zł, • zrealizowano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej „Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Zdrojowej” w wysokości 10 000,00 zł, • zaktualizowano kosztorysy inwestorskie na ul. Błękitnej, w zadaniu „Kanalizacja sanitarna etap X c i d”, a także opłacono należności za użytkowanie gruntów pokrytych wodami – 1 474,00 zł, • zgodnie z Porozumieniem międzygminnym dokonano wydatku na rzecz Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Wilamowicach na poczet poniesionych nakładów na zakup, dostawę oraz montaż stopnia dmuchawy do oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach w wysokości 10 057,68 zł oraz zrefundowano poniesione nakłady dotyczące Gminy Kozy na „Projekt wykonawczy modernizacji oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach” – 42 689,40 zł, • poniesiono wydatki na wykup urządzeń kanalizacyjnych zlokalizowanych w ul. Topolowej, koszt: 27 763,39 zł. W 2021 roku wybudowano 31 494 mb nowej sieci kanalizacji sanitarnej. Wydatkowano środki w wysokości 19 029 233,03 zł. W 2022 roku realizowano zadania: • rozbudowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Białej, Bielskiej, Srebrnej, Wapiennej, Wierzbowej, Zawilej, Złocieni, Złotej w Kozach. Łączna długość kanalizacji sanitarnej wybudowanej w ramach zadania to ok. 4 853,8 m,	budowa sieci kanalizacji sanitarnej 2021 rok - 31,494 km, 2022 rok – 6,263 km, 2023 rok – 4,961 km, 2024 rok – 1,469 km.

		• rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Kozy w ulicy Sadowej na odcinku od studni S18-S18.7. Łączna długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej 37,11 m, • rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Krańcowej w Kozach. Łączna długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej 39,74 m, • rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kozy, wzdłuż potoku Pisarzówka, obejmującej rejon Krzemionki, • budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Pod Grapą, ul. Chmielowej bocznej oraz ul. Cedrowej. Łączna długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 528 m, • budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Porzeczkowej oraz w rejonie ul. Agrestowej. Łączna długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 631,2 m, • rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Kozy na ul. Świerkowej - Łączna długość kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 173,6 m, • dokonano odpłatnego przeniesienia na rzecz Gminy Kozy urządzeń kanalizacyjnych w ul. Krańcowej i Św. Walentego oraz w ul. Krańcowej wybudowanych przez prywatnych Inwestorów. W 2022 roku wybudowano 2 623 mb nowej sieci kanalizacji sanitarnej. W roku 2023 realizowano zadania: • wykonano na ul. Piaskowej w ramach zadania „Zagospodarowanie Kamieniołomu w Kozach” fragment sieci kanalizacji sanitarnej - 221 133,21 zł. • zgodnie z Porozumieniem międzygminnym dokonano wydatku na rzecz Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Wilamowicach na poczet poniesionych nakładów na oczyszczalnię ścieków w Pisarzownicach na zakup pompy szlamowej, dwóch zestawów do pomiaru poziomu azotu oraz modernizację pompy – 123 768,99 zł, • budowa kanalizacji w rejonie ul. Wieżowej – 40 000,00 zł, • projekt rozbudowy kanalizacji sanitarnej – ul. Graniczna w wysokości 75 000,00 zł, • wykup urządzeń kanalizacyjnych na ul.: Chrobacza, Kręta, Beskidzka (138,5 mb), w wysokości 92 279,47 zł, • na podstawie Porozumienia międzygminnego i umowy z Gminą Wilamowice wydatkowano środki na Modernizację Oczyszczalni Ścieków w Pisarzownicach w wysokości 367 087,00 zł, • poniesiono wydatki inwestycyjne w wysokości 2 107 120,44 zł na realizację projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Kozy etap Xc i Xd” przy współfinansowaniu środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, umowa z Samorządem Województwa Śląskiego na pomoc finansową w wysokości 63,63% wydatków kwalifikowanych jednak nie więcej niż 2 mln zł. W ramach Etapu Xc – (Kozy Małe i Wróblowice) wykonawca wybudował ok. 2 613,11 mb kanalizacji sanitarnej z odtworzeniem nawierzchni. W ramach Etapu Xd (Stary Dwór) wykonawca wybudował ok. 2 209,09 mb kanalizacji sanitarnej z odtworzeniem nawierzchni. Z PROW otrzymano dofinansowanie w wysokości 1 495 361,00 zł. W 2023 roku wybudowano 4 961 mb nowej sieci kanalizacji sanitarnej. Wydatkowano środki w wysokości 2 805 255,90 zł. W 2024 roku: • rozbudowano kanalizację sanitarną ul. Piękna, poniesiono wydatki na roboty budowlane i nadzór inwestorski w wysokości 15 000,00 zł. • wykonano przyłącze kanalizacyjne na ul. Piaskowej w ramach zadania „Zagospodarowanie Kamieniołomu w Kozach” na wartość 14 900,25 zł,	
--	--	--	--

		- zgodnie z Porozumieniem międzygminnym dokonano wydatku na rzecz Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Wilamowicach na poczet poniesionych nakładów na oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach na modernizację stacji FEKO oraz dokumentację projektową na wymianę stacji transformatorowej 182 306,45 zł, - poniesiono wydatki na projekt rozbudowy kanalizacji sanitarnej – ul. Spółdzielczej i Wrzosowej w wysokości 50 000,00 zł, - poniesiono wydatki na wykup urządzeń kanalizacyjnych na ul.: Bielska, Kręta, Czapli i Wapienna w wysokości 252 284,88 zł, - na podstawie Porozumienia międzygminnego i umowy z Gminą Wilamowice wydatkowano środki na Modernizację Oczyszczalni Ścieków w Pisarzowicach w wysokości 785 531,53 zł, - poniesiono wydatki inwestycyjne w wysokości 1 104 391,15 zł na realizację zadania „Budowa kanalizacji sanitarnej dla dzielnicy Gaje w gminie Kozy etap I, ul Błękitna”. W 2024 roku wybudowano 1 468,97 mb nowej sieci kanalizacji sanitarnej. Wydatkowano środki w wysokości 1 570 406,49 zł.	
2.	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Kozy	Gmina Kozy W 2022 roku w ramach realizacji zadania prowadzono działania: - wymiana sieci wodociągowej i przyłączy - ul. Beskidzka 42, ul. Miła, - wymiana sieci wodociągowych i przyłączy ul. Klonowa 53 i 60, - wymiana przyłącza ul. Wiklinowa 1. W roku 2023 realizowano zadania: - wykonano przyłącze wodociągowe na ul. Piaskowej w ramach zadania „Zagospodarowanie Kamieniołomu w Kozach” - 199 270, 95 zł. AQUA S.A. W ramach realizacji zadania w latach 2021-2024 wykonano następujące działania: W 2021 roku: - przebudowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Kęcickiej i Zagrodowej o długości 671,19 m, koszt: 256 596,91 zł, - przebudowa sieci wodociągowej w rejonie ul Krańcowej na długości 477,0 mb, koszt: 307 619,09 zł, - budowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Panienki na długości 689,70 mb. koszt: 219 347,73 zł, - przejęcie sieci wodociągowej o długości 510,65 mb, koszt: 68 098,68 zł, W 2022 roku: - wymiana przyłącza wody ul. Wiklinowa 1 o długości 34,81 mb, koszt: 10 505,27 zł, - wymiana sieci wodociągowej i przyłączy ul. Klonowa 50 i 63 na długości 95,98 mb, koszt: 55 009,43 zł, - wymiana sieci wodociągowej i przyłączy ul. Beskidzka 42, ul. Miła na długości 163,20 mb, koszt: 45 683,09 zł, - budowa sieci wodociągowej w rejonie ulicy Gajowej na długości 171,30 mb, koszt: 72 474,74 zł, - przejęcie sieci wodociągowej o długości 1 030,43 mb, koszt: 118 345,30 zł, - W 2023 roku: - wymiana sieci wodociągowej w rejonie ul. Wiosennej na długości 1 602,05 mb, koszt: 770 411,75 zł, - przebudowa odcinka sieci wodociągowej przy ul. Bielskiej i ul. Słoneczników na odcinku 394,20 mb, koszt: 94 069,17 zł, - wymiana sieci wodociągowej w rejonie ul. Uroczej na długości 603,25 mb, koszt: 230 587,76 zł,	przejęcie 5 268,04 mb sieci wodociągowej przebudowa 3 655,84 mb sieci wodociągowej budowa 861 mb sieci wodociągowej wymiana 3 487,61 mb sieci wodociągowej i przyłączy w latach 2021-2024

		- przebudowa odcinka sieci wodociągowej w rejonie budynków przy ul. Bielskiej 29-30 na długości 198,77 mb, koszt: 29 987,70zł, - wykonanie awaryjnej pompowni wody zasilającej zbiornik przy ul. Panienki wraz z wymianą sieci wodociągowej od ul. Krakowskiej do ul. Jesionowej na długości 1 986,60 mb, koszt: 1 918 006,89 zł, - przejęcie 956,71 mb sieci wodociągowej, koszt: 116 395,14 zł. W 2024 roku: - przebudowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Jaskółczej (od ul. Jesionowej do ul. Podgórskiej oraz od ul. Spokojnej do ul. Jesionowej) na odcinku 1 035,10 mb, koszt: 387 729,66 zł, - przebudowa sieci wodociągowej przy ul. Bielskiej w rejonie ul. Topolowej na długości 681,93 mb, koszt: 222 404,55 zł, - przebudowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Krakowskiej w Kozach (zasilanie od ul. Podgórskiej) na długości 207,65 mb, koszt: 78 538,53 zł, - wymiana sieci wodociągowej przy ul. Pogodnej, ul. Miodowej i ul. Woskowej w Kozach na długości 988,32 mb, koszt: 507 392,68 zł, - przejęcie 950,55 mb sieci wodociągowej, koszt: 139 411,90 zł. Według stanu na koniec 2024 r. ilość przyłączy na terenie Gminy Kozy wyniosła 3 601 szt. , z czego 3 430 szt. stanowią przyłącza do gospodarstw domowych.	
3.	Działania edukacyjne, promocyjne	Gmina Kozy W ramach prowadzonych czynności kontrolnych w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenach nieskanalizowanych prowadzi się działania edukacyjne w zakresie prawidłowej gospodarki nieczystościami ciekłymi. Łącznie w okresie raportowania wszczęto 426 kontroli w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi. W przypadku, gdy właściciele nieruchomości nie dostarczyli w wyznaczonym terminie wymaganych dokumentów (umowy, faktury za wywóz ścieków) sprawy przekazywane były na Komisariat Policji.	-
4.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Kozy Ewidencja prowadzona jest na bieżąco. Według stanu na koniec 2024 roku w prowadzonej ewidencji znajduje się: 149 przydomowych oczyszczalni ścieków, 967 zbiorników bezodpływowych. W latach 2023-2024 przeprowadzono łącznie 426 kontroli szamb oraz 176 kontroli przydomowych oczyszczalni ścieków.	149 przydomowych oczyszczalni ścieków 967 zbiorników bezodpływowych
5.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ w Katowicach W latach 2023-2024 przeprowadzono 2 kontrole w zakresie gospodarki ściekowej oraz 1 kontrolę w zakresie ochrony wód. Stwierdzono nieprawidłowości w 2 przypadkach, wydano 1 zarządzenie pokontrolne i nałożono 1 karę finansową.	2 kontrole
6.	Wsparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków	Gmina Kozy W latach 2023-2024 nie prowadzono działań w tym zakresie. Z uwagi na ogłoszony nabór wniosków w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej w Katowicach na montaż przydomowej oczyszczalni ścieków, w 2023 gmina wydała 16 opinii dotyczących możliwości zabudowy tego typu instalacji.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W ostatnich latach Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach rozpoczął nabór w ramach priorytetowego programu przydomowa oczyszczalnia ścieków, skierowanego do mieszkańców z terenu województwa śląskiego, mieszkających na terenach nieskanalizowanych, gdzie brak jest technicznej możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej. Zadanie obejmowało dofinansowanie w wysokości 50% nakładów, nie więcej niż 8 000,00 zł, do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków. Brak informacji o ilości przyznanych dofinansowań dla mieszkańców z terenu gminy Kozy.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 18 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Zwodociągowanie gminy	89,3%	90%*
2	Skanalizowanie gminy	47,2%	61%*
3	Długość kanalizacji sanitarnej rozdzielczej	50,8 km	84,5 km
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	6 537	9 970*
5	Ścieki oczyszczane odprowadzone ogółem	229,0 dam ³	314,0 dam ³ *
6	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	408,7 dam ³	490,330 dam ³
7	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	125,4 km	129,7 km

* dane z GUS za 2023 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2025 rok oraz dane Gminy Kozy

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Kozy znajduje się w obszarze zaopatrzenia w wodę z komunalnego wodociągu grupowego okręgu Bielska-Białej, administrowanego przez przedsiębiorstwo AQUA S.A.

Głównym źródłem wody dla mieszkańców Kóz jest Stacja Uzdatniania Wody Kobiernice, z ujęciami wody powierzchniowej na rzece Soła. Niewielka część wody pochodzi ze Stacji Uzdatniania Wody Wróblowice, z ujęć wody powierzchniowej na potoku „Pisarzówka” i „Zimny”.

System tworzą:

- zespół urządzeń wodociągowych w Kobiernicach (gm. Porąbka),
- stacja wodociągowa „Wapienica”,
- stacja wodociągowa w Straconce,
- lokalne źródła wody w Mikuszowicach.

Stacja uzdatniania Wody Kobiernice jest podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę miasta Bielska-Białej i okolicznych gmin (w tym Gminy Kozy), bazującym na wodzie z rzeki Soły. W skład SUW Kobiernice wchodzi:

- SUW Soła I – o wydajności 24 tys. m³/dobę,
- SUW Soła II – o wydajności 17 tys. m³/dobę,
- SUW Soła III/1 – o wydajności 35 tys. m³/dobę,
- SUW Soła III/2 – o wydajności 20 tys. m³/dobę.

Ujęcia i stacje wodociągowe pracują w jednym systemie wodociągu grupowego. Przez obszar gminy przebiegają rurociągi magistralne Ø1200 mm, Ø800 mm, Ø500 mm relacji Kobiernice - Bielsko-Biała. Gmina zaopatrywana jest w wodę z sieci rozdzielczej opartej na rurociągach przesyłowych Ø500 mm i Ø1200 mm. Na terenie Gminy w rejonie ul. Panienki zlokalizowane są zbiorniki wyrównawcze 2 x 500 m³ wraz ze stacją hydroforową.

Strefami ochrony bezpośredniej objęto lokalne ujęcia wody pitnej, a także obiekty i urządzenia zaopatrzenia w wodę (hydrofornie, zbiorniki wyrównawcze, stacje uzdatniania), w tym m.in.:

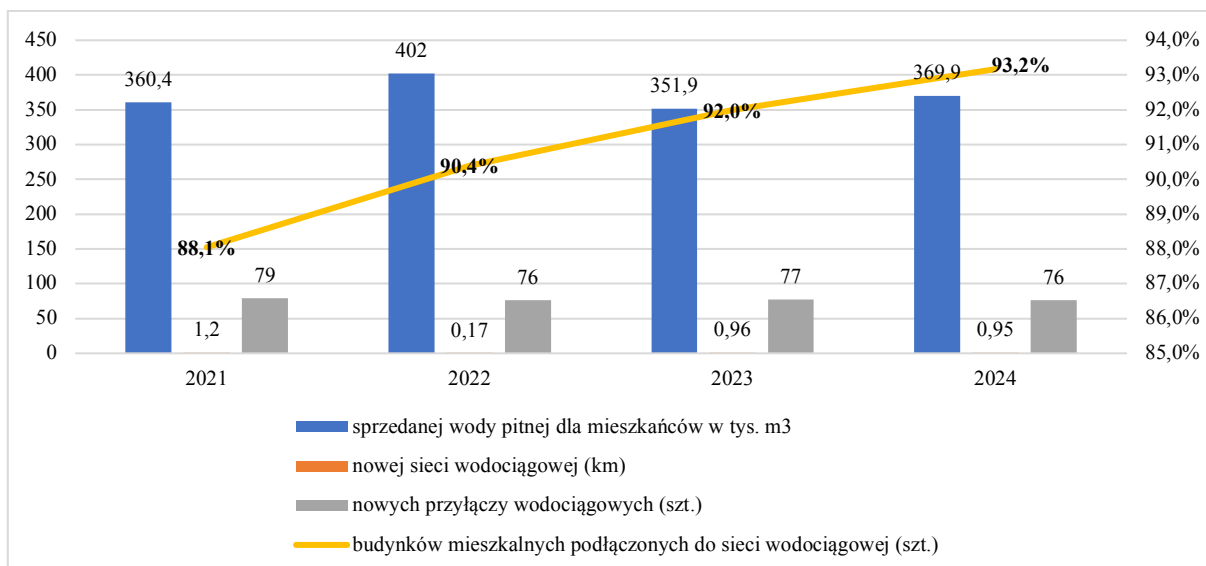
- ujęcie wody Kozy Małe,
- ujęcie wody Wróblowice,
- hydrofornia i zbiorniki wyrównawcze przy ul. Wiarusa.

Ponadto część obszaru gminy została objęta „zewnątrznymi i wewnętrznymi terenami strefy ochronnej pośredniej” ustanowionymi dla ujęć wody pitnej w korytach potoków Straconka i Niwka na terenie Bielska-Białej.

Na terenach nie objętych zbiorowym systemem zaopatrzenia w wodę mieszkańcy zaopatrują się z własnych ujęć - źródeł i studni kopanych.

Do sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2023 r. (GUS) podłączonych było 90% mieszkańców gminy. W latach 2021-2024 powstało 4,3 km sieci wodociągowej, oraz 302 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Zgodnie z danymi uzyskanymi ze spółki AQUA Bielsko-Biała S.A. długość eksploatowanej na terenie Gminy sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. wyniosła 129,7 km (w tym 3,9 km sieci magistralnej). Łączna ilość przyłączy wodociągowych wyniosła 3 601 szt., w tym 3 430 szt. do gospodarstw domowych.

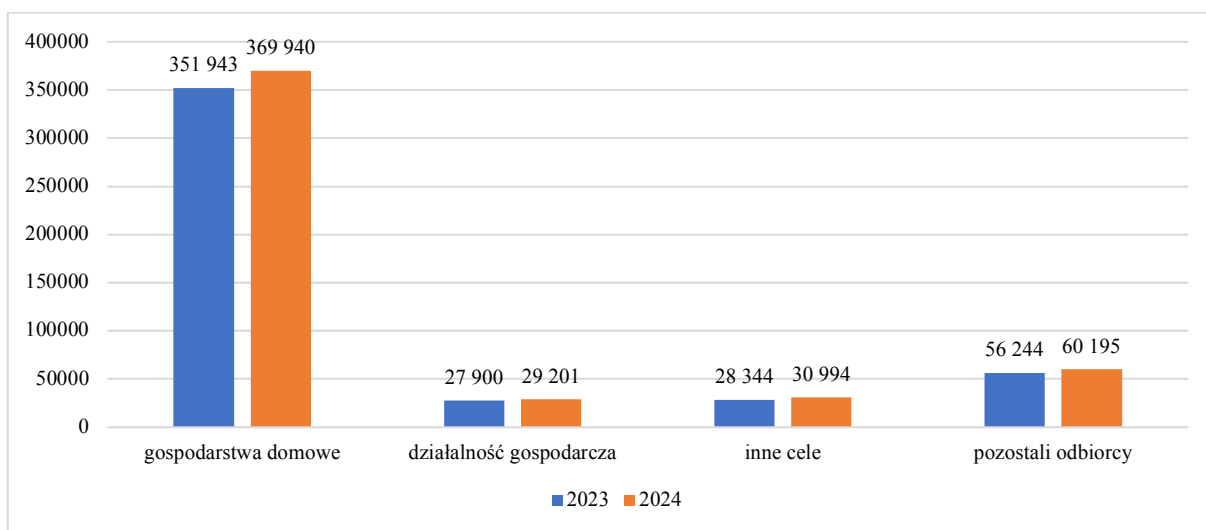

Rysunek 11 Charakterystyka sieci wodociągu publicznego na terenie Gminy Kozy w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Kozy

Zużycie wody w gminie wyniosło:

- 464 431 m³ w 2023 roku (w tym 351 943 m³ w gospodarstwach domowych),
- 490 330 m³ w 2024 roku (w tym 369 940 m³ w gospodarstwach domowych)²⁶.

Rysunek 12 Zużycie wody w gminie Kozy w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych AQUA Bielsko-Biała S.A., pismo nr TIT/PW/2025/GC z dnia 28.03.2025 r.

Jakość wody dostarczonej odbiorcom na terenie działania Spółki jest regularnie badana zarówno przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bielsko-Białej jak również przez AQUA Bielsko-Biała S.A. (badania prowadzone są przez laboratorium posiadające certyfikat Państwowego Centrum Akredytacji).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsko-Białej, po analizie sprawozdań z badań wody w 2024 roku, stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Kozy. Woda dostarczana do sieci wodociągowej spełnia wymagania określone w „Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi” (Dz.U. 2017 poz. 2294).

4.5.1.2. Odbiór ścieków

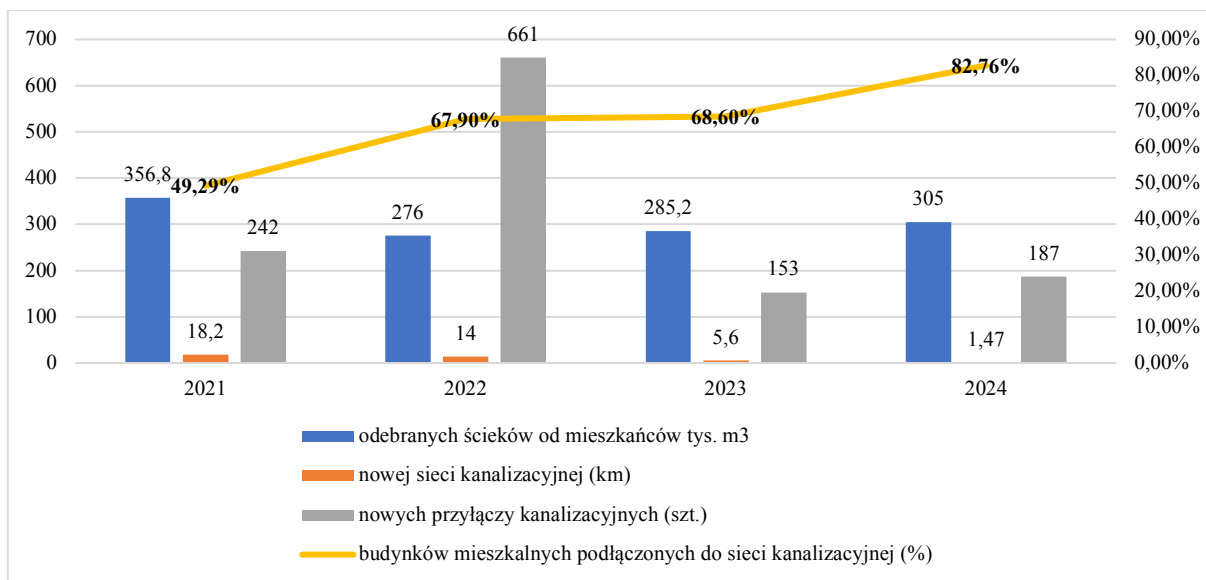
Zagospodarowaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych z terenu gminy zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Wilamowicach z siedzibą w Wilamowicach przy ul. Sienkiewicza 2a.

²⁶ Dane udostępnione przez AQUA Bielsko-Biała S.A., pismo nr TIT/PW/2025/GC z dnia 28.03.2025 r.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2024 roku Gmina Kozy 82,76% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 86,0 km, w tym sieć. Ilość przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2024 roku wyniosła 2 946 szt.

Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych z terenu Gminy Kozy zarówno tych dowożonych jak i odprowadzanych kanalizacją sanitarną zgodnie z danymi GUS (BDL) w ostatnich latach ma tendencję rosnącą. W latach 2021-2024 na terenie Gminy wytworzono 1 225,2 tys. m³ ścieków, w tym w:

- 2021 roku – 359,0 tys. m³,
- 2022 roku – 276,0 tys. m³,
- 2023 roku – 285,2 tys. m³,
- 2024 rok – 305,0 tys. m³.

Rysunek 13 Charakterystyka sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kozy w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Kozy

Ścieki z terenu gminy kierowane są do oczyszczalni znajdującej się w Gminie Wilamowice w miejscowości Pisarzowice wybudowanej i rozbudowanej w ramach realizacji wspólnego zadania inwestycyjnego obu gmin. Gmina Kozy posiada 61% udziałów w tej oczyszczalni na podstawie porozumienia międzygminnego.

Oczyszczalnia ścieków w Pisarzowicach to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 2400 m³/d. Jej wydajność zaś wynosi 19 000 RLM.

Jej elementami są: krato piaskownik (żelbetowa, podziemna komora), pompownia ścieków surowych, 4 szt. reaktorów biologicznych SBR, wyposażone w ruszty napowietrzające oraz pompy osadu nadmiernego i mieszała pionowe, stacja czterech dmuchaw, współpracujących z reaktorami, dwa osadniki wtórne, dwie pompownie osadu, komora pomiarowa ścieków oczyszczonych, komora tlenowej stabilizacji osadu, linia do odwadniania osadów oraz wiata służąca do przechowywania osadu do momentu jego wywozu. Wykorzystana metoda stabilizacji i higienizacji osadu na terenie oczyszczalni wapnem.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Pisarzówka.

Na terenie Gminy Kozy Uchwałą Nr XX/174/20 Rady Gminy Kozy została wyznaczona aglomeracja Pisarzowice, następnie zmieniona Uchwałą Nr LI/365/23 Rady Gminy Kozy z dnia 28 marca 2023 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr XX/174/20 Rady Gminy Kozy z dnia 30 listopada 2020 roku w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Pisarzowice.

Aglomeracja Pisarzowice obejmuje swoim zasięgiem gminy: Wilamowice (miejscowości Pisarzowice i Hecznarowice) oraz Kozy. Równoważna liczba mieszkańców to 15 452. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w Pisarzowicach.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza także Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w 2022 roku (VI AKPOŚK). W przyjętej przez rząd aktualizacji ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich

niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego. W VI AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Kozy prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Kozach, wg stanu na dzień 31.12.2024 roku na terenie Gminy zlokalizowanych było:

- 955 szt. zbiorników bezodpływowych,
- 150 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stosownie do zapisów art. 6 ust. 5a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733 za zm.) wójt, burmistrz lub prezydent miasta kontroluje właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy. W ramach tych obowiązków w 2024 r., ramach istniejących ewidencji zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ewidencji nieruchomości niezamieszkałych, nie włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przeprowadzono 177 kontroli właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, na których powstawały odpady komunalne, 400 kontroli właścicieli nieruchomości nie podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej, w związku z obowiązkiem posiadania umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych/nieczystości ciekłych/osadów ściekowych oraz dowodów uiszczenia opłat za świadczone usługi. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono konieczności podjęcia działań, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy ucpg.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SLABE STRONY czynniki wewnętrzne
93,2% stopień zwodociągowania gminy 87,6% stopień skanalizowania gminy współpraca z Gminą Wilamowice w zakresie Aglomeracji Pisarzowice (wspólna oczyszczalnia ścieków)	brak kanalizacji deszczowej na części terenów zabudowanych część zbiorników bezodpływowych i szamb w złym stanie technicznym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych, konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rzek i potoków płynących przez teren Gminy Kozy. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożenia powstającego w związku z ujęciem wody. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego

stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 19 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Rekultywacja i rewitalizacja terenów	Starosta Bielski W latach 2021-2024 nie wydano żadnej decyzji dotyczącej rekultywacji terenów. Na terenie Gminy Kozy znajduje się 22 ha terenu wymagającego rekultywacji. W zakresie wyłączenia gruntów z produkcji rolnej w 2023 roku dokonano wyłączenia o powierzchni 1,94 ha, z kolei w 2024 roku – 1,91 ha.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W 2023 roku Gmina zleciła przygotowanie projektu funkcjonalno-użytkowego dla zadania „Zabezpieczenie hałdy poeksploatacyjnej w nieczynnym kamieniołomie”, wydając na ten cel 106 887,00 zł. Na ten cel w 2025 r. Gmina Kozy otrzymała dofinansowanie na kwotę 8 247 686,34 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) Działanie: FESL.10.07 Rekultywacja terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele środowiskowe.

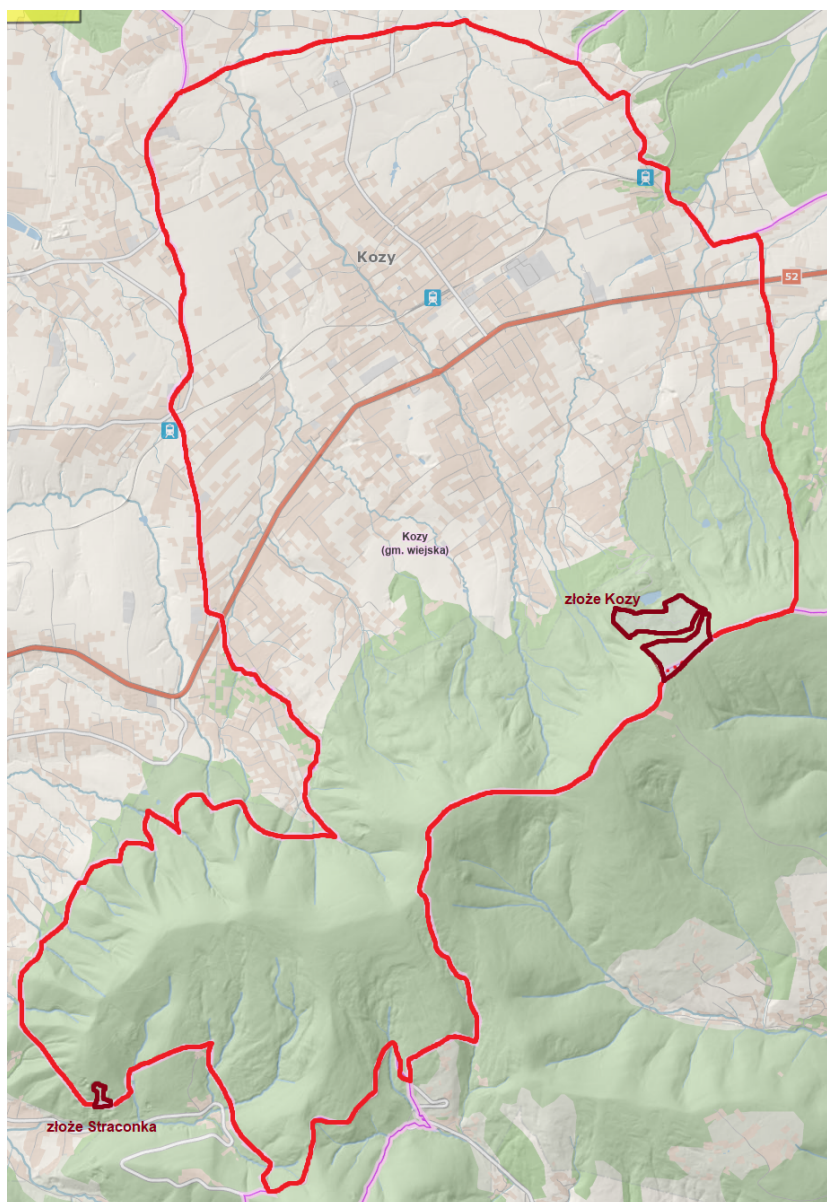
4.6.1. Opis stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

27 czerwca 2024 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2023 roku”. Według „Bilansu...” na terenie Gminy Kozy występują udokumentowane złoża: kamieni łamanych i blocznych. Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację złóż surowców naturalnych na terenie Gminy.

Rysunek 14 Granice złóż oraz terenów górniczych na terenie Gminy Kozy

Źródło: <http://geologia.pgi.gov.pl>

Według „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2023 r.” na terenie Gminy Kozy występują:

- złóż Kozy – o zasobach geologicznych w wysokości 23 805 600 ton – jest to złóż, którego wydobywanie zostało zaniechane
- złóż Straconka – o zasobach geologicznych w wysokości 890 000 ton – jest to złóż o zasobach szczegółowo rozpoznanych.

Na terenie Gminy Kozy znajduje się nieczynny już kamieniołom. W okresie międzywojennym wydobywany był w nim kamień wykorzystywany na potrzeby kolejnictwa i drogownictwa. Obecnie stanowi atrakcję turystyczną gminy.

Marszałek jako organ administracji geologicznej, współdziała z organami gmin w ramach postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2024, poz. 1130 ze zm.) oraz ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. – o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (tj. Dz. U z 2024 r., poz. 195). Zgodnie z tymi przepisami opiniowane są: plany ogólne gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz uzgadniane projekty decyzji o warunkach zabudowy i projekty decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także uzgadniane inwestycje mieszkaniowe. Przedmiotem opinii/uzgodnień są złoża, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, innych niż złoża strategiczne (pozostałe złoża należą do zakresu kompetencji ministra właściwego do spraw środowiska). Na etapie współdziałania z gminami, organ administracji geologicznej informuje o udokumentowanych złożach, wskazuje

na wymóg ochrony złóż kopalin przed działaniem uniemożliwiającym zagospodarowanie złoża i potrzebę zapewnienia możliwości ich wydobywania lub wykorzystania.

Marszałek Województwa Śląskiego działający jako organ koncesyjny, nie udzielił koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż znajdujących się na terenie Gminy Kozy.

Do chwili obecnej również Starosta Bielski nie udzielał koncesji na eksploatację lub poszukiwanie i rozpoznanie kopalin na terenie Gminy. Nie wydał również żadnej decyzji na rekultywację gruntów tym obszarze²⁷.

Dla terenu województwa Śląskiego działa OPI-TPP, interaktywna regionalna baza danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (www.orsip.pl). Realizatorem projektu jest Główny Instytut Górnictwa. Baza danych Systemu zawiera informacje w postaci warstw informacyjnych o terenach przemysłowych i przemysłowych oraz elementach środowiska naturalnego i ich stanie. Portal integruje różne obszary wiedzy oraz informacje w zakresie efektywnego planowania przestrzennego i zarządzania terenami przemysłowymi. Ideą portalu jest poprawa Systemu zarządzania środowiskiem w województwie śląskim, integracja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powszechny i nieodpłatny dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku.

W latach 70. XX wieku Oddział Górnośląskiego Instytutu Geologicznego w Sosnowcu realizował, zgodnie z koncepcją Kotasa (1969), Projekt wierceń parametrycznych dla rozpoznania podłoża utworów produktywnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Objawy krasowienia kompleksu węglanowego zaobserwowano m.in. w otworach Ustroń-3, Kęty-7, Kozy MT-3.

Otwór KOZY MT-3 powstał w latach 90. XX wieku z inicjatywy Kopalni Węgla Kamiennego „Silesia” i został wykonany przez PGNiG w ramach projektu mającego na celu zatłaczanie zasolonych wód kopalnianych oraz wód z odwiertów metanowych do górotworu. Wiercenie do głębokości 1500 m potwierdziło bardzo dobre parametry chłonne skał zbiornikowych, a decyzja Ministra Środowiska z 29 stycznia 1999 r. dopuściła wtłaczanie do 180 m³/h przy maksymalnym ciśnieniu 5,0 MPa.

Otwór zlokalizowany jest na działce nr 998/29 o powierzchni 9 299 m², przylegającej do ulic Polnej i Kęckiej. W 2020 roku opracowano przez Gminę Kozy dokument pn. „Ocena potencjału geotermalnego Gminy Kozy wraz ze studium wariantowości wykorzystania wód geotermalnych w otworze tłocznym KOZY MT-3”. Studium to zawiera kompleksową analizę parametrów złoża w kontekście aktualnych metod badawczych i technologii wykorzystania wód termalnych, a najważniejsze wnioski z analizy to:

- Budowa geologiczna – najistotniejszy poziom wodonośny związany jest z wapieniami i dolomitami dolnego karbonu, górnego i środkowego dewonu oraz dolnego dewonu i kambru, o miąższości ok. 450 m (interwał 1002–1452 m). Skały te cechuje wysoka szczelinowatość i krasowość.
- Parametry zbiornika – średnia porowatość wynosi 3,47%, przepuszczalność 0,080 mD; testy hydrodynamiczne potwierdziły wysoką chłonność, a po zabiegu kwasowania uzyskano wydajność do 41,4 m³/h.
- Charakterystyka wód – solanka chlorkowo-sodowo-wapniowa o wysokiej mineralizacji (116–125 g/dm³), temperaturze ok. 38°C, pH ~5,6 i znacznym udziale metanu; brak podwyższonej zawartości metali ciężkich.
- Potencjał wykorzystania – możliwość zastosowania wód do celów balneologicznych i rekreacyjnych po redukcji mineralizacji do ≤80 g/dm³ oraz usunięciu nadmiaru żelaza.
- Zalecenia techniczne – wysoka zawartość żelaza nie wyklucza wykorzystania tytanowych wymienników ciepła; proponuje się trzyletni program badań i monitoringu.

4.6.1.2 Osuwiska

Zagrożenia ruchami masowymi występują w postaci osuwisk i spęływania głównie w południowym górskim obszarze gminy. Ukształtowanie tej części gminy predestynuje ten teren do występowania lokalnych procesów geodynamicznych i ruchów osuwiskowych. Również obecna w analizowanym terenie struktura geologiczna podłoża stwarza dogodne warunki do uaktywnienia się osuwisk. Nasiąknięta warstwa łupków staje się idealną gładzią wodonośną, po której zsuwać się mogą leżące nad nią warstwy bloków piaskowca i/lub utworów związanych z ich erozją (nadkład gruntu erozyjnego w postaci glin z rumoszem piaskowcowym, piaskiem i glebą). Zsunięcia takie tworzą formy osuwiskowe, takie jak języki, cyrki i in. Występowanie procesów osuwiskowych obserwuje się w szczególności w obrębie stoków górskich i dolin lokalnych potoków oraz suchych jarów, na zboczach o znacznym nachyleniu.

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1: 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie

²⁷ pismo Starostwo Powiatowe w Bielsko-Białej – pismo nr WS.604.15. 2025. OA z dnia 10.04.2025 roku

aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy POŚ Wójt Gminy Kozy prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy zgodnie z danymi Bazy SOPO zarejestrowano 41 osuwisk oraz 8 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie złóż surowców monitoring terenów osuwiskowych	41 osuwisk oraz 8 terenów zagrożonych ruchami masowymi ograniczenia w budownictwie na zboczach
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja nadzoru nad wydobywaniem złóż przez odpowiednie organy	możliwość skażenia gleby i wód zagrożenia potencjalnymi osuwiskami

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów surowców naturalnych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2024, poz. 1290, z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie tej rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

4.7. Gleby

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gleb i ochrony powierzchni ziemi.

Tabela 20 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2025“			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOŚ Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Na terenie Gminy Kozy brak jest punktu monitoringowego, nie mniej w odstępach pięcioletnich analizowano próbki pobrane z punktu nr 411 w Aleksandrowicach (punkt najbliższy względem położenia gminy). Wyniki badań chemizmu gleb w ww. punkcie pomiarowym w 2020 r., w porównaniu do wyników badań z 2015 roku, wykazały spadek udziału próchnicy w glebie (z 3,75% do 2,53%), węgla organicznego (z 2,17% do 1,47%) i wzrost stosunku węgla do azotu (z 12,1 do 49). Zwiększenie korelacji węgiel – azot wystąpiło najprawdopodobniej z uwagi na wzrost udziału węgla organicznego w badanym gruncie wraz z jednoczesnym, znacznym, spadkiem udziału azotu ogólnego (z 0,18% do 0,03%). Zmiany dotyczące zasobności gleby składniki pokarmowe przedstawiają się następująco: • fosfor przyswajalny – spadek z 42,7 do <1 mg/100g, • potas przyswajalny – spadek z 23,5 do 9,5 mg/100g, • magnez przyswajalny – wzrost z 13,7 do 15,8 mg/100g), • azot amonowy – spadek z 17,92 do 5 mg/100g). Wyniki badań chemizmu gleb w ww. punkcie pomiarowym w 2020 r., wykazały zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia gleb WWA o 95 %. Istotnym problemem rolnictwa jest zakwaszenie gleb. Zgodnie z wynikami "Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski" prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach odczyn gleby – pH w zawiesinie KCl w punkcie pomiarowo-kontrolnym w sąsiedztwie gminy Kozy w 2020 roku wynosił 5 (w 2015 roku pH w KCl wyniosło 6,8) Zatem gleby te zaliczono do gleb kwaśnych.	ostatnie badania z 2020 roku
2.	Kontrola rolnictwa prowadzone przez WIORIN	WIORIN w Katowicach W latach 2023-2024 przeprowadzono kontrole: • stosowania materiału siewnego: 19 kontroli w 2023 roku, 26 kontroli w 2024 r. – stwierdzono po 2 przypadki nieprawidłowości w poszczególnych latach, • punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin: 1 kontrola w 2023 r., 2 kontrole w 2024 r. - nie stwierdzono nieprawidłowości. • stosowania środków ochrony roślin: 1 kontrola w 2023 r., 2 kontrole w 2024 r. - nie stwierdzono nieprawidłowości.	37 kontroli w latach 2023-2024
3.	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	PZDR w Bielsku-Białej Rolnicy z terenu gminy Kozy na bieżąco uczestniczą w szkoleniach, spotkaniach z przedstawicielami Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Bielsku – Białej. W latach 2023-2024 organizowano spotkania, szkolenia w zakresie: • Zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, • Wpływu produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian, • Prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach NATURA 2000, • Lokalnego partnerstwa do spraw wody w województwie Śląskim dotyczącego zasad dobrej praktyki w gospodarowaniu wodami i realizacji zapisów ustawy Prawo wodne,	szkolenia i spotkania

		• Upraw wybranych roślin rolniczych metodami ekologicznymi, • Ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, • Korzystania z ekoschematów, • Wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach. • Ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, • -Zasad realizacji działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz warunków i zasad udziału rolników wg aktualnych przepisów.	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W latach 2023-2024 roku z produkcji rolniczej wyłączono łącznie 3,85 ha gruntów rolnych, z czego 1,94 ha w 2023 roku oraz 1,91 ha z 2024 roku.

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Gleby

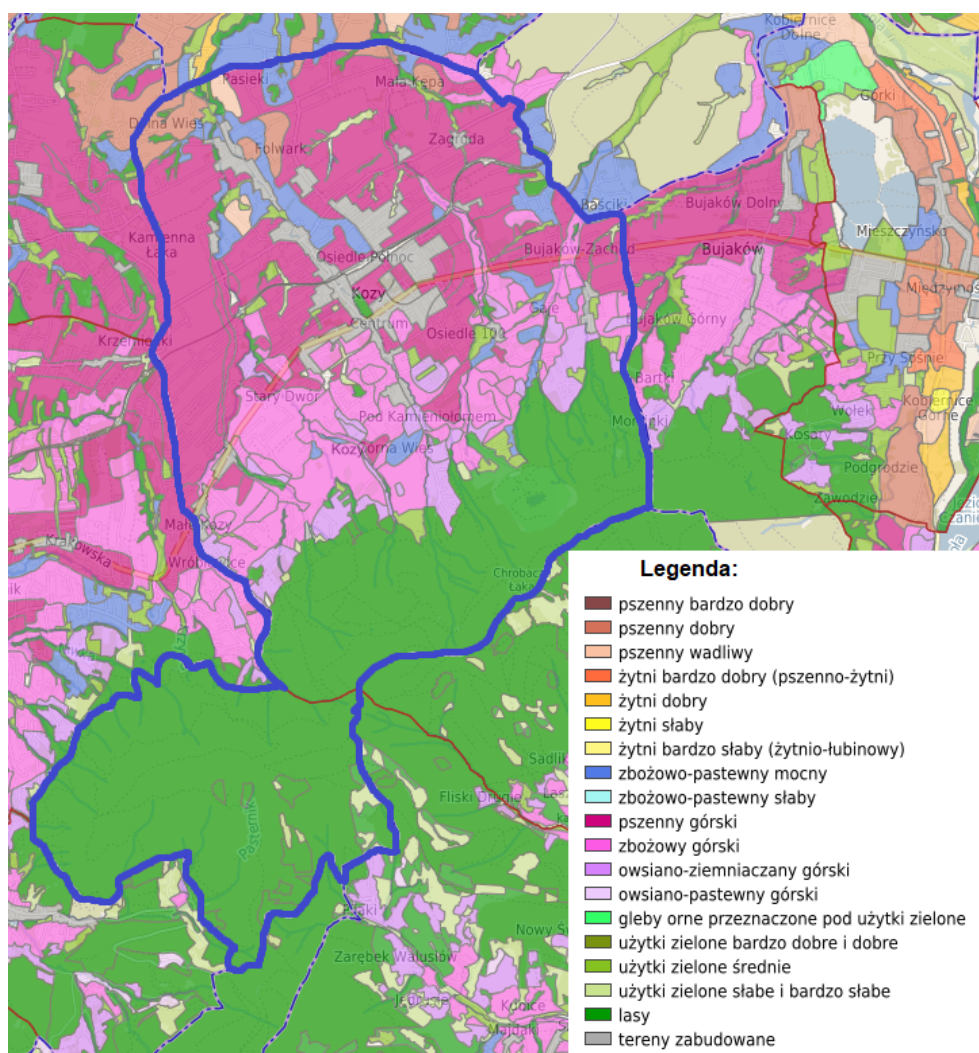
Na terenie Gminy występuje znaczne zróżnicowanie typologiczne, gatunkowe i rodzajowe gleb. Przestrzenna zmienność ich występowania uwarunkowana została urzeźbieniem terenu, właściwościami czynników glebotwórczych, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi oraz szatą roślinną.

Ogólnie gleby w gminie zalicza się do „gleb terenów górzystych i podgórszych”:

- na terenach płaskich i zboczach o ekspozycjach południowych - gleby brunatne wylugowane lub kwaśne wytworzone z glin, piasków lub pyłów ilastych,
- na całym obszarze - gleby bielcowe i pseudobielcowe wykształcone w postaci glin lekkich, średnich lub ciężkich,
- w dnach większych dolin - mady brunatne wytworzone z osadów aluwialnych,
- w nieckowatych i płaskodennych dolinkach bocznych i obniżeniach terenowych - gleby brunatne namyte wykształcone pod wpływem nadmiernego uwilgotnienia,
- na podłożu skał wapiennych - rędziny wytworzone na warstwie skał węglanowych, powstałe ze zwiaterziny skały wapiennej.

Na terenach pokrytych roślinnością leśną dominują gleby pseudobielcowe, a także bielcowe właściwe i brunatne bielcowane związane z wprowadzeniem monokultur świerkowych oraz fragmentarycznie brunatne kwaśne powstałe pod wpływem pierwotnych lasów liściastych²⁸.

²⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kozy, 2013 rok

Rysunek 15 Mapa glebowo-rolnicza gminy Kozy

Źródło: <https://polska.e-mapa.net/>

4.7.1.2. Struktura użytkowania terenu

Gmina Kozy zajmuje obszar 26,9 km², z około 16,3% stanowią grunty rolne. Strukturę użytkowania gruntów zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 21 Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni Gminy Kozy

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy w całości gminy
1.	powierzchnia ogólna gruntów	2 690	100%
2.	grunty rolne	437,07	16,27%
3.	użytki rolne	403,95	15,17%
4.	grunty ugorowane	5,59	0,21%

Źródło: GUS, BDL 2025

4.7.1.3. Rolnictwo

Ostatni Spis Rolny został przeprowadzony w 2020 roku. Ze wstępnych danych wynika, iż w skali kraju zmniejszyła się liczba gospodarstw o około 13%, zmniejszyła się powierzchnia użytkowana rolniczo, ale zwiększyła się powierzchnia zasiewów.

Według danych ze Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie Gminy Kozy zarejestrowanych było 100 gospodarstw rolnych.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 i 2020 roku) oraz przez posiadaczy zwierząt na terenie Gminy hodowanych było:

- 71 sztuk bydła – dla porównania w 2010 roku 58 sztuk,
- brak trzody chlewnej – dla porównania w 2010 roku 81 sztuk,

- 1 869 sztuk drobiu ogółem – dla porównania w 2010 roku 3 224 sztuk.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach RWW-1 w latach 2022-2024 na terenie Gminy Kozy z produkcji rolniczej wyłączono 3,85 ha gruntów rolnych²⁹.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, PZDR Bielsko-Biała oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie Gminy Kozy według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w latach 2022-2024 w sprawach rolno-środowiskowo-klimatycznych złożono następującą ilość wniosków:

- dla wariantu 3.1 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych – 3 wnioski na łączną powierzchnię 1,59 ha,
- dla wariantu 5.5 Półnaturalne łąki świeże – 3 wnioski na łączną powierzchnię 75,99 ha,
- dla wariantu 8.1 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk – 1 wniosek na łączną powierzchnię 8,83 ha,
- dla wariantu 11.1 Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji – 3 wnioski na łączną powierzchnię 54,80 ha,
- dla wariantu 12.1 Trwałe użytki zielone po okresie konwersji – 3 wnioski na łączną powierzchnię 2,59 ha,

w ramach Płatności ekologicznej/ Rolnictwa ekologicznego złożono:

- dla wariantu 13.1 Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą – 3 wnioski na łączną powierzchnię 23,56 ha,
- dla wariantu 10.1 Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą – 2 wnioski na łączną powierzchnię 46,45 ha,
- dla wariantu 7.2 Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji – 2 wnioski na powierzchnię 44,99 ha,
- dla wariantu 8.1 Uprawy warzywne po okresie konwersji – 1 wniosek na powierzchnię 0,1 ha,
- dla wariantu 8.2 Trwałe użytki zielone po okresie konwersji – 2 wnioski na powierzchnię 1,46 ha,
- dla wariantu 11.1 Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji – 1 wniosek na powierzchnię 11,23 ha³⁰.

Teren gminy podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział w Bielsku-Białej, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2023-2024 przeprowadzono:

- 45 kontroli materiału siewnego, z czego stwierdzono 4 niezgodności,
- 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin,
- 3 kontrole stosowania środków ochrony roślin³¹.

4.7.1.4. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym.

W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5-letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbkę glebową w ramach szóstej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, która przypadła na lata 2020-2022, zostały pobrane w 2020 roku, a kolejne badania realizowane będą w 2025 roku. W związku z czym w latach 2023–2024 nie były wykonywane żadne prace w ramach tego monitoringu. Na terenie Gminy Kozy w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych. Natomiast na terenie sąsiadującym w m. Bielsko-Biała zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy nr 411³².

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają

²⁹ pismo Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej z dnia 10.04.2025 r. znak WS.604.15.2025.OA

³⁰ pismo ARiMR Śląski Oddział Regionalny z dnia 07.04.2025 znak BDSPB12-WPPB.071.5.2025.AZ

³¹ pismo WIORiN w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej z dnia 26 marca 2025 znak OBB.1331.2.2025

³² DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.19.2025 z dnia 9 kwietnia 2025 roku

możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

W latach 2020-2024 OSCHR w Gliwicach wykonała na terenie Gminy Kozy na zlecenie rolników badania makroelementów w glebie w 5 gospodarstwach (tj. pobrano 45 próbek gleby). Analiza badań wykazała, że:

- 64% przebadanych użytków rolnych znajduje się w średniej kategorii agronomicznej gleby, zaś 36% w ciężkiej,
- 22% przebadanych próbek gleby ma odczyn bardzo kwaśny, 71% kwaśny i 7% lekko kwaśny,
- w 47% przebadanych prób wapnowanie gleby jest konieczne, w 40% potrzebne, zaś w 13% wskazane,
- bardzo niska i niska zawartość fosforu w 96% przebadanych prób, zaś średnia jedynie w 4% prób,
- bardzo niska i niska zawartość potasu w 56% przebadanych prób, średnia w 40% przebadanych prób, a jedynie w 4% wysoka,
- wysoka i bardzo wysoka zawartość magnezu w 51% przebadanych prób, średnia w 43% przebadanych prób, zaś niska i bardzo niska jedynie w 6%³³.

Zasadnym rozwiązaniem z punktu rolniczego jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH.

Natomiast z punktu zawartości metali ciężkich w glebach (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
64% przebadanych użytków rolnych znajduje się średniej kategorii agronomicznej gleby brak znaczących patogenów i szkodników	kwaśne gleby to 71% badanych próbek brak odgórnych badań jakości gleb brak zainteresowania rolników programami rolnośrodowiskowymi
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR możliwość korzystania z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych	zwiększenie ilości pojazdów na drogach, a co za tym idzie – zwiększający się poziom metali ciężkich w glebach zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Czynnikami, które znacznie różnicują jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w mieście i sugerują zmianę wykorzystania obszarów obecnie rolniczych to jest ukształtowanie terenu w tym zainteresowanie zabudową i zagospodarowaniem terenu.

Na terenie Gminy okresowo prowadzone są kontrole dotyczące stanu zanieczyszczenia środkami ochrony roślin gleb. W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie wykonywał kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORiN.

Mając na względzie niewielkie zainteresowanie ze strony rolników pakietami rolno – środowiskowo – klimatycznymi oraz ukazującymi się programami należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona beneficjentów tych programów. Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przy współudziale z Miastem przeprowadzane przez Śląski Okręgowy Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

³³ pismo OSCHR w Gliwicach – Zestawienie odczynu i zasadności gleb w makroelementy; badany okres: 01.01.2020 – 31.12.2024 rok

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.

Tabela 22 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Racjonalna gospodarka odpadami			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina Kozy W 2023 roku przeprowadzono 23 kontrole w zakresie kompostowania bioodpadów w zabudowie jednorodzinnej i korzystania z tego tytułu z ulgi w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W 2024 roku przeprowadzono takich kontroli 34. Ponadto do mieszkańców wystosowano w każdym roku po 4 wezwania do złożenia pierwszej deklaracji bądź zmiany danych będących podstawą wyliczenia stosownej opłaty za gospodarowania odpadami komunalnymi. W 2023 roku przeprowadzone zostały 104 kontrole dotyczące obowiązku posiadania umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu nieruchomości niezamieszkałych na terenie, których prowadzone są działalności gospodarcze. W 2023 roku w trakcie kontroli stwierdzono 17 uchybień - wystosowano zalecenia pokontrolne. W 2024 roku przeprowadzonych zostało 177 takich kontroli k. W 2024 roku w trakcie kontroli stwierdzono 17 uchybień - wystosowano zalecenia pokontrolne. Ponadto prowadzono także kontrole w celu sprawdzenia przestrzegania wymagań określonych dla podmiotu, który posiada wpis do rejestru działalności regulowanej, w zakresie odbierania odpadów komunalnych z terenu Gminy Kozy. W 2023 roku przeprowadzonych zostało 7 kontroli. W 2023 roku do jednego z podmiotów wystosowano zalecenia pokontrolne. W 2024 roku przeprowadzona została 1 kontrola.	57 kontroli w zakresie kompostowania odpadów 281 kontroli obowiązku umów na odbiór odpadów
2.	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów (dodatkowo tereny przydrożne)	Gmina Kozy W latach 2021-2024 nie zewidencjonowano dzikich wysypisk śmieci na terenie Gminy.	-
3.	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Kozy W latach 2021-2024 nie realizowano zadania.	-
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Gmina Kozy Na realizację umowy związanej z usuwaniem azbestu w 2021 roku przeznaczono środki w wysokości 12 998,61 zł, odebrano 31,06 Mg wyrobów zawierających azbest z 16 nieruchomości. W 2022 roku odebrano i zutylizowano 44,300 Mg wyrobów zawierających azbest z 27 posesji. W 2023 roku na usuwanie wyrobów zawierających azbest przeznaczono środki w wysokości 19 996,20 zł, odebrano 40,25 Mg wyrobów zawierających azbest z 20 nieruchomości. W 2024 roku usunięto 22,35 Mg azbestu z 12 lokalizacji. Wydatkowano na ten cel 12 913,83 zł.	usunięto 97,71 Mg wyrobów zawierających azbest w latach 2021-2024
5.	Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Kozy Z terenu Gminy Kozy w 2023 r. odebrano i zebrano łącznie 4 809,7696 Mg, w tym: - masa odpadów odebranych nieruchomości - 3 306,6100 Mg, - masa zebranych odpadów z terenu gminy (bez budowlanych) - 994,157 Mg, - masa zebranych odpadów budowlanych - 496,3600 Mg, - masa zebranych, magazynowanych odpadów – 0,120 Mg, - masa zebranych odpadów na terenie Gminy (skupy) – 12,522 Mg.	poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 45,08% w 2024 roku - poziom został osiągnięty (minimum 45%).

		W 2023 roku od właścicieli nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano łącznie - 2848,660 Mg. W 2023 roku firmy wywozowe odebrały od właścicieli nieruchomości położonych w Kozach, niewłączonych do systemu gminnego łącznie - 457,950 Mg odpadów komunalnych. Ilość odpadów komunalnych przekazanych w 2023 roku do termicznego przekształcenia odpadów komunalnych wyniosła 366,7135 Mg. Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy – 8,56%. W roku 2023 wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 38,89% - poziom został osiągnięty (minimum 35%). Koszty ponoszone za zorganizowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kozy wyniosły w 2023 roku 4 625 888,97 zł. W 2024 r. odebrano i zebrano łącznie 5 204,5192 Mg, w tym: • masa odpadów odebranych – 3 445,02 Mg, • masa zebranych odpadów z terenu gminy (bez budowlanych) – 1 187,755 Mg, • masa zebranych odpadów budowlanych – 558,91 Mg, • masa zebranych, magazynowanych odpadów – 1,2540 Mg, • masa zebranych odpadów na terenie Gminy (skupy) – 11,5802 Mg. W 2024 roku od właścicieli nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano łącznie - 3 033,82 Mg. W 2024 roku firmy wywozowe odebrały od właścicieli nieruchomości położonych w Kozach, niewłączonych do systemu gminnego łącznie – 411,2000 Mg odpadów komunalnych. Ilość odpadów komunalnych przekazanych w 2024 roku do termicznego przekształcania odpadów komunalnych wyniosła 433,5041 Mg. Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy – 9,48 %. W roku 2024 wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 45,08% - poziom został osiągnięty (minimum 45%). Koszty ponoszone za zorganizowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kozy wyniosły w 2024 roku 5 420 014,40 zł.	
6.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej doskonalenia segregacji odpadów komunalnych	Gmina Kozy W okresie raportowania roku wydrukowano i dostarczono mieszkańcom ulotki dot. prawidłowej segregacji odpadów. Ponadto w 2023 roku przeznaczono środki na zakup roślin w ramach akcji ekologicznej dotyczącej gospodarowania odpadami komunalnymi, rozdawanie roślin mieszkańcom, którzy dostarczyli posegregowane odpady komunalne w ramach akcji Sprzątanie Świata, zorganizowanego we wrześniu. Na działania edukacyjne w 2023 roku wydatkowano środki w wysokości 7 795,95 zł. W 2024 roku zrealizowano następujące działania: • zakup ulotek dotyczących kompostowania w przydomowych kompostownikach wraz z projektem tej ulotki - ulotka miała za zadanie pokazać co kompostują i jaką ilość kompostują mieszkańcy Gminy, co przekładać się może na osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu wymaganych w danym roku, • zakup toreb na zakupy z logiem Sprzątanie Świata, Międzynarodowy Dzień Ziemi, przeznaczonych na akcję Dzień Ziemi. Torby wydawane za uczestnictwo • zakup nagród dla uczestników konkursu ekologicznego "Kozy z Drugiej Ręki" - Cele konkursu: • podniesienie świadomości ekologicznej – zwiększenie wiedzy na temat segregacji	

		odpadów i wykorzystywania surowców wtórnych. • promowanie idei recyklingu – zachęcanie do kreatywnego ponownego wykorzystania odpadów. • kształtowanie postaw proekologicznych – edukacja dzieci, młodzieży i społeczności lokalnej w zakresie dbania o środowisko. • zwiększanie zaangażowania społecznego – aktywizacja mieszkańców do wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska. • promowanie kreatywności – stymulowanie twórczego myślenia przy wykorzystaniu materiałów recyklingowych do stworzenia przestrzennych rzeźb kozy. W 2024 roku na działania edukacyjne wydatkowano środki w wysokości 11 685,71 zł	
7.	Prowadzenie kontroli przedsiębiorstw w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	WIOŚ w Katowicach W okresie raportowania przeprowadzono 5 kontroli w zakresie gospodarki odpadami. Stwierdzono nieprawidłowości w 2 przypadkach – wydano zalecenia pokontrolne. Nałożono karę finansową w 1 przypadku.	5 kontroli

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

Starosta Powiatu Bielskiego dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Kozy wydał łącznie 4 pozwoleń na wytwarzanie odpadów³⁴.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 23 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych - ogółem [Mg] (od nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych i PSZOK)	4 427,971 Mg	5 204,5192 Mg
2.	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg]	23,44 Mg	22,35 Mg
3.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	56%	osiągnięty
4.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne [%]	89%	osiągnięty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kozy, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie Gminy Kozy źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, cmentarzy,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,

³⁴ Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej – pismo znak WS.604.15.2025.OA z dnia 10 kwietnia 2025 roku

- cechy charakterologiczne mieszkańców
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania. Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z rocznych sprawozdań z gospodarowania odpadami za lata 2021-2024 oraz dane GUS.

Gospodarka odpadami na terenie Gminy oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku). Nadrzędnym celem PGOWŚ2028 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu.

Celem obowiązującego Planu jest ponadto określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- dążenie do poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych w wysokości 55% dla 2025 roku i 65% dla 2035 roku,
- minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 roku i 10% 2035 roku,
- wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu, szeroko pojęte ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności,
- zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązywać będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

Na terenie Gminy Kozy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z art. 9e ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do przekazywania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej. Na mocy Porozumienia NR ON-II.031.54.2022/12/P/UG/2022, zawartego w 2022 r. pomiędzy Gminą Kozy oraz Gminą Bielsko-Biała, dotyczącego realizacji niektórych zadań własnych z zakresu gospodarki odpadami, cały strumień odpadów komunalnych odbieranych z terenu nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi kierowany do Zakładu Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej. Odpady zbierane w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, od 1 czerwca 2023 r. zagospodarowywane są w instalacjach wskazanych przez wykonawcę, wyłonionego drodze przetargu na transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z PSZOK.

Porozumienie, o którym mowa powyżej jest kontynuacją Porozumienia międzygminnego Nr ON.II.031.28.2013 z dnia 16 stycznia 2013 r. zawartego pomiędzy Gminą Bielsko-Biała oraz Gminą Kozy, w sprawie wspólnego uregulowania gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie wypełnienia obowiązku zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Powyższe Porozumienie będzie obowiązywało do 31.12.2025 r. Od 1 stycznia Gmina w drodze zamówienia publicznego zleci wykonawcy wyłonionemu w postępowaniu przetargowym odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Ze względu na rosnącą ilość odpadów oraz rosnącą liczbę osób korzystających z PSZOK koniecznością staje się budowa nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów.

Oplata za gospodarowanie odpadami komunalnymi pokrywa nie tylko bezpośredni odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gminy przez firmy świadczącą usługi, ale także:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,

- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługi administracyjnej tego systemu,
- edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy Kozy

Odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Kozy uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Aktualnie obowiązuje Regulamin przyjęty uchwałą nr XIX/168/20 Rady Gminy Kozy z dnia 10 listopada 2020 r.

Przyjęto zasadę, w której wszystkie nieruchomości zamieszkałe objęte są systemem odbioru i zagospodarowania odpadów, natomiast właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (np. budynki użyteczności publicznej, placówki oświatowe, lokale handlowe, gastronomiczne, zakłady rzemieślnicze, usługowe, produkcyjne) pozbywają się odpadów w ramach umowy zawartej pomiędzy właścicielem tej nieruchomości a przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez Wójta Gminy Kozy.

Celem zmniejszenia ilości odpadów biodegradowalnych Gmina Kozy wprowadziła ulgę finansową w wysokości 1 złotego dla każdego mieszkańca, który zadeklaruje kompostowanie odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie. Kompostowanie powinno odbywać się w kompostownikach dostępnych w sprzedaży lub w kompostownikach wykonanych we własnym zakresie tak, aby zapewnić dostęp powietrza do warstw kompostu. Kompostowania bioodpadów nie należy prowadzić w szczelnych dołach lub zbiornikach betonowych ograniczających dostęp powietrza. W wyniku prawidłowego procesu kompostowania powstaje produkt o właściwościach nawozowych lub środków wspomagający uprawę roślin. Właściciel nieruchomości powinien dostosować pojemność kompostownika zapewniając zagospodarowanie bioodpadów wytwarzanych na terenie danej nieruchomości.

Opłaty za gospodarowanie odpadami wnoszone są przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych bez wezwania, kwartalnie do kasy Urzędu Gminy lub na konto bankowe.

Właściciele nieruchomości, przed umieszczeniem odpadów komunalnych w pojemnikach, w workach lub w wydzielonych miejscach na terenie nieruchomości mają obowiązek poddać je segregacji, mającej na celu selektywne gromadzenie:

- papieru,
- szkła,
- tworzyw sztucznych,
- metali,
- odpadów opakowaniowych wielomateriałowych,
- bioodpadów, z wyłączeniem odpadów stanowiących części roślin pochodzących z terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy,
- odpadów stanowiących części roślin pochodzących z terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- przeterminowanych leków i chemikaliów,
- odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- zużytych opon,
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- odpadów tekstyliów i odzieży,
- odpadów niebezpiecznych,
- popiołu.

Wszystkie inne odpady powstające w gospodarstwach domowych należy traktować jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Odpady papieru, szkła, tworzyw sztucznych, metali, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady, z wyłączeniem odpadów stanowiących części roślin pochodzących z terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz popiół są odbierane przez właściwego przedsiębiorcę

świadczącego usługę odbioru odpadów komunalnych, w ramach umowy zawartej z Gminą Kozy, natomiast wszystkie powyżej wymienione odpady, poza popiołem, można indywidualnie wywieźć do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miarę potrzeb mieszkańców.

Zapisami Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kozy ustalono częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości:

- odpady papieru - co najmniej jeden raz na kwartał,
- odpady szkła - co najmniej jeden raz na dwa miesiące,
- odpady tworzyw sztucznych, metali, odpadów opakowaniowych wielomateriałowych - co najmniej jeden raz w miesiącu,
- bioodpady – nie rzadziej niż jeden raz w miesiącu, z tym, że:
 - z budynków mieszkalnych jednorodzinnych - nie rzadziej niż jeden raz na dwa tygodnie, w okresie od kwietnia do października i jeden raz w pozostałych miesiącach,
 - z budynków wielolokalowych - nie rzadziej niż jeden raz na tydzień w okresie od kwietnia do października i dwa razy w miesiącu w pozostałych miesiącach,
 - z nieruchomości niezamieszkałych nie rzadziej niż jeden raz na dwa tygodnie w okresie od kwietnia do października i jeden raz w pozostałych miesiącach.

Zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny mieszkańcy mogą dostarczyć do PSZOK. Podobnie w przypadku przeterminowanych leków.

Częstotliwość pozbywania się zebranych odpadów komunalnych na terenach przeznaczonych do użytku publicznego nie powinna być mniejsza niż raz w tygodniu.

Właściciele nieruchomości, którzy nie mają możliwości przyłączenia nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub nie posiadają przydomowej oczyszczalni ścieków, mają obowiązek opróżniania zbiorników bezodpływowych przez przedsiębiorcę świadczącego usługę w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych, z częstotliwością niedopuszczającą do ich przepełnienia i wylewania się nieczystości – jednak nie rzadziej niż jeden raz na 6 miesięcy.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu gmina prowadzi działania związane z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy, oraz niezamieszkałych.

Na terenie Gminy nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Z terenu gminy Kozy w 2024 roku odebrano i zebrano łącznie 5 204,5192 Mg, w tym:

- masa odpadów odebranych – 3 445,02 Mg,
- zebranych odpadów z terenu gminy (bez budowlanych) – 1 187,7550 Mg,
- masa zebranych odpadów budowlanych – 558,91 Mg,
- masa zebranych, magazynowanych odpadów – 1,2540 Mg,
- masa zebranych odpadów na terenie Gminy (skupy) – 11,5802 Mg.

W 2024 r. od właścicieli nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano łącznie - 3 033,82 Mg, w tym:

- Opakowania z papieru tektury (20 01 01, 15 01 01) – 121,26 Mg,
- Szkło (20 01 02, 15 01 07) – 305,30 Mg,
- Bioodpady (20 01 08) – 1 095,94 Mg,
- Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (metale, tworzywa; 20 01 99) – 604,64 Mg,
- Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (20 01 99ex) – 323,52 Mg,
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01) – 497,86,

- Odpady wielkogabarytowe (20 03 07) – 85,30 Mg.

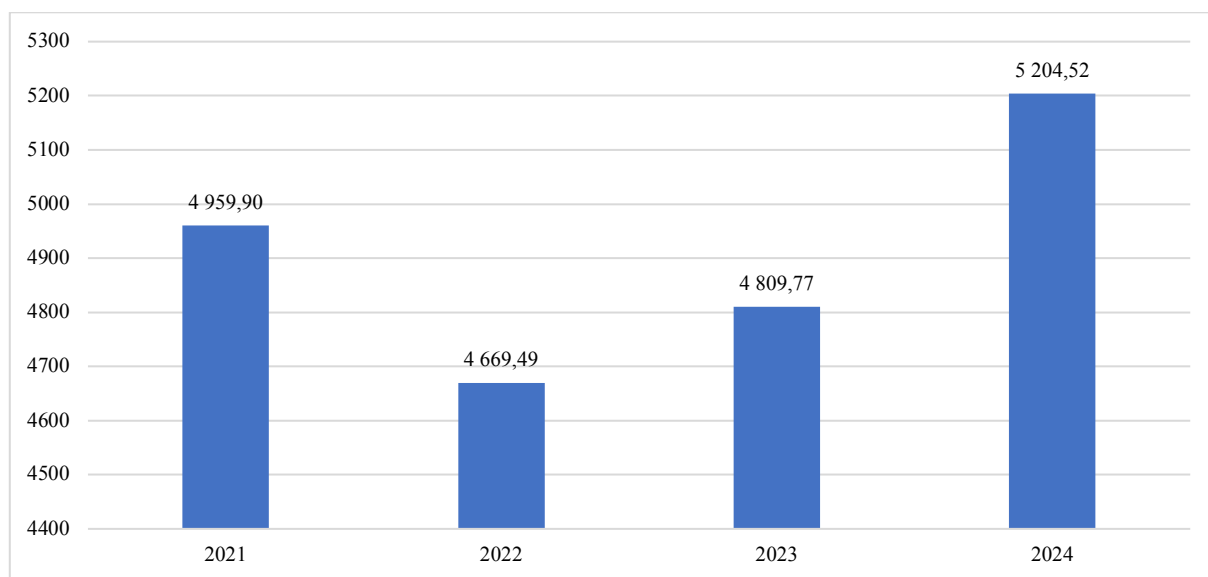
W PSZOK w 2024 r. zebrano łącznie 1 746,665 Mg odpadów komunalnych.

Ponadto w 2024 roku w skupach złomu, położonym w Kozach odebrano łącznie: 11,5802 Mg odpadów (opakowania z metali).

Na łączną masę odebranych odpadów komunalnych składają się odpady odebrane od mieszkańców przez firmę odbierającą odpady komunalne i świadczone komercyjnie odbiory odpadów komunalnych. Jednocześnie, po nowelizacji przepisów, od 2022 roku odpady budowlano- rozbiórkowe nie są wliczane w odpady komunalne. W 2024 r. firmy wywozowe odebrały od właścicieli nieruchomości położonych w Kozach, niewłączonych do systemu gminnego łącznie – 411,2000 Mg odpadów komunalnych, w tym:

- Opakowania z papieru i tektury – 36,52 Mg,
- Opakowania z tworzyw sztucznych – 16,61 Mg,
- Zmieszane odpady opakowaniowe – 16,04 Mg,
- Opakowania ze szkła – 33,47 Mg,
- Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów – 6,00 Mg,
- Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03 – 0,04 Mg,
- Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03 – 22,00 Mg,
- Inne odpady nieulegające biodegradacji – 32,200 Mg,
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – 246,00 Mg,
- Odpady wielkogabarytowe – 2,32 Mg.

Po przeliczeniu masy wszystkich odpadów odebranych od mieszkańców Gminy Kozy i przeliczeniu przez liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w gminie (12 937 osób) wynika, że każdy z mieszkańców w 2024 roku wyprodukował około 402,3 kg odpadów.

Rysunek 16 Ilość odpadów zebranych i odebranych z terenu Gminy Kozy w latach 2021-2024 (Mg)

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na Gminy Kozy za lata 2021-2024

Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz odpady zebrane w PSZOK-u z terenu gminy w latach 2021-2024 uległa zwiększeniu:

- w 2021 roku zebrano 4 959,901 Mg,
- w 2022 roku zebrano 4 669,4914 Mg,
- w 2023 roku zebrano 4 809,7696 Mg,
- w 2024 roku zebrano 5 204,5192 Mg.

Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy przekazanych do termicznego przekształcania wyniosła w 2024 roku 433,5041 Mg, zaś stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy wyniósł – 9,48 %.

Obowiązkiem gmin, wynikającym z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Zgodnie z danymi zawartymi w rocznych sprawozdaniach składanych przez podmioty odbierające, zbierające odpady komunalne z terenu Gminy Kozy za rok 2024; na podstawie danych prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, na podstawie informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne obliczono poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, który wyniósł - 45,08 % (wymagany poziom, który powinna uzyskać Gmina za 2024 r. to min. 45 % wagowo). Tym samym, w roku 2024 r., wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został osiągnięty.

4.8.1.3. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację Wójtowi Gminy Kozy. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

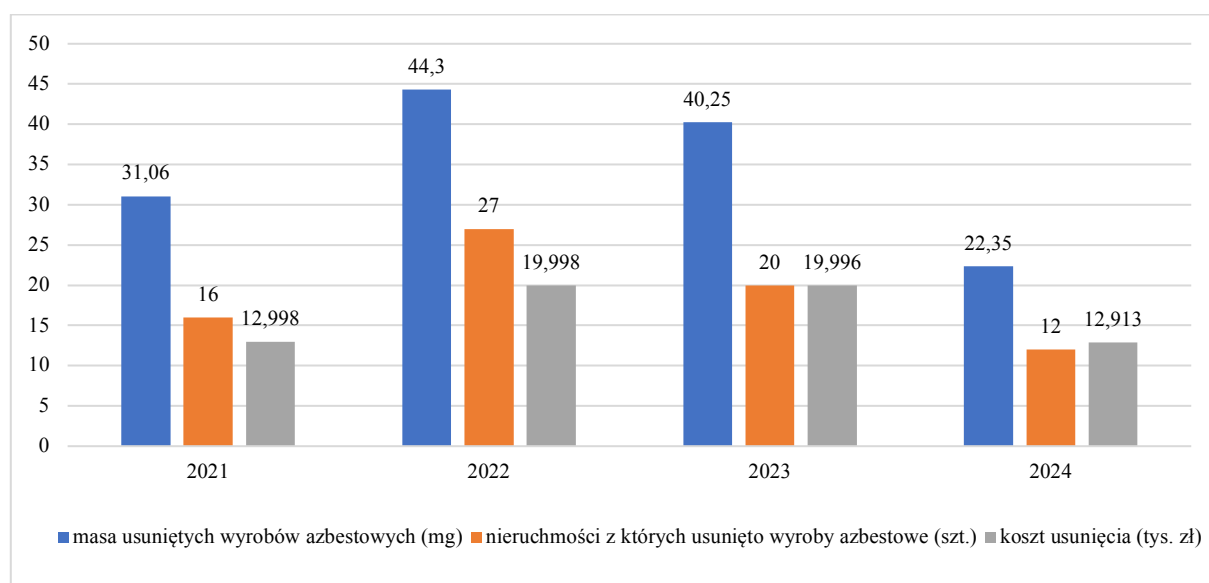
Na terenie Gminy w 2021 roku opracowano Aktualizację programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy” jest drugim dokumentem tego rodzaju opracowanym dla terenu gminy Kozy. Pierwszy dokument został opracowany w 2013 roku i przyjęty uchwałą nr XXXVI/242/13 Rady Gminy Kozy z dnia 28 listopada 2013 roku w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy.

Na terenie Gminy Kozy została przeprowadzona w 2013 roku inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest zarówno na budynkach należących do osób fizycznych jak i na budynkach należących do osób prawnych oraz będących w administracji osób prawnych.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy nie ma obiektów pokrytych wyrobami zawierającymi azbest należących do osób prawnych. Ostatnie zgodnie z informacją przekazaną do Marszałka Województwa Śląskiego zostały usunięte w 2013 roku.

W latach 2021-2024 usunięto łącznie 137,96 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym:

- 31,06 Mg z 16 nieruchomości w 2021 roku – koszt: 12 998,61 zł,
- 44,30 Mg z 277 nieruchomości w 2022 roku – koszt: 19 998,79 zł,
- 40,25 Mg z 20 nieruchomości w 2023 roku – koszt: 19 996,20 zł,
- 22,35 Mg z 12 nieruchomości w 2024 roku – koszt: 12 913,83 zł.

Rysunek 17 Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2021-2024 na terenie Gminy Kozy

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Gmin Kozy

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego mimo corocznych akcji usuwania ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2024 roku na terenie Gminy Kozy jest jeszcze 217,98 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 478,891 Mg.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 696,871 Mg można określić, iż z terenu gminy do końca 2024 roku usunięto 68,72% wyrobów.

W „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” założono etapy usuwania wyrobów zawierających azbest w czasookresach, tj.:

- lata 2011-2012 - około 10% wszystkich wyrobów,
- lata 2013-2022 - około 40% wszystkich wyrobów,
- lata 2023-2032 - około 50% wszystkich wyrobów.

Oznacza to, że z terenu Gminy Kozy powinno być usunięte do końca 2024 ponad 50% odpadów zawierających azbest. Dane powyższe wskazują, iż gmina ma bardzo dobre tempo usuwania azbestu. Zwiększenie tempa można uzyskać poprzez promocje Programu dotacyjnego dla mieszkańców oraz akcje informacyjno-edukacyjne na temat szkodliwości azbestu i obowiązków, jakie wynikają z użytkowania i posiadania jego powłok.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
terminowo wykonywane sprawozdania z gospodarki odpadami poprawnie działający system gospodarowania odpadami kontrole mieszkańców w zakresie palenisk domowych	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
uszczelnienie systemu gospodarki odpadami edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	przywożenie odpadów na teren gminy oraz zostawianie ich przez turystów

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Gmina Kozy prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji.

W harmonogramie zadań zapisano, że gmina nadal będzie doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów i w dalszym ciągu organizować akcje informacyjne, promocyjne i edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży i dorosłej części społeczeństwa gminy.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, czego dowodem są występujące miejsca nielegalnego składowania odpadów, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej. Źródłem finansowania zadania będą środki własne oraz dostępne dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 24 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
Zwiększenie lesistości			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gminy Kozy W latach 2021-2024 zadanie realizowano w ramach innych działań edukacyjnych. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biuro w Żywcu Oddział realizuje działania z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej, zgodnie z wymaganiami ustawowymi – tj. ustawy o ochronie przyrody; oraz statutowymi. Tematyka warsztatów przyrodniczych porusza zagadnienie związane z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, chronionych w ramach Europejskiej sieci Natura 2000. Adresatami warsztatów jest młodzież szkolna oraz osoby dorosłe, natomiast zakres tematyczny obejmuje: gatunki roślin i zwierząt występujące na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, formy ochrony przyrody, osobliwości przyrodnicze, uwrażliwienie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe wyżej wymienionych obszarów. Ponadto poruszane są kwestie związane z szeroko pojętą edukacją ekologiczną oraz dobrymi praktykami w życiu codziennym mającymi wpływ na stan środowiska m. in. jest to tematyka związana ze smogiem czy segregacją śmieci. Placówki oświatowe są na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ oddział Żywiec działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m. in. w: - ogólnopolski konkurs „Poznajemy parki krajobrazowe Polski”, - ogólnopolski konkurs fotograficzny „Magia Beskidów”, - wojewódzki konkurs wiedzy ekologicznej - wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez ośrodki edukacyjne ZPKWŚ, - warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych - pogadanki akcje ekologiczne związane z obchodami Dnia Ziemi, Sprzątania Świata czy Święta Drzewa. Prowadzone są także zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej w postaci plenerów fotograficznych, spacerów jesiennych po parkach krajobrazowych, obchodów Międzynarodowego Dnia Roślin, Międzynarodowego Dnia Krajobrazu, zajęć z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja, Świąt Bożego Narodzenia a także w czasie trwania ferii oraz wakacji. Ponadto ZPKWŚ Oddział w Żywcu rozpowszechnia wśród placówek oświatowych biuletyn informacyjny beskidzkie parki krajobrazowe w poruszający zagadnienie związane z ochroną przyrody i krajobrazu na obszarze beskidzkich parków krajobrazowych. Nadleśnictwo Bielsko Działalność edukacyjna Nadleśnictwa nie jest ograniczona terytorialnie do gminy. Działania, w których z całą pewnością uczestniczyli również mieszkańcy gminy Kozy to: - prowadzenie zajęć edukacyjnych w terenie leśnym, Izbie edukacji leśnej oraz w szkołach i przedszkolach dla dzieci i młodzieży z terenu gminy. - współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli WOM w Bielsku – Białej w celu podniesienia kompetencji nauczycieli z terenu powiatu bielskiego w zakresie edukacji przyrodniczo - leśnej, organizacja konferencji i warsztatów, prezentacja walorów przyrodniczych i edukacyjnych lasów nadleśnictwa.	

		• udział w 2024 roku w imprezie plenerowej Zorientowani na Kozy, organizacja stoiska edukacyjnego dla uczestników i mieszkańców gminy. • rozdawanie sadzonek drzew leśnych dla mieszkańców gminy i powiatu bielskiego w ramach akcji „SadziMy” oraz akcji „Drzewko za surowce”. • przygotowanie wystawy z okazji obchodów 100-lecia Lasów Państwowych. Wystawa prezentuje zmiany jakie miały miejsce w lasach nadleśnictwa na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat.	
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Kozy W latach 2023-2024 usunięto z terenów publicznych 46 drzew, jednocześnie prowadzono nasadzenia uzupełniające i zastępcze w ilości 176 sztuk drzew i 90 krzewów. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad W 2023 roku w ciągu drogi krajowej nr 52, zlokalizowanej na obszarze gminy Kozy, usunięto 28 szt. drzew, dokonano 28 nowych nasadzeń. Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku – Białej W latach 2023-2024 usunięto z terenu pasa dróg powiatowych 16 drzew, w zamian dokonano 16 nowych nasadzeń drzew z gatunku grab.	220 nowych nasadzeń drzew i 90 krzewów
3.	Budowa, modernizacja oraz pielęgnacja parków i skwerów	Gmina Kozy W latach 2023-2024 realizowano bieżące działania pielęgnacyjne i konserwacyjne w Parku Dworskim. Ponadto w latach 2023-2024 wykonano inwentaryzację lasów gminnych o powierzchni 16,80 ha i częściową inwentaryzację Parku Pałacowego na obszarze 2,00 ha.	inwentaryzacja lasów gminnych o powierzchni 18,8 ha
4.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	Gmina Kozy W okresie raportowania w ramach zadania „Zagospodarowanie terenu Kamieniołomu w Kozach wraz z przebudową dróg dojazdowych oraz dokumentacją projektową” podczas przebudowy drogi ul. Piaskowej powstała ścieżka rowerowa o długości 500 m.	-
5.	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urzędowania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Starosta Bielski W okresie raportowania na obszarze gminy Kozy obowiązywały dwa Uproszczone Plany Urzędzenia Lasów stanowiących własność osób fizycznych lub będących w użytkowaniu Gminy Kozy, na lata 2023 - 2032. Powyższe zostały zatwierdzone Zarządzeniami Starosty Bielskiego: • Nr 65/2022 z dnia 5.12.2022 r. dla lasów należących do osób fizycznych, położonych na terenie wsi Kozy – obręby ewidencyjne: Kozy i Straconka, Nr 1/2023 z dnia 2.01.2023 r. dla lasów będących w użytkowaniu Gminy Kozy.	-
6.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych	Nadleśnictwo Bielsko W ramach powierzonego nadzoru nad lasami niepaństwowymi na terenie Gminy Kozy w roku 2023 wydano 7 świadectw legalności pozyskania drewna, przeprowadzono 16 oględzin terenowych oraz około 20 konsultacji z właścicielami lasów. W roku 2024 wystawiono 11 świadectw legalności pozyskania drewna. Liczba wizji w terenie wyniosła 23, konsultacji – około 25. W obrębie gminy 75,87 ha lasu zostało zakwalifikowanych do przebudowy, w tym 12,40 ha do przebudowy intensywnej, a pozostała część do przebudowy częściowej. W latach 2023-2024 odnowiono w sposób naturalny i sztuczny 17,36 ha lasu w tym 1,50 ha w ramach prowadzonych przebudów. Pozostałe drzewostany zakwalifikowane do przebudowy znajdują się w fazie pielęgnacji, a nie odnowienia. Nadleśnictwo na zarządzanych przez siebie gruntach nie dokonywało zalesień z uwagi na brak gruntów do zalesienia	nadzór prowadzony przez Nadleśnictwa Bielsko

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 25 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024*
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem	1 050 ha + 185 ha otulina	1 050 ha + 185 ha otulina
2.	Pomniki przyrody	brak	brak
3.	Lesistość gminy	38,4%	38,5%
4.	Powierzchnia lasów	1 027,12 ha	1 027,05 ha
5.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	5,90 ha	6,05 ha
6.	Powierzchnia gruntów odnowionych i zalesionych w ciągu roku	b.d.	b.d.

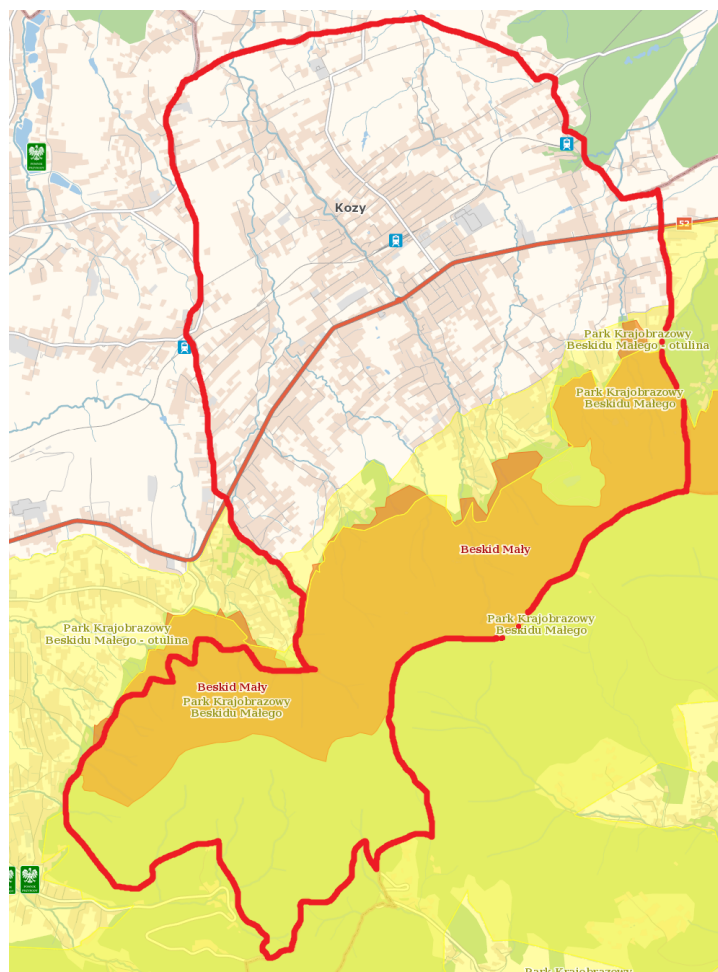
* BDL – dane z 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kozy oraz GUS, BDL 2025

4.9.1. Opis stanu obecnego

4.9.1.1. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kozy

Formami ochronnymi przyrody występującymi na terenie Gminy Kozy są: Park Krajobrazowy Beskidu Małego oraz obszar Natura 2000 Beskid Mały, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Rysunek 18 Obszary chronione na terenie Gminy Kozy

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Park Krajobrazowy Beskidu Małego został utworzony Rozporządzeniem Nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 9 poz. 110). Południowa i południowo - zachodnia, niezainwestowana część gminy (część górską zalesioną), wchodzi w skład Parku, pas terenu przylegający od

strony północnej do jego granicy znajduje się na obszarze otuliny Parku. Park zajmuje w gminie powierzchnię 1050 ha, otulina - 185 ha.

W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed:
 - zakłóceniami stosunków wodnych
 - degradacją gleb i szaty roślinnej
 - zanieczyszczeniami powietrza
 - zakłóceniami harmonii w krajobrazie
- czynna ochrona środowiska poprzez:
 - likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska,
 - prawidłową politykę przestrzenną,
 - utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Obszar Natura 2000 Beskid Mały PLH240023

Obszar został wyznaczony na mocy Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7973) (2009/91/WE) oraz Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Beskid Mały (PLH240023).

Obszar Natura 2000 występuje na terenie Gminy Kozy w grupie górskiej Czupel - Gaiki - Groniczek - Hrobacza Łąka, na powierzchni ok. 686 ha. Udokumentowano tu 14 siedlisk spośród siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I do Dyrektywy rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Są to m.in. żyzne buczyny (*Dentario glandulosae*-Fagenion, *Galio odorati*-Fagenion: kod 9130), kwaśne buczyny (*Luzulo*- Fagenion: kod 9110), górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* zbiorowiska górskie: kod 9410), górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie: kod 6230), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*: kod 6510). Znajdują się tu ponadto gatunki wymienione w załączniku II do wspomnianej Dyrektywy (7 gatunków ssaków, 2 gatunki płazów i 2 gatunki roślin). Występuje tu szereg innych ważnych gatunków roślin i zwierząt. Docelowo zgodnie z dyrektywami unijnymi, wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 tereny cenne przyrodniczo winny być poddane ochronie. Celem tworzenia sieci jest ochrona różnorodności biologicznej poprzez zachowanie siedlisk naturalnych oraz gatunków dzikiej flory i fauny, będących przedmiotem zainteresowania Wspólnot Europejskich, w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu. Wyznaczenie obszaru Natura 2000 ma istotny wpływ na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 – dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych.

Na terenie Gminy nie występują pomniki przyrody.

4.9.1.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Kozy wynosi 1 027,05 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 968,05 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 952,02 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 952,02 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,28 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 16,03 ha,
- lasy prywatne ogółem 59,00 ha³⁵.

W podziale geobotanicznym Polski obszar gminy zalicza się do Krainy Karpat Zachodnich, Podkrajiny Zachodniobeskidzkiej, Okręgu Beskidzkiego, Podokręgów Beskidu Małego i Pogórza Śląskiego.

Według przyrodniczo - leśnej regionalizacji Polski lasy na obszarze gminy położone są w obrębie:

³⁵ dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2023 rok

- obszaru pogórskiego V. Śląski, dzielnicy 6 – Kędzierzyńsko-Rybnickiej, mezoregionu 6d – Pogórze Cieszyńskie,
- obszaru górskiego VIII. Karpacki, dzielnicy 1 – Beskidu Śląskiego i Małego.

W piętrze pogórza naturalnym zbiorowiskiem leśnym jest grąd właściwy (zespoły dębowo - grabowe) a w sąsiedztwie koryt rzecznych - olsy jesionowe (lasy łęgowe olchowo - jesionowe).

W piętrze regla dolnego naturalnymi zbiorowiskami są: buczyna karpacka i bór jodłowo - świerkowy.

Znaczną część obszaru gminy (38,5%) zajmują lasy, które w większości nie mają charakteru pierwotnego. Zachowane fragmenty o charakterze naturalnym charakteryzują się typowym dla danego zespołu leśnego składem gatunkowym. Cechują się one zgodnością z tak zwaną potencjalną roślinnością naturalną, czyli uwarunkowaną siedliskowo i będącą ostatnim stadium sukcesji. Najlepiej zachowane fragmenty naturalnych zbiorowisk leśnych stanowią fragmenty żyznej buczyny karpackiej, kwaśnej buczyny górskiej i jaworzyny górskiej z miesięcznicą trwałą występujące w reglu dolnym na stokach Gaików, Groniczka i Hrobaczej Łąki.

W lasach występują głównie zespoły buczyn karpackich i świerków, można również spotkać jodły, modrzewie, jawory, brzozy i leszczyny. Gatunkami głównymi są: Św - 47,5% i Bk - 21,5%. W mniejszym udziale występują Brz - 9,1%, So - 8,8%, Db - 4,7%, Md - 2,8% oraz domieszkowo Jd, Ol, Jw, Lp, Js, Dgl, Wzg i inne.

Dominujące typy siedliskowe lasu i związane z nimi gospodarcze typy drzewostanu to:

- LMG - 49%, Md-Św-Bk,
- BMG - 16%, Bk-Md-Św,
- LMW - 13%, So-Db,
- Lwyż - 10%, Db-Bk,
- LG - 5%, Św-Bk,
- LMwyż-4%, Db-Md-Bk.

Praktycznie cała powierzchnia leśna skupiona jest w południowej części gminy, na stokach Beskidu Małego w paśmie Czupła, Gaików, Kopców, Groniczka i Hrobaczej Łąki, głównie w postaci dużego, zwartego kompleksu leśnego o powierzchni powyżej 900 ha. Obecność dużych i zwartych kompleksów leśnych wskazuje na wysoką racjonalność i efektywność, z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia, gospodarki leśnej³⁶.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy prowadzi Nadleśnictwo Bielsko oraz właściciele lasów prywatnych.

Nadleśnictwo Bielsko

Nadleśnictwo Bielsko na terenie Gminy prowadzi swoją działalność w oparciu o Plan Urządzania Lasu sporządzony dla lasów SP w zarządzie Nadleśnictwa na lata 2018-2027, Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla lasów własności osób fizycznych na lata 2023-2032 oraz Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla lasów Lasy Gminy Kozy na lata 2023-2032³⁷.

Lasy prywatne

Powierzchnia lasów prywatnych w zasięgu terytorialnym Gminy Kozy zgodnie z danymi GUS wynosi 59 ha. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa w gminie objęte są nadzorem prowadzonym przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Bielsko.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy obowiązują 2 UPUL, w tym:

- dla obrębu ewidencyjnego Kozy – na okres od 01 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku,
- dla obrębu ewidencyjnego Straconka – na okres od 01 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- wydawaniu decyzji administracyjnych,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawania świadectwa legalności pozyskanego drewna.

Zgodnie z przepisami ustawy o lasach Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnicy w ramach tych działań:

- doradzają prywatnym właścicielom, jak prowadzić gospodarkę leśną,
- udostępniają sadzonki drzew i krzewów leśnych,

³⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy. 2013 rok

³⁷ dane z Nadleśnictwa Bielsko – pismo nr ZG.0172.6.2025 z dnia 18.04.2025 r.

- wykonują na koszt nadleśnictw zabiegi zwalczające i ochronne w lasach prywatnych, jeśli wystąpią tam organizmy szkodliwe, zagrażające trwałości lasu,
- organizują wykonanie zadań gospodarczych w lesie (w tym sprzedaż drewna), na podstawie umowy z właścicielem lasu,
- sporządzają wielkoobszarowe inwentaryzacje stanu lasów oraz prowadzą bank danych o lasach.

Ministerstwo Środowiska w latach 2016-2020 prowadziło prace obserwacyjno-pomiarowe w ramach programu monitoringu w lasach wszystkich form własności na terenie całego kraju.

Program monitoringu lasu stanowi ważny element systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Zebrane wyniki posłużą do oceny stanu zdrowotnego lasów Polski wszystkich form własności w relacji do zmieniających się warunków środowiska. Prace terenowe odbywają się corocznie na stałych powierzchniach obserwacyjnych rozmieszczonych w sieci 8x8 km, które są częścią gęstszej sieci wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu. Pomiary i obserwacje wykonywane są zgodnie z instrukcją opracowaną przez Instytut Badawczy Leśnictwa i zaakceptowaną przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Ministerstwo Środowiska.

Prace terenowe były wykonywane przez pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa lub przez osoby upoważnione przez Instytut w okresie od 1 czerwca do 30 września w każdym roku w latach 2016-2020.

W 2019 roku, w badaniach monitoringu lasów na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu, zaobserwowano wzrost średniej defoliacji drzew (23,4%), w porównaniu do roku 2018 (22,4%), oraz lat wcześniejszych (2016 - 22,7%, 2017 - 22,8%). Największe wzrosty średniej defoliacji stwierdzono w 2019 roku u sosny i brzozy tj. gatunków rosnących na glebach uboższych. Również zły stan zdrowotny świerka, przy relatywnie mniejszym pogorszeniu w 2019 roku, może być związany z niekorzystnymi warunkami pogodowymi występującymi na terenie Polski w poprzednim roku.

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie parku krajobrazowego występowanie obszaru Natura 2000 bogate leśne kompleksy	przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej gminy
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zalesianie nieużytków zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz ich niewłaściwa struktura zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji, bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocja i pielęgnacja obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh)
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienianych dokumentach planistycznych;
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów, korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łęgowej,
- koordynacja rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,

- promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.

Tabela 26 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOZY NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2025-2028“			
Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa W okresie objętym sprawozdaniem WIOŚ nie kontrolował przedsiębiorców w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.	-
2.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Gmina Kozy W ramach realizacji zadania w 2021 roku udzielono dotacji na dofinansowanie zakupu samochodu z drabiną mechaniczną dla Państwowej Straży Pożarnej w wysokości 20000,00 zł. W 2022 roku udzielono dotacji dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Kozach na zadanie „Zakup sprzętu i wyposażenia”. Wydatkowano 55 000,00 zł, Na wsparcie OSP Kozy w roku 2023 wydatkowano: 90 000,00 zł na utrzymanie gotowości bojowej jednostki OSP Kozy w celu realizacji zadań własnych gminy, 10 000,00 zł (dotacja) na działalność operacyjną OSP Kozy (środki pochodzące ze Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej), 23 000,00 zł (dotacja) na realizację zadania pn.: „Zakup sprzętu i wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej w Kozach”. Na wsparcie OSP Kozy w roku 2024 wydatkowano: 108 000,00 zł na utrzymanie gotowości bojowej jednostki OSP Kozy w celu realizacji zadań własnych gminy, 10 000,00 zł (dotacja) na działalność operacyjną OSP Kozy (środki pochodzące ze Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej).	-
3.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku w razie zaistnienia takiej konieczności	W latach 2023-2024 na terenie Gminy nie miała miejsca żadna poważna awaria.	-
4.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska		-
5.	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Komisariat Policji w Kobiernicach W latach 2023-2024 nie prowadzono działań kontrolnych w zakresie transportu substancji niebezpiecznych.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Kozy

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 27 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	ZDR: 0 ZZR: 0	ZDR: 0 ZZR: 0
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie Gminy Kozy	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kozy, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie Gminy Kozy nie funkcjonują inne zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Niemniej jednak znajdują się tu przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

Najbliższe położone zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii to:

- ALUPROF S.A. zlokalizowany w Bielsku-Białej przy ul. Warszawskiej 153,
- LOTOS Biopaliwa Sp. z o. o. położony w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Łukasiewicza 2.

Głównymi zagrożeniami na terenie Gminy jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary, powodzie i zalania. Zagrożenia chemiczne i pożarowe wynikają głównie z gęstości zaludnienia, charakteru zabudowy i stopnia uprzemysłowienia. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Potencjalne zagrożenie może stwarzać także transport toksycznych substancji przemysłowych (TSP) przewożonych cysternami samochodowymi przez teren gminy.

Przez teren gminy przebiega zelektryfikowana jednotorowa linia kolejowa nr 117 Kalwaria Zebrzydowska-Bielsko-Biała. Ruch pociągów towarowych jest jednak znikomy, głównie przez podgórski profil linii oraz stan techniczny. Na linii kursują przeważnie pociągi zdawcze, dowożące węgiel kamienny do składu przy stacji Bielsko-Biała Wschód oraz okazjonalnie do punktu przeładunkowego na stacji Kęty, od strony Bielska-Białej.

Nad bezpieczeństwem pożarowym gminy czuwają strażacy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsko-Białej. Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje ochotnicza straż pożarna: Kozy.

W latach 2021-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie Gminy przeprowadził łącznie 6 kontroli w 6 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Żadna z nich nie objęła swoim zakresem przeciwdziałania poważnym awariom³⁸.

Zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (na terenach publicznych) zwalczane są przez Ochotniczą Straż Pożarną.

Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania środków chemicznych i postępowania z opakowaniami po nich (szkolenia takie prowadzi ŚODR) a także akcje edukacyjne dla mieszkańców w zakresie postępowania ze wszystkimi rodzajami odpadów oraz propagowanie produktów ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy) czy wielorazowych opakowań i toreb na zakupy.

³⁸ Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – pismo nr WP.7016.76.2025.MR z dnia 3 kwietnia 2025 r.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
jednostka OSP na terenie Gminy w ostatnich latach nie wystąpiła żadna poważna awaria	potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii występowanie terenów zagrożonych podtopieniami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach	zagrożenia wypadkowe związane z transportem

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi

Głównymi zagrożeniami na terenie Gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń jest Straż Pożarna. Analiza SWOT jako mocną stronę gminy wskazała, iż posiada jednostkę OSP.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie Gminy nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Kozy oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.³⁹

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie

³⁹ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.⁴⁰

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obustrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie Gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2028 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej Gminy Kozy odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakakolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co

⁴⁰ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku, realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W myśl nowych przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1471, 1479, z 2019 r. poz. 125, 730) od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.⁴¹

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁴¹ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 28 Cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Liczba stref, które uzyskały klasę C ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku azotu	1	0	OKJP 1. Zarządzanie jakością powietrza w województwie śląskim	OKJP 1.1. Opracowanie i wdrażanie programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Zadanie własne Gmina Kozy	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 1.2. Kontynuacja monitoringu jakości powietrza	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							OKJP 1.3. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, plan ogólny gminy) zapisów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Zadanie własne Gmina Kozy	niewystarczające ujęcie w krajowych uregulowaniach prawnych dotyczących planowania przestrzennego w zakresie jakości powietrza
							OKJP 1.4. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: powiat bielski, UMWS, NGO	brak środków finansowych
			Długość dróg rowerowych [km]	0,0	5,0	OKJP 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	OKJP 2.1. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor	Zadanie monitorowane: Komunikacja Beskidzka	niewystarczające środki finansowe
							OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: powiat bielski, GDDKiA, ZDP w Bielsku	niewystarczające środki finansowe

		Zużycie energii elektrycznej w roku w gospodarstwach domowych [MWh]	11 296	wg potrzeb	OKJP 3. Ograniczenie wielkości emisji powierzchniowej oraz dalsza poprawa efektywności energetycznej	OKJP 3.1. Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych, usługowych	Zadanie monitorowane: podmioty eksploatujące instalacje, tj. mieszkańcy, zarządcy nieruchomości sektor usługowy	niewystarczające środki finansowe
						OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: zarządcy nieruchomości	niewystarczające środki finansowe
						OKJP 3.3. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni	Zadanie monitorowane: właściciele i zarządcy nieruchomości przedsiębiorstwa	niewystarczające środki finansowe
		Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]	110	100	OKJP 4. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych	OKJP 4.1. Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	Zadanie monitorowane: przedsiębiorcy	niewystarczające środki finansowe
		Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]	32	20	OKJP 5. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego	OKJP 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych.	Zadanie monitorowane: osoby fizyczne, przedsiębiorstwa	niewystarczające środki finansowe
		Udział procentowy energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem [%]	10	b.d.		OKJP 5.2. Prowadzenie dofinansowań w zakresie montażu urządzeń OZE oraz wspierania efektywności energetycznej	Zadanie monitorowane: UMWS	brak środków finansowych

Tabela 29 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	OKJP 1.1. Opracowanie i wdrażanie programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Gmina Kozy	150					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 1.3. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, plan ogólny gminy) zapisów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne	

	OKJP 1.4. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	Gmina Kozy	5	środki własne	
	OKJP 2.2. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru)	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	
	OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych w tym montaż instalacji fotowoltaicznych na 4 budynkach użyteczności publicznej w gminie Kozy	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 30 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrony klimatu i jakości powietrza	OKJP 1.2. Kontynuacja monitoringu jakości powietrza	GIOŚ	30	środki GIOŚ	
		OKJP 1.4. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w tym edukacja ekologiczna obejmująca zmiany klimatyczne i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	powiat bielski, UMWŚ, NGO	10	środki własne	
		OKJP 2.1. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor drogowy	Komunikacja Beskidzka	wg potrzeb	środki własne, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 2.2. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru)	powiat bielski, GDDKiA, ZDP w Bielsko-Białej	b.d.	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		OKJP 2.3. Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	powiat bielski, GDDKiA, ZDP w Bielsko-Białej	5	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 3.1. Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych, usługowych	podmioty eksploatujące instalacje, tj. mieszkańcy, zarządcy nieruchomości, sektor usługowy	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 3.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	zarządcy nieruchomości	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, WFOŚiGW, Program Czyste Powietrze	brak środków finansowych

		OKJP 3.3. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni	właściciele i zarządcy nieruchomości przedsiębiorstwa	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, Program Czyste Powietrze, fundusze unijne	brak środków finansowych
		OKJP 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych.	osoby fizyczne, zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa	1 700	środki własne, WFOŚiGW, fundusze unijne, Program Mój Prąd	brak środków finansowych
		OKJP 5.2. Prowadzenie dofinansowań w zakresie montażu urządzeń OZE oraz wspierania efektywności energetycznej	UMWŚ	b.d.	środki własne UMWŚ, środki rządowe, Program Mój Prąd	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 31 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenie hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej [km]	ok. 50	<50	ZH 1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywne poziomy hałas	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: GDDKiA, ZDP w Bielsko-Białej	niewystarczające środki finansowe, niespełnienie kryteriów do otrzymania dofinansowania, przedłużający się proces uzyskania decyzji administracyjnych z uwagi na ryzyko kolizji z obszarami i siedliskami chronionymi
							ZH 1.3. Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	Zadanie monitorowane: PKP PLK, GDDKiA	brak środków finansowych
							ZH 1.4. Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	Zadanie monitorowane: PKP PLK	brak środków finansowych
							ZH 1.5. Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane: WIOŚ	braki kadrowe
							ZH 1.8. Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie własne: Gmina Kozy	możliwe ograniczenia w postaci własności gruntów, długotrwały proces uchwalania mpzp
							ZH 1.9. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: NGO	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony odbiorców
						ZH 2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	ZH 2.1. Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: GIOŚ	opóźnienia w publikacji wyników

Tabela 32 Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Zagrożenie hałasem	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.8. Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne	
		ZH 1.9. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Gmina Kozy	2	2	2	2	22	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	przy okazji innych działań edukacyjnych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 33 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenie hałasem	ZH 1.2. Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych,	GDDKiA, ZDP w Bielsko-Białej	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne: GDDKiA, ZDP w Bielsko-Białej, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	brak środków finansowych
		ZH 1.3. Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	PKP PLK, GDDKiA	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.4. Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	PKP PLK	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 1.5. Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ	b.d.	środki własne WIOŚ	
		ZH 1.9. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	NGO	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZH 2.1. Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 34 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pole elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Najwyższy wynik pomiaru poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ: centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców < 50 [V/m]	0,94	>0,94	PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	PEM 1.1. Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							PEM 1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Zadanie własne: Gmina Kozy	długotrwały proces uchwalania mpzp

Tabela 35 Harmonogram zadań własnych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Pole elektromagnetyczne	PEM 1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne Gminy Kozy	poprzez zapisy ograniczające w MPZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 36 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Pole elektromagnetyczne	PEM 1.1. Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	koszty administracyjne	środki własne GIOŚ, NFOŚiGW	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 37 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) ocenianych jako dobry [szt.]	0	4	GW 1. Prowadzenie działań poprawiających stan chemiczny i ekologiczny jednolitych części wód	GW 1.1. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	Zadanie monitorowane: GIOŚ, PIG-PIB	opóźnienia w publikacji wyników
			Liczba jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) ocenianych jako dobry [szt.]	2	2		GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: PGW Wody Polskie, ŚODR	brak zainteresowania ze strony odbiorców
							GW 1.3. Działania związane z poprawą stanu chemicznego oraz ekologicznego wód powierzchniowych	Zadanie monitorowane: PGW Wody Polskie	zmiany klimatyczne
		Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu	Efekty rzeczowe inwestycji w danym roku: obwałowania przeciwpowodziowe [km]	0	ok. 16	GW 2. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi	GW 2.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Zadanie własne: Gmina Kozy	-
			Pojemność małej retencji wodnej [dam ³]	b.d.	b.d.		GW 2.2. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej	Zadania monitorowane: PGW Wody Polskie	brak środków finansowych
							GW 2.3. Działanie zwiększające retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych oraz poprawiające stan ilościowy wód	Zadanie własne: Gmina Kozy	brak środków finansowych

Tabela 38 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarowanie wodami	GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej ARiMR	Gmina Kozy	10/rok					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GW 2.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GW 2.3. Działanie zwiększające retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych oraz poprawiające stan ilościowy wód	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 39 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie wodami	GW 1.1. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ, PIG-PIB	20/rok	środki własne GIOŚ, NFOŚiGW	realizacja jako kontynuacja
		GW 1.2. Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, tym racjonalnej gospodarki nawozowej	PGW Wody Polskie, ŚODR	10/rok	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GW 1.3. Działania związane z poprawą stanu chemicznego oraz ekologicznego wód powierzchniowych	PGW Wody Polskie	b.d.	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GW 2.2. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej w tym: Zabezpieczenie przeciwpowodziowe wzdłuż Potoku od Flaków w miejscowości Kozy Regulacja i odbudowa koryta ciekłu Kozówka w km 0+000-4+300 (odcinkowo) Regulacja i odbudowa koryta ciekłu Pisarzówka w km 10+700-13+500 w m. Kozy Regulacja i odbudowa ciekłu Pisarzówka w km 13+500-17+400 w m. Kozy Regulacja i odbudowa ciekłu Czerwinka w km 0+000-5+500 (odcinkowo) w m. Pisarzowice i w m. Kozy	PGW Wody Polskie	wg kosztorysów inwestycji: 42 576,69	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne, FENIKS	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 40 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]	15	15	GWS 1. Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej	GWS 1.1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne: Gmina Kozy	brak zgłaszania przydomowych oczyszczalni przez właścicieli
			Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	93,2	98		GWS 1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak wykwalifikowanej kadry
			Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	82,76	90		GWS 1.3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Zadanie własne: Gmina Kozy	brak środków finansowych
			Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m3/rok]	26,8	25		GWS 1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Zadanie własne: Gmina Kozy	niewystarczające środki finansowe
			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	134	120		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Zadanie monitorowane: AQUA Bielsko-Biała S.A.	niewystarczające środki finansowe
			Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	908	1 000		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: PGW WP	niska potrzeba uczestniczenia w akcjach edukacyjnych
							GWS 1.7. Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Zadanie monitorowane: Państwowa Inspekcja Sanitarna	-

Tabela 41 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	GWS 1.1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne Gminy Kozy	
		GWS 1.3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GWS 1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Kozy	zgodnie z kosztorysami inwestycji					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	Gmina Kozy	2	2	2	2	22	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 42 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	GWS 1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	realizowane jako kontynuacja
		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym: Budowa 250 mb sieci wodociągowej w rejonie ul. Winorośli Przebudowa 1 040 mb sieci wodociągowej w rejonie ul. Podgórskiej w Kozach Przebudowa 202 mb sieci wodociągowej w rejonie ul. Krakowskiej w Kozach – zasilanie ul. Podgórskiej Przebudowa 525 mb sieci wodociągowej w rejonie ul. Marzeń i Rolnej Wymiana 3 050 mb sieci wodociągowej w rejonie ul. Majowej i Zagrodowej Wymiana 1 550 mb sieci wodociągowej w ul. Pogodnej, Miodowej i Woskowej Wymiana 10 m sieci wodociągowej w rejonie ul. Panienki i Choinkowej - rozpoczęcie	AQUA Bielsko-Biała S.A.	3 835	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

		GWS 1.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	AQUA Bielsko-Biała S.A.	zgodnie z kosztorysami inwestycji	środki własne AQUA Bielsko-Biała S.A., NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie zasad prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym ograniczania zużycia wody	PGW WP, AQUA Bielsko-Biała S.A.	10/rok	środki własne PGW WP, AQUA Bielsko-Biała S.A., NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GWS 1.7. Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Państwowa Inspekcja Sanitarna	koszty administracyjne	środki PIS	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 43 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi	Wydobycie surowców naturalnych [tys. Mg]	0	wg potrzeb	ZG 1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	ZG 1.1. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków koncesji	Zadanie monitorowane: Marszałek Województwa Śląskiego, Powiat Bielski	niewystarczające zasoby kadrowe

Tabela 44 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby geologiczne	ZG 1.1. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków koncesji	Marszałek Województwa Śląskiego, Powiat Bielski	koszty administracyjne	środki własne organów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 45 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gleby	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi	Powierzchnia upraw wieloletnich [ha]	35,44	wg potrzeb	GL 1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	GL 1.1. Zapobieganie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Zadanie monitorowane: ŚODR, przedsiębiorstwa	nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin
			Powierzchnia łąk i pastwisk [ha]	142,88	wg potrzeb		GL 1.2. Monitorowanie chemizmu gleb	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak wyboru wykonawcy monitoringu

Tabela 46 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gleby	GL 1.1. Zapobieganie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	ŚODR, przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki ŚODR, środki własne przedsiębiorstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-
		GL 1.2. Monitorowanie chemizmu gleb	Zadanie monitorowane: GIOŚ	koszty poboru i analizy próbek, koszty administracyjne	środki GIOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	-

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 47 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu	Masa odebranych odpadów komunalnych – ogółem [tys. Mg]	5,204	5	GO 1. Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami	GO 1.1. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	Zadanie własne Gmina Kozy	niska świadomość konsumentów
			Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [tys. Mg]	0,5	0,45		GO 1.2. Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 55% do 2025 r. oraz 60% do 2030 r.	Zadanie własne Gmina Kozy	niska świadomość społeczeństwa nt. gospodarki odpadami
			Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne	0	0		GO 1.3. Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2025-2029	Zadanie własne Gmina Kozy	zbyt niski poziom odpadów zebranych selektywnie
							GO 1.4. Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Zadanie własne Gmina Kozy	niska potrzeba uczestniczenia w akcjach edukacyjnych
							GO 1.5. Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest	Zadanie własne Gmina Kozy	niewywiązywanie się z obowiązku ewidencjonowania wyrobów azbestowych
							GO 1.6. Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	Zadanie własne Gmina Kozy	braki zasobów kadrowych, trudności w zidentyfikowaniu tych miejsc

			Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [tys. Mg]	4,7	5	GO 2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku	GO 2.1. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	Zadanie własne Gmina Kozy	niska świadomość konsumentów nt. segregacji
			Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wyposażonych w punkt napraw	b.d.	2				

Tabela 48 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	GO 1.1. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	Gmina Kozy	koszty gospodarki odpadami					środki własne Gminy Kozy	
		GO 1.2. Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 55% do 2025 r. oraz 60% do 2030 r.	Gmina Kozy	koszty gospodarki odpadami					środki własne Gminy Kozy	
		GO 1.3. Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2025-2029	Gmina Kozy	koszty gospodarki odpadami					środki własne Gminy Kozy	
		GO 1.4. Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Gmina Kozy	5-10 rok					środki własne Gminy Kozy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		GO 1.5. Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest	Gmina Kozy	koszty administracyjne					środki własne Gminy Kozy	
		GO 1.6. Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	Gmina Kozy	koszty zależne od ilości miejsc nielegalnego składowiska odpadów					Środki własne Gminy Kozy	
		GO 2.1. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	Gmina Kozy	koszty gospodarki odpadami					środki własne Gminy Kozy	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 49 Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych [ha]	1 050	wg potrzeb	ZP 1. Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych województwa oraz wdrażanie działań mających na celu odpowiednie zarządzanie i ochronę zasobów przyrodniczych	ZP 1.1. Inwentaryzacja, waloryzacja i monitoring szczególnie siedlisk i gatunków o szczególnym znaczeniu dla województwa	Zadanie monitorowane: ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych
							ZP 1.2. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	Zadanie monitorowane: RDOŚ, UMWŚ	problematyka własności gruntów o wysokich walorach przyrodniczych
							ZP 1.3. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: Nadleśnictwo Bielsko, NGO i instytucje naukowe	brak środków
							ZP 1.4. Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: Nadleśnictwo Bielsko, RDOŚ, UMWŚ	brak świadomości istnienia dokumentu
			Powierzchnia terenów zalesionych [ha]	1 060,44	1 070	ZP 2. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	ZP 2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	Zadanie monitorowane ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko, NGO	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych
							ZP 2.2. Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów Natura 2000, a także poza terenem obszarów	Zadanie monitorowane RDOŚ, NGO, Nadleśnictwa: Kobiór, Katowice	brak środków finansowych, brak zasobów kadrowych

						chronionych m.in; poprzez realizację Planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000		
						ZP 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	Zadanie monitorowane RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	presja turystyczna
						ZP 2.4. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	brak zainteresowania społeczeństwa
						ZP 2.5. Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych poprzez odpowiednie zapisy w planach urządzenia lasu (programy ochrony przyrody dla nadleśnictw)	Zadanie monitorowane RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	presja na gospodarcze wykorzystanie lasów
						ZP 2.6. Prowadzenie ochrony cennych gatunków zwierząt ex situ (głuszc, żubr) oraz prowadzenie ośrodków rehabilitacji zwierząt	Zadanie monitorowane RDOŚ, PGL LP (Nadleśnictwo Bielsko)	brak środków, choroby i patogeny zagrażające hodowlom
						ZP 2.7. Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody poprzez postawienie tablic informacyjnych	Zadanie monitorowane ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ	niewystarczające środki finansowe, akty wandalizmu
						ZP 2.8. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane RDOŚ, Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej, zarządcy dróg, Nadleśnictwo Bielsko, właściciele i zarządcy gruntów	silne rozprzestrzenianie się gatunków obcych w związku ze zmianami klimatycznymi
						ZP 2.9. Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem, przebudowa drzewostanów monokulturowych	Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Bielsko	utrata bioróżnorodności, krótkoterminowa

							oraz zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej		destabilizacja ekosystemu
			Powierzchnia terenów zielonych [ha]	6,05	7,00	ZP 3. Ochrona i rozwój terenów zieleni oraz zwiększenie bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych, w kontekście zachodzących zmian klimatu	ZP 3.1. Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych, w tym pomnikowych	Zadanie własne: Gmina Kozy	brak, środków finansowych, konieczność wyłaniania wykonawców w przetargach publicznych, co może wykluczać zaangażowanie profesjonalnych firm arborystycznych

Tabela 50 Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zasoby przyrodnicze	ZP 1.4. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	Gmina Kozy	b.d.					środki własne Gminy Kozy, WFOŚiGW	
		ZP 1.3. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Gmina Kozy	5	5	5	5	55	środki własne Gminy Kozy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.5. Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	Gmina Kozy	b.d.					środki własne Gminy Kozy	
		ZP 2.4. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	Gmina Kozy	b.d.					środki własne Gminy Kozy, WFOŚiGW	

		ZP 2.9. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	Gmina Kozy	b.d.					środki własne Gminy Kozy, WFOŚiGW,	
		ZP 3.1. Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych, w tym pomnikowych	Gmina Kozy	2	2	2	2	22	środki własne Gminy Kozy, WFOŚiGW,	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 51 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze	ZP 1.1. Inwentaryzacja, waloryzacja i monitoring szczególnie siedlisk i gatunków o szczególnym znaczeniu dla województwa	ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	10	środki własne ZPKWŚ, RDOŚ, GIOŚ	
		ZP 1.2. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz powiększanie istniejących obszarowych form ochrony przyrody, w oparciu o wyniki prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych	RDOŚ, UMWŚ	b.d.	środki własne RDOŚ, UMWŚ, NFOŚiGW	
		ZP 1.3. Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat obszarów chronionych i ich zasobów wraz z propagowaniem wiedzy na temat poszanowania przyrody	Nadleśnictwo Bielsko, NGO i instytucje naukowe	10/rok	środki własne Nadleśnictwa, NGO, instytucji naukowych, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 1.4. Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Nadleśnictwo Bielsko, RDOŚ, UMWŚ	b.d.	środki własne Nadleśnictwa, RDOŚ, UMWŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko, NGO	b.d.	środki własne Nadleśnictwa, NGO, instytucji naukowych, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.2. Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów Natura 2000, a także poza terenem obszarów chronionych m.in; poprzez realizację Planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	RDOŚ, NGO, Nadleśnictwo Bielsko	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictwa, NGO, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictwa, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

		ZP 2.4. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat bioróżnorodności województwa oraz jej znaczeniu dla funkcjonowania człowieka	RDOŚ	koszty administracyjne	środki własne RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.5. Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych poprzez odpowiednie zapisy w planach urzędzenia lasu (programy ochrony przyrody dla nadleśnictw)	ZPKWŚ, RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	b.d.	środki własne Nadleśnictwa, RDOŚ, ZPKWŚ, NFOŚiGW	
		ZP 2.6. Prowadzenie ochrony cennych gatunków zwierząt ex situ (głuszc, żubr) oraz prowadzenie ośrodków rehabilitacji zwierząt	RDOŚ, Nadleśnictwo Bielsko	b.d.	środki własne Nadleśnictwa, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.7. Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody poprzez postawienie tablic informacyjnych	RDOŚ, PGL LP (Nadleśnictwo Bielsko)	wg potrzeb	środki własne Nadleśnictwa, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.8. Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ	wg potrzeb	środki własne ZPKWŚ, UMWŚ, RDOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZP 2.9. Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem, przebudowa drzewostanów monokulturowych oraz zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	RDOŚ, Starostwo Powiatowe w Bielsko-Białej zarządcy dróg, Nadleśnictwo Bielsko, właściciele i zarządcy gruntów	b.d.	środki własne Nadleśnictwa, zarządców dróg, Starostwa Powiatowego w Bielsko-Białej, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 52 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2024 lub 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii [szt.]	0	0	ZPA 1. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	ZPA 1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii, PSP	zniszczenia lub utrata mienia
							ZPA 1.4. Poprawa technicznego wyposażenia służb	Zadanie monitorowane: PSP, OSP	brak środków finansowych
			Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie Gminy[szt.]	0	0	ZPA 2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne: Gmina Kozy Zadanie monitorowane: powiat bielski, służby interwencyjne, WIOŚ, Zespół Zarządzania Kryzysowego	brak środków finansowych

Tabela 53 Harmonogram zadań własnych z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Kozy	w zależności od zakresu działań edukacyjnych - rocznie około 2-3 akcje i działania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska					środki własne Gminy Kozy, WFOŚiGW,	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Kozy a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 54 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	ZPA 1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii	sprawcy awarii, PSP	b.d.	środki własne PSP, sprawców awarii, WFOŚiGW, fundusze unijne	w razie potrzeby
		ZPA 1.4. Poprawa technicznego wyposażenia służb	PSP, OSP	20/rok	środki własne PSP, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
		ZPA 2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	powiat bielski, służby interwencyjne, WIOŚ	10/rok	środki własne powiatu bielskiego, WIOŚ, WFOŚiGW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 198). Wynikają one z obowiązków i kompetencji gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy nowy kocioł dofinansowany przez gminę).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Gminy Kozy oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 55 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

L.p.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2025-2032	Podmioty uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Kozy
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Wójt Gminy Kozy
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Gminy, GIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Kozy, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Kozy jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie. Poprzedni dokument został przyjęty w 2021 r. jako „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2029-2032”.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku oraz ich zmiany prawne z 2017 i 2020 roku. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2017 z obecnym według informacji z 2023 roku (natomiast, jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2022 roku).

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Kozy zawiera takie elementy jak:

Wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o gminie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Bielsku Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej, gdzie prowadzone są pomiary tlenków azotu, tlenu azotu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ozonu, pyłu zawieszonego (PM_{2,5}, PM₁₀), benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w marcu 2022 roku tj. 12,52 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 5,92 µg/m³ w 2022 roku, 5,1 µg/m³ w 2023 roku oraz 4,52 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 14,4 µg/m³ w 2023 roku oraz 14,5 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne utrzymują się na podobnym poziomie.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM₁₀ odnotowano w marcu 2022 tj. 42,54 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 22,34 µg/m³ w 2022 roku, 17,73 µg/m³ w 2023 roku oraz 19,21 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM₁₀.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane,

zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

W latach 2023-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie Gminy Kozy przeprowadził łącznie 6 kontroli w 6 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony powietrza przeprowadzono 1 kontrolę. Nie stwierdzono naruszeń.

Gmina Kozy, na przestrzeni ostatnich lat, skutecznie realizowała działania na rzecz likwidacji przestarzałych kotłów na paliwa stałe zastępując je nowoczesnymi kotłami, w większości na paliwo gazowe. Dzięki zaangażowaniu Gminy jak i jej mieszkańców w latach 2021-2023, tj. w okresie trwania poprzedniej edycji PONE, udało się wymienić aż 148 kotłów starego typu, tzw. „kopciuchów”. Mieszkańcy Gminy Kozy podczas realizacji zadań związanych z wymianą kotłów wykazywali tendencję do wybierania kotłów gazowych jako jednostek zastępujących dotychczasowe źródło ogrzewania. Niewiele uczestników Programu skorzystało z możliwości wymiany kotła starego typu na kocioł węglowy nowego typu. Na przestrzeni lat odnotowano tendencję spadkową, jeśli chodzi o ilość wymian przestarzałych źródeł ciepła w obiektach. Oznacza to, że realizacja poprzednich edycji PONE przyniosła zamierzone efekty, a większość mieszkańców obszaru została zaopatrzona w nowe, sprawne i ekologiczne jednostki. Z wymianą źródeł ciepła, wiązały się dotacje dla mieszkańców Gminy o łącznej wysokości ponad 835 tys. zł. W roku 2023 Gmina Kozy finansowała prowadzone wymiany źródeł ciepła ze środków własnych, nie posilując się preferencyjnymi źródłami finansowania.

W 2024 roku został przyjęty Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Kozy na lata 2024-2026 na mocy Uchwały Nr LXIII/446/24 Rady Gminy Kozy z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Kozy na lata 2024-2026.

Celem technicznym realizacji Programu jest wymiana niskosprawnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na nowe, wysokosprawne jednostki, w tym również zasilane paliwami niskoemisyjnymi.

Ponadto w zakresie ochrony powietrza realizowano program „Czyste powietrze” (działał Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu w Urzędzie Gminy Kozy), a także podpisano porozumienie dotyczące Klastra Energii.

W latach 2023-2024 Gmina Kozy przeprowadziła łącznie 98 kontroli kotłów.

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do WIOŚ lub RWMŚ), na terenie Gminy w latach 2023-2024 roku wykonywano pomiaru hałasu przemysłowego.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Kozy nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

W latach 2020-2024 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie Gminy przeprowadził łącznie 6 kontrole w 6 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Nie prowadzono kontroli w zakresie ochrony przed hałasem.

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Urzędu Gminy Kozy. Wójt Gminy Kozy prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W latach 2023-2024 13 przedsiębiorstw z terenu gminy dokonało zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Gmina Kozy znajduje się w obszarze zaopatrzenia w wodę z komunalnego wodociągu grupowego okręgu Bielska-Białej, administrowanego przez przedsiębiorstwo AQUA S.A.

Do sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2023 r. (GUS) podłączonych było 90% mieszkańców gminy. W latach 2021-2024 powstało 4,3 km sieci wodociągowej, oraz 302 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Zgodnie z danymi uzyskanymi ze spółki AQUA Bielsko-Biała S.A. długość eksploatowanej na terenie Gminy sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2024 r. wyniosła 129,7 km (w tym 3,9 km sieci magistralnej). Łączna ilość przyłączy wodociągowych wyniosła 3 601 szt., w tym 3 430 szt. do gospodarstw domowych.

Zagospodarowaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych z terenu gminy zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Wilamowicach z siedzibą w Wilamowicach przy ul. Sienkiewicza 2a.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2023 roku (brak danych za 2024 rok) gmina jest skanalizowana w 61%. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 84,5 km, w tym sieć. Ilość przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2023 roku wyniosła 2 759 szt.

Ścieki z terenu gminy kierowane są do oczyszczalni znajdującej się w Gminie Wilamowice w miejscowości Pisarzowice wybudowanej i rozbudowanej w ramach realizacji wspólnego zadania inwestycyjnego obu gmin. Gmina Kozy posiada 61% udziałów w tej oczyszczalni na podstawie porozumienia międzygminnego.

Oczyszczalnia ścieków w Pisarzowicach to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 2400 m³/d. Jej wydajność zaś wynosi 19 000 RLM

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Kozy prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na dzień 31.12.2023 roku na terenie Gminy zlokalizowanych było:

- 908 szt. zbiorników bezodpływowych,
- 134 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy zgodnie z danymi Bazy SOPO zarejestrowano 41 osuwisk oraz 8 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Na terenie Gminy występuje znaczne zróżnicowanie typologiczne, gatunkowe i rodzajowe gleb. Przestrzenna zmienność ich występowania uwarunkowana została urzeźbieniem terenu, właściwościami czynników glebotwórczych, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi oraz szatą roślinną.

Ogólnie gleby w gminie zalicza się do „gleb terenów górzystych i podgórszych”.

Gmina Kozy zajmuje obszar 26,9 km², z około 16,3% stanowią grunty rolne.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, PZDR Bielsko-Biała oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Teren gminy podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział w Bielsku-Białej, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2023-2024 przeprowadzono: 45 kontroli materiału siewnego, z czego stwierdzono 4 niezgodności, 3 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin oraz 3 kontrole stosowania środków ochrony roślin.

Starosta Powiatu Bielskiego dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Kozy wydał łącznie 4 pozwoleń na wytwarzanie odpadów.

Na terenie Gminy Kozy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z art. 9e ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do przekazywania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej. Na mocy Porozumienia NR ON-II.031.54.2022/12/P/UG/2022, zawartego w 2022 r. pomiędzy Gminą Kozy oraz Gminą Bielsko-Biała, dotyczącego realizacji niektórych zadań własnych z zakresu gospodarki odpadami, cały strumień odpadów komunalnych odbieranych z terenu nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi kierowany do Zakładu Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej. Odpady zbierane w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, od 1 czerwca 2023 r. zagospodarowywane są w instalacjach wskazanych przez wykonawcę, wyłonionego drodze przetargu na transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z PSZOK.

Porozumienie, o którym mowa powyżej jest kontynuacją Porozumienia międzygminnego Nr ON.II.031.28.2013 z dnia 16 stycznia 2013 r. zawartego pomiędzy Gminą Bielsko-Biała oraz Gminą Kozy, w sprawie wspólnego uregulowania gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie wypełnienia obowiązku zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Powyższe Porozumienie będzie obowiązywało do 31.12.2025 r. Od 1 stycznia Gmina w drodze zamówienia publicznego zleci wykonawcy wyłonionemu w postępowaniu przetargowym odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Ze względu na rosnącą ilość odpadów oraz rosnącą liczbę osób korzystających z PSZOK koniecznością staje się budowa nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów.

Odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Kozy uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Aktualnie obowiązuje Regulamin przyjęty uchwałą nr XIX/168/20 Rady Gminy Kozy z dnia 10 listopada 2020 r.

Przyjęto zasadę, w której wszystkie nieruchomości zamieszkałe objęte są systemem odbioru i zagospodarowania odpadów, natomiast właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (np. budynki użyteczności publicznej, placówki oświatowe, lokale handlowe, gastronomiczne, zakłady rzemieślnicze, usługowe, produkcyjne) pozbywają się odpadów w ramach umowy zawartej pomiędzy właścicielem tej nieruchomości a przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez Wójta Gminy Kozy.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu gmina prowadzi

działania związane z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy, oraz niezamieszkałych.

Na terenie Gminy nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Z terenu Gminy Kozy w 2024 roku odebrano i zebrano łącznie 5 204,5192 Mg, w tym:

- masa odpadów odebranych – 3 445,02 Mg,
- zebranych odpadów z terenu gminy (bez budowlanych) – 1 187,7550 Mg,
- masa zebranych odpadów budowlanych – 558,91 Mg,
- masa zebranych, magazynowanych odpadów – 1,2540 Mg,
- masa zebranych odpadów na terenie Gminy (skupy) – 11,5802 Mg.

W 2024 r. od właścicieli nieruchomości włączonych do gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano łącznie - 3 033,82 Mg, w tym:

- Opakowania z papieru tektury (20 01 01, 15 01 01) – 121,26 Mg,
- Szkło (20 01 02, 15 01 07) – 305,30 Mg,
- Bioodpady (20 01 08) – 1 095,94 Mg,
- Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (metale, tworzywa; 20 01 99) – 604,64 Mg,
- Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (20 01 99ex) – 323,52 Mg,
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01) – 497,86,
- Odpady wielkogabarytowe (20 03 07) – 85,30 Mg.

W PSZOK w 2024 r. zebrano łącznie 1 746,665 Mg odpadów komunalnych.

Ponadto w 2024 roku w skupach złomu, położonym w Kozach odebrano łącznie: 11,5802 Mg odpadów (opakowania z metali).

Na terenie Gminy w 2021 roku opracowano Aktualizację programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy” jest drugim dokumentem tego rodzaju opracowanym dla terenu gminy Kozy. Pierwszy dokument został opracowany w 2013 roku i przyjęty uchwałą nr XXXVI/242/13 Rady Gminy Kozy z dnia 28 listopada 2013 roku w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kozy.

Na terenie Gminy Kozy została przeprowadzona w 2013 roku inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest zarówno na budynkach należących do osób fizycznych jak i na budynkach należących do osób prawnych oraz będących w administracji osób prawnych.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy nie ma obiektów pokrytych wyrobami zawierającymi azbest należących do osób prawnych. Ostatnie zgodnie z informacją przekazana do Marszałka Województwa Śląskiego zostały usunięte w 2013 roku.

W latach 2021-2024 usunięto łącznie 137,96 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym:

- 31,06 Mg z 16 nieruchomości w 2021 roku – koszt: 12 998,61 zł,
- 44,30 Mg z 277 nieruchomości w 2022 roku – koszt: 19 998,79 zł,
- 40,25 Mg z 20 nieruchomości w 2023 roku – koszt: 19 996,20 zł,
- 22,35 Mg z 12 nieruchomości w 2024 roku – koszt: 12 913,83 zł.

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego mimo corocznych akcji usuwania ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2024 roku na terenie Gminy Kozy jest jeszcze 217,98 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 478,891 Mg.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 696,871 Mg można określić, iż z terenu gminy do końca 2024 roku usunięto 68,72% wyrobów.

Formami ochronnymi przyrody występującymi na terenie Gminy Kozy są: Park Krajobrazowy Beskidu Małego oraz obszar Natura 2000 Beskid Mały, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Kozy wynosi 1 027,05 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 968,05 ha,
- lasy publiczne Skarbu Państwa 952,02 ha,

- ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 952,02 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,28 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 16,03 ha,
- las prywatne ogółem 59,00 ha.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy prowadzi Nadleśnictwo Bielsko oraz właściciele lasów prywatnych.

Nadleśnictwo Bielsko na terenie Gminy prowadzi swoją działalność w oparciu o Plan Urządzania Lasu sporządzony dla lasów SP w zarządzie Nadleśnictwa na lata 2018-2027, Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla lasów własności osób fizycznych na lata 2023-2032 oraz Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla lasów Lasy Gminy Kozy na lata 2023-2032.

Powierzchnia lasów prywatnych w zasięgu terytorialnym Gminy Kozy zgodnie z danymi GUS wynosi 59 ha. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa w gminie objęte są nadzorem prowadzonym przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Bielsko.

Aktualnie na terenie Gminy Kozy obowiązują 2 UPUL, w tym:

- dla obrębu ewidencyjnego Kozy – na okres od 01 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku,
- dla obrębu ewidencyjnego Straconka – na okres od 01 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku.

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie Gminy Kozy nie funkcjonują inne zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Niemniej jednak znajdują się tu przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

W ciągu ostatnich 10 lat, na terenie Gminy Kozy nie wydarzyła się żadna istotna „katastrofa ekologiczna”.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – Gminy Kozy i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2024 lub 2023 oraz wartością do osiągnięcia w 2032 roku. Dopelnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji „**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032**”.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Bielskiego. W trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina Kozy zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach „konsultacji społecznych”.

Po podjęciu uchwały Rady Gminy Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

W rozdziale ósmym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kozy na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032**”.